ROK XIV. PAŹDZIERNIK — GRUDZIEŃ 1938 R. ZESZYT 4.

PAMIĘTNIK

WILEŃSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

I

WYDZIAŁU LEKARSKIEGO UNIW. STEFANA BATOREGO

ORGAN WILEŃSKO-NOWOGRÓDZKIEJ IZBY LEKARSKIEJ

W I L N O
NAKŁADEM WILEŃSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

TOW. WYD. „POGOŃ" DRUKARNIA „PAX", WILNO, UL. ŚW. IGNACEGO 5.

TREŚĆ.

SOMMAIRE.

ADRES REDAKCJI PAMIĘTNIKA WIL. TOW. LEK.:
Wilno—Zamkowa 24 — Wileńskie Towarzystwo Lekarskie.

Rękopisy należy nadsyłać pod adresem redakcji listem poleconym.
Cena prenumer. wraz z przesyłką:
Rocznie — 15 zł. Półrocznie — 8 zł. Zeszyt pojedyńczy 2 zł. 50 gr.
Konto czekowe P. K. O. Nr 701.004.

Warunki drukowania prac:

Autorzy otrzymują bezpłatnie 25 odbitek oraz druk ośmiu stron pracy zarówno w zeszytach pojedyńczych jak i podwójnych — bez opłaty. Szczegółowe warunki kosztów druku winien autor osobiście omówić z Zarządem Drukarni „Pax". Reklamacje w sprawie niedostarczonych zeszytów Pamiętnika należy kierować do druk. „Pax", Wilno, św. Ignacego 5, pod adresem Redaktora Administracyjnego, Doc. D-ra W. Zaleskiego.

Rok XIV. 1938.

PAMIĘTNIK

WILEŃSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

I

WYDZIAŁU LEKARSKIEGO UNIW. STEFANA BATOREGO

ORGAN WILEŃSKO-NOWOGRÓDZKIEJ IZBY LEKARSKIEJ

W I L N O

NAKŁADEM WILEŃSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

TOW. WYD. „POGOŃ" DRUKARNIA „PAX", WILNO, UL. ŚW. IGNACEGO 5.

TREŚĆ ROCZNIKA XIV.

Pamiętnika Wileńskiego Tow. Lekarskiego z r. 1938

A. Prace oryginalne i referaty.

B. Wspomnienia pośmiertne.

C. Sprawozdania i oceny.

D. Protokóły posiedzeń Wil. Tow. Lekarsk.

ROK XIV. PAŹDZIERNIK — GRUDZIEŃ 1938 R. ZESZYT 4.

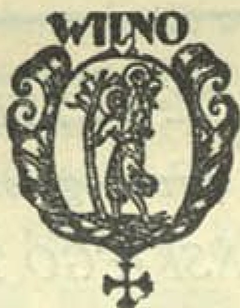
PAMIĘTNIK

WILEŃSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

I

WYDZIAŁU LEKARSKIEGO UNIW. STEFANA BATOREGO

ORGAN WILEŃSKO-NOWOGRÓDZKIEJ IZBY LEKARSKIEJ

W I L N O

NAKŁADEM WILEŃSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

TOW. WYD. „POGOŃ" DRUKARNIA „PAX", WILNO, UL. ŚW. IGNACEGO 5.

CENA OGŁOSZEŃ:

Okładka		Karta biała lub kolorowa			
		przed tekstem		w tekście	
3 strona . .	40 zł.	Jedna strona . .	50 zł.	Jedna strona	40 zł.
4 „ . .	50 „	Obie strony . .	80 „	Obie strony	70 „

Przed tekstem lub w tekście Redakcja może umieszczać ogłoszenia drukowane tylko na oddzielnych kartach.

Wszelkie wkładki według umowy.

Redakcja zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszenia.

Ogłoszenia i prenumeratę należy przysyłać pod adresem:

Wilno, ul. Św. Ignacego Nr. 5. Tow. Wyd. „Pogoń", Drukarnia „Pax"

PROSIMY SZ. CZYTELNIKÓW

o popieranie firm ogłaszających się

w „PAMIĘTNIKU WILEŃSKIEGO T-WA LEKARSKIEGO"

Z Kliniki Wewnętrznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.
(Dyrektor: Prof. Dr med. *A. Januszkiewicz).*

Dr JAN KLUKOWSKI

Wpływ alkoholu etylowego na ciśnienie tętnicze.

Piśmiennictwo lekarskie posiada obfity materiał, zdobyty na ludziach i na zwierzętach, dotyczący wpływu alkoholu etylowego na ciśnienie tętnicze. Wobec pewnej rozbieżności w wynikach uzyskanych przez poszczególnych badaczy, poddałem to zagadnienie ponownemu badaniu.

Przed złożeniem sprawozdania z otrzymanych wyników przytaczam pokrótce dane z dostępnego mi piśmiennictwa lekarskiego.

Haskovec psom kuraryzowanym wprowadzał do żyły alkohol i stwierdził, że po wlaniu małych dawek alkoholu: 5 cm^3 28% następował wzrost ciśnienia, który trwał kilka sekund. Autor twierdzi, że alkohol działał wprost na serce, powodując wzmożoną jego akcję, przez co praca serca wzrastała. Rosenfeld, w doświadczeniach na psach, wprowadzał do żołądka alkohol w ilości od $1/4$ do 4 cm^3 na kilo wagi, przy czym stwierdził, że małe dawki nie powodowały zmian w ciśnieniu krwi, podczas gdy duże dawki wywoływały spadek ciśnienia. Zimmerberg wprowadzał kotom alkohol do żył oraz do żołądka i otrzymał znaczny spadek ciśnienia. Po przecięciu nerwów błędnych stwierdzał natomiast wzrost ciśnienia. Gutnikow po podaniu alkoholu otrzymał u psów spadek ciśnienia krwi.

Liczne doświadczenia nad wpływem alkoholu na ciśnienie krwi dokonywane były u ludzi. Wiessenfeld stwierdzał po podaniu 50—70 cm^3 starego wina, zawierającego 13,5% alkoholu, przejściowy wzrost ciśnienia. Schüle stwierdził, że podanie większych ilości wina powodowało u ludzi spadek ciśnienia krwi. Świętochowski u chorych i u rekonwalescentów stwierdzał po podaniu alkoholu spadek ciśnienia krwi. Bachem, podobnie jak Kochmann, otrzymał po podaniu alkoholu wzrost ciśnienia. Z dalszych badań powyższych autorów wynika, że małe dawki alkoholu podniosły ciśnienie, podczas gdy średnie i duże wywoływały spadek ciśnienia.

Co się tyczy działania alkoholu na izolowane serca żab, to stwierdzonym zostało, że gdy małe dawki działały podniecająco, to

duże działały ujemnie, zahamowując akcję serca i obniżając ciśnienie (Maki, Drezer, Dieballa, Dold). Loeb stwierdził, że rozczyn 0,13% do 0,30% alkoholu wpływał pobudzająco na serce izolowane. Rozczyn 1% już działał paraliżująco. W miarę wzrostu stężenia rozczynu wpływ paraliżujący na serce wzrastał. Jednocześnie spostrzeżono, że gdy akcja serca uległa osłabieniu pod wpływem dużych koncentracyj alkoholu (10%), to po obniżeniu stężenia jego do 3% serce zaczynało nanowo intensywnie pracować. Najbardziej odpowiednim dla serca okazało się stężenie: 0,5% — 0,7%. Lecz żeby tak znacznie podnieść stężenie alkoholu we krwi, należałoby podać doustnie zbyt wielką jego ilość.

Wzmożenie ciśnienia krwi po podaniu małych dawek, jak też spadek ciśnienia po podaniu dużych dawek, nie tyle zależy od wpływu alkoholu na serce, ile od wpływu jego na ośrodek naczynioruchowy. Krawkow twierdzi, że po spożyciu alkoholu ośrodek naczynioruchowy w rdzeniu przedłużonym stopniowo ulega porażeniu, w pierwszej linii porażeniu ulegają ośrodki dla naczyń powierzchownych twarzy i ciała, przy wzroście dawki alkoholu działanie porażające wzrasta, przy czym porażeniu ulegają wszystkie naczynia i to pociąga za sobą spadek ciśnienia. Kochmann, chcąc wyjaśnić, jak działa alkohol na naczynia po wykluczeniu ośrodka naczynioruchowego, przecinał zwierzętom doświadczalnym rdzeń pacierzowy i podawał im duże dawki alkoholu, obserwował przy tym duży wzrost ciśnienia. Wzrost ten tłumaczy bezpośrednim działaniem drażniącym na śródbłonek naczyń. Bachem, badając wpływ alkoholu na naczynia, otrzymał od dawek 0,2 — 1,0 absolutnego alkoholu, wprowadzonego królikowi dożylnie, wzrost ciśnienia o 10 — 20 mm. Wzrost taki tłumaczy Kochmann zwężeniem naczyń w obrębie n. trzewnych. Jednak Bachem, po wykluczeniu tego obszaru, również obserwował wzrost ciśnienia krwi i przypisuje ten skutek odruchowi ze strony ośrodka naczynioruchowego. Z innych badaczów Loeb zajął się sprawą wpływu alkoholu na naczynia wieńcowe serca i doświadczalnie na zwierzętach stwierdził, że rozczyn alkoholu 5—6,5% wywołuje znaczne zwężenie naczyń wieńcowych. Powyższe doświadczenie jest wielce ciekawym, gdyż dowodzi, że bezpośrednie działanie alkoholu na naczynie powoduje skurcz jego. W podobnym doświadczeniu stwierdził Backman, że rozczyny 0,01% — 0,005% alkoholu powodowały rozszerzenie naczyń wieńcowych, natomiast rozczyny od 0,1% do 0,5% wpływu na naczynia nie wywierały.

A. Januszkiewicz, przepuszczając przez naczynia krwionoś-

ne izolowanej nerki rozczyny alkoholu etylowego w płynie Locke'a stwierdzał kurczenie się naczyń krwionośnych pod wpływem alkoholu, przy czym skurcz ten bywał tym silniejszy, im większą była koncentracja alkoholu (do 1 %) w przepuszczanym płynie. Następnie w doświadczeniach na psach, uśpionych morfiną, A. Januszkiewicz, łącząc manometr z tętnicą i wlewając do żyły biodrowej zwierzęcia doświadczalnego rozczyn alkoholu w płynie fizjologicznym, otrzymywał wyraźny wzrost ciśnienia, jaki notował na taśmie kimografu.

M. Gojdź badał w Klinice Wewnętrznej Prof. A. Januszkiewicza wahania w ciśnieniu krwi u hipertoników pod wpływem alkoholu, zadając po 15 cm^3 wyskoku, zmieszanego z takąż ilością wody. Stwierdził on że ciśnienie w ciągu pierwszych minut zaczynało się podnosić. Ten stan nadciśnienia alkoholowego wynosił od 10 do 30 mm Hg i utrzymywał się od 8 do 30 minut, następnie ciśnienie zaczynało opadać, dochodziło do poziomu o 5—40 mm niższego od pierwotnego w czasie od 15 min. do 90 min. i po 2 godzinach utrzymywało się jeszcze prawie na tej samej wysokości. U normotoników fazy wzmożenia i następczego obniżenia po alkoholu były znacznie słabiej wyrażone (od 5 do 15 mm).

Zestawiając wyniki badań M. Gojdzia co do wpływu azotynu sodu, nitrogliceryny i alkoholu na ciśnienie Prof. A. Januszkiewicz pisze: „Wyniki tych badań nad zachowaniem się ciśnienia pod wpływem rozmaitych środków wskazują, że odczyn w każdym poszczególnym przypadku przebiegał inaczej co do czasu i co do wpływu na ciśnienie, wahając się w znacznych granicach. Mieliśmy odczyny wczesne i spóźnione, czemu jednak nie odpowiadały różnice w sile odczynu i stosunki te układały się rozmaicie. Wpływ na ciśnienie tętnicze azotynu sodu, nitrogliceryny i alkoholu był mniej więcej jednakowy, z tą różnicą, że alkohol w pierwszej chwili znacznie podnosił ciśnienie, dzięki skurczowi naczyń wewnętrznych".

W 22 przypadkach zbadałem zachowanie się ciśnienia tętniczego po alkoholu, uwzględniając obok Mx i Mn także wpływ na ciśnienie średnie. To ostatnie, wprowadzone do użytku klinicznego przez Vaqueza (Pression moyenne — My), zachowuje się odmiennie od Mx i Mn w pewnych stanach chorobowych, jak w jaskrze, w rzucawce porodowej, a przede wszystkim w nadciśnieniu średnim odosobnionym i przez to może dać, zdaniem Vaqueza, cenne wskazówki rozpoznawcze. Posługiwałem się oscyllometrem Boulitta (z opaską Gallavardina) specjalnie przeznaczonym, między innymi do mierzenia ciśnienia średniego.

Do badań służyli mi chorzy kliniczni, mężczyźni w wieku od 22 do 25 lat, ozdrowieńcy, stanowiący materiał możliwie jednolity. Badań dokonywałem rano naczczo w pozycji leżącej. Po określeniu ciśnienia, podawałem alkohol w ilości 75 cm^3 30%. Następnie w tej chwili po spożyciu alkoholu mierzyłem ponownie ciśnienie, po czym powtarzałem mierzenie bez przerwy aż do chwili, kiedy stwierdzałem, że przez czas dłuższy zmianom nie ulegało. Wyniki podaję oddzielnie dla M x, M y i M n. A więc na 22 badane przypadki otrzymałem wzrost ciśnienia M x w 16 przypadkach, w 6 poziom ciśnienia M x pozostał bez zmiany. W części przypadków, a mianowicie 19 po upływie 10 do 25 min. po pobraniu alkoholu, wystąpił spadek ciśnienia M x od 10 do 20 mm. Hg niezależnie od tego, czy bezpośrednio po pobraniu alkoholu miał miejsce wzrost ciśnienia M x, czy pozostawało ono bez zmian.

Ciśnienienie M y bezpośrednio po spożyciu alkoholu u tychże 22 osób wzrosło w 12 przypadkach, w 9 pozostało bez zmian, w 1 obniżyło się. Po 25 — 35 minutach po pobraniu alkoholu ciśnienie M y obniżyło się o mniej więcej 10 mm. Hg w 14 przypadkach, w 8 pozostało takim, jakie było przed zadaniem alkoholu.

Przy porównywaniu wahań ciśnienia M x z M y staje się widocznym, że na alkohol czulej reagowało ciśnienie M x. Badania Vaqueza wykazały, że naogół ciśnienie M y odznacza się zawsze wielką stałością, gdyż wyraża pracę serca, podczas gdy ciśnienie M x, zależne w dużej mierze od gry naczyniowej, po alkoholu reaguje żywiej, wykazując wahania. Wahania ciśnienia M x były mniej więcej w skali od 10 do 20 mm Hg, podczas gdy wahania M y nie przekraczały naogół 10 mm Hg. Wahania jednakowej rozpiętości M x i M y były zaledwie w 5 przypadkach. Nasuwa się wniosek, że alkohol w stosowanych tu dawkach działał naogół silniej na krążenie obwodowe (przewaga skurczu tętniczek) niż na samo serce przez podniesienie jego pracy. Ciśnienie M n u tychże 22 osób bezpośrednio po alkoholu wzrosło w 7 przypadkach, a w 15 pozostało bez zmiany. Po $1^1/_2$ — 5 min. po alkoholu otrzymałem spadek ciśnienia o 10 mm. Hg w 11 przypadkach, w 10 ciśnienie M n pozostało takim, jakie było przed spożyciem alkoholu, w 1 przypadku poziom jego był wyższy niż przed zadaniem wyskoku.

Tablica Nr 1

Wyniki mierzenia ciśnień przed i po spożyciu alkoholu w ilości 22,5 cm³ w 75 cm³ wody.

Nazwisko	Płeć		Ciśnienie przed spożyciem alkoholu	Ciśnienie po spożyciu alkoholu Czas w minutach ½	1½	3	5	10	15	25	35
Sch.	M	M x	130	150	130	120	120	120	120	120	110
		M y	100	120	110	100	100	100	100	90	90
		M n	90	90	80	80	80	80	80	80	80
Koz.	M	M x	120	130	130	120	120	110	110	110	100
		M y	80	100	100	100	100	80	80	80	80
		M n	70	80	80	80	80	60	60	60	60
Sz.	M	M x	120	120	110	110	110	110	110	100	100
		M y	100	100	90	80	90	80	80	80	80
		M n	80	80	70	70	70	70	70	70	70
Pak.	M	M x	80	90	80	85	80	80	80	80	80
		M y	60	60	60	60	60	60	60	60	60
		M n	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Piot.	M	M x	120	130	120	110	110	110	110	110	100
		M y	100	100	90	80	80	80	70	70	70
		M n	80	80	70	70	70	70	60	60	60
Kl.	M	M x	100	100	90	90	90	90	80	90	90
		M y	80	80	70	70	70	70	60	70	70
		M n	70	70	60	60	60	60	50	60	60
Mus.	M	M x	90	110	100	90	90	90	80	90	80
		M y	70	80	80	70	70	70	60	70	60
		M n	60	70	70	60	60	50	50	60	50
Mięt.	M	M x	110	130	100	100	100	100	100	90	90
		M y	70	100	90	90	80	80	80	80	70
		M n	60	70	70	70	70	60	60	60	60
Szup.	M	M x	100	110	110	110	100	100	90	90	90
		M y	70	70	70	70	70	70	70	70	70
		M n	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Ol.	M	M x	120	130	120	110	110	110	100	100	100
		M y	100	100	90	80	80	80	80	80	80
		M n	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Zien.	M	M x	110	130	120	110	110	110	110	100	100
		M y	80	90	90	90	80	80	80	70	70
		M n	70	70	70	70	60	60	60	60	60

Nazwisko	Płeć	Ciśnienie przed spożyciem alkoholu	Ciśnienie po spożyciu alkoholu Czas w minutach ½	1½	3	5	10	15	25	35
Niem.	M	M x 150	150	140	130	130	130	120	120	120
		M y 90	110	100	100	100	90	90	90	80
		M n 80	80	80	80	70	70	70	70	70
Ryb.	M	M x 130	140	120	120	120	120	120	120	120
		M y 100	100	90	100	100	100	100	90	90
		M n 90	90	80	90	90	90	80	70	70
Kucz.	M	M x 120	130	120	120	110	110	110	100	100
		M y 80	90	80	80	80	80	70	60	60
		M n 50	50	50	50	50	50	50	50	50
Chm.	M	M x 120	120	120	120	120	110	110	100	100
		M y 90	90	90	90	90	80	80	80	80
		M n 70	70	70	70	70	70	70	70	70
Cż.	M	M x 110	130	110	110	110	110	100	100	100
		M y 70	80	70	70	70	70	70	70	70
		M n 60	70	60	60	60	60	60	60	60
Sp.	M	M x 130	140	120	120	120	120	120	110	110
		M y 80	90	90	90	80	80	80	80	80
		M n 70	70	70	70	70	70	70	70	70
Sw.	M	M x 110	110	100	100	100	100	100	100	100
		M y 80	80	70	70	70	70	70	70	70
		M n 70	70	60	60	60	60	60	60	60
Ryk.	M	M x 110	120	110	110	110	110	110	110	110
		M y 70	80	80	80	80	80	80	80	80
		M n 50	70	70	70	70	70	70	70	70
Schop	M	M x 120	130	120	110	110	110	110	110	110
		M y 80	90	80	70	70	70	70	70	70
		M n 70	80	70	60	60	60	60	60	60
Woź.	M	M x 100	110	110	110	100	100	100	100	100
		M y 80	100	90	80	80	80	80	80	80
		M n 60	70	70	70	60	60	60	60	60
Łap.	M	M x 150	150	140	140	140	140	140	130	130
		M y 100	90	90	90	90	90	90	90	90
		M n 70	70	70	70	70	70	70	70	70

Z powyższego wynika, że najbardziej na alkohol reagowało ciśnienie M x. (wzrost w 16 przypadkach, spadek po pewnym czasie w 19 przypadkach), w mniejszym stopniu reakcja dotyczyła ciśnienia

M y (wzrost w 12 przypadkach, spadek po pewnym czasie w 14 przypadkach), w jeszcze mniejszym stopniu odbiło się to na ciśnieniu M n. (wzrost w 7 przypadkach, spadek po pewnym czasie w 11 przypadkach).

Chcąc się upewnić, że zmiany w ciśnieniach zależne były od alkoholu, a nie od wprowadzenia płynu, w 7 przypadkach z liczby 22, jakie badałem, podawałem w takich samych warunkach, to znaczy na czczo i w pozycji leżącej 75 cm^3 zwykłej wody, zawsze o jednakowej ciepłocie 15°C. Otrzymałem wzrost ciśnienia M x po wodzie tylko raz jeden, u 6 ciśnienie to pozostało bez zmiany. Ciśnienie M y wzrastało po wodzie w 3 przypadkach, w 3 zaś pozostało bez zmiany, w jednym przypadku obniżyło się. Ciśnienie M n po spożyciu wody wzrosło w jednym przypadku, w 5 pozostało bez zmiany i w jednym przypadku obniżyło się.

Tablica Nr 2.

Wyniki mierzenia ciśnień przed i po podaniu wody w ilości 75 cm^3.

Nazwisko		Ciśnienie przed spożyciem wody	Ciśnienie po spożyciu wody — Czas w minutach: 1/2	1 1/2	3	5	10	15	25	35
Cz.	M x	110	110	110	110	110	110	110	110	110
	M y	70	80	70	70	70	70	70	70	70
	M n	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Sw.	M x	110	110	110	110	110	100	100	100	100
	M y	80	70	70	70	70	70	70	70	70
	M n	70	60	60	60	60	60	60	60	60
Ryk.	M x	110	110	110	110	110	110	110	110	110
	M y	70	80	70	70	70	70	70	70	70
	M n	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Schop.	M x	120	120	110	110	110	110	110	110	110
	M y	80	90	80	80	80	80	80	80	80
	M n	60	70	70	70	70	60	60	60	60
Woź.	M x	100	100	100	100	100	100	100	90	90
	M y	80	80	80	80	80	80	80	80	80
	M n	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Łap.	M x	130	130	130	130	130	130	130	120	120
	M y	90	90	90	90	90	90	90	90	90
	M n	70	70	70	70	70	70	70	70	70
Ol.	M x	110	120	120	120	110	110	110	110	110
	M y	80	80	80	80	80	80	80	80	80
	M n	70	70	70	70	70	70	70	70	70

Z powyższego wynika, że wahania w ciśnieniu po podaniu wody były b. nieznaczne i miały charakter zmian przypadkowych.

Dodatkowo w 5 przypadkach z liczby 22 badanych przeze mnie określiłem zachowanie się ciśnienia po podaniu alkoholu w czas jakiś po spożyciu wody. Badałem rano na czczo w pozycji leżącej. Początkowo dawałem do picia wodę w ilości 75 cm³ i dokonywałem szeregu pomiarów ciśnienia. Gdy wysokość ciśnień ustaliła się na pewnym poziomie i nie ulegała zmianom w szeregu kolejnych pomiarów po 10—15' podawałem alkohol w ilości 75 cm³ 30 %. Po czym znowu mierzyłem ciśnienie. Otrzymałem w wyniku wzrost ciśnienia Mx raz jeden, w 4 przypadkach ciśnienie Mx pozostało bez zmian. Po pewnym czasie ciśnienie Mx uległo obniżeniu w 3 przypadkach, w 2 pozostało bez zmiany takie, jakie było przed spożyciem alkoholu. Ciśnienie My w tych doświadczeniach wzrosło w 2 przypadkach, w 2 pozostało bez zmiany, a w jednym przypadku uległo spadkowi.

Ciśnienie minimalne uległo wzrostowi w jednym przypadku, w 4 zaś pozostało bez zmiany.

Z powyższego wypływa, że zmiany w ciśnieniu po alkoholu występowały częściej i w stopniu silniejszym, gdy alkohol był podany na czczy żołądek, innymi słowy—gdy się znajdował w żołądku w silniejszym stężeniu.

Obserwując zachowanie się ciśnienia tętniczego po spożyciu alkoholu zwróciłem uwagę na to, że reakcja na alkohol występowała niekiedy bardzo szybko, to dało mi podstawę do przypuszczenia, że może odruch ustroju na alkohol pochodził czasami nie tyle z żołądka, ile z górnych odcinków przewodu pokarmowego, mianowicie z jamy ustnej. By się o tym przekonać, w pewnej liczbie przypadków, mianowicie w 20, zbadałem zachowanie się ciśnienia tętniczego po nabraniu alkoholu do ust. Do badań służyli mi młodzi mężczyzni w wieku od 20 do 23 lat, zdrowi i rzadko używający alkoholu. U pozostających na czczo i w pozycji leżącej określałem ciśnienie tętnicze, po czym podawałem do ust 40 cm³ 30% alkoholu. W badaniach swych określałem tylko ciśnienie Mx. Rzeczywiście w 10 przypadkach na 20 już samo nabranie alkoholu do ust powodowało wzrost ciśnienia Mx, przeciętnie o 10 mm Hg., co występowało mniej więcej od ½ do 1 minuty od chwili zetknięcia się alkoholu z błoną śluzową jamy ustnej. Po paru minutach trzymania alkoholu w jamie ustnej badani wypijali go, po czym w 8 przypadkach na 20

nastąpił wzrost ciśnienia Mx, w tym w 4 przypadkach u tych co poprzednio zareagowali wzrostem ciśnienia na nabranie alkoholu do ust. W dalszym przebiegu badania, po 3 do 5 min. rozpoczynał się stopniowy spadek ciśnienia do poziomu wyjściowego, lub poniżej.

Powyższe doświadczenie przemawia za tym, że wzrost ciśnienia tętniczego po spożyciu alkoholu może powstać także na drodze odruchowej z błony śluzowej przewodu pokarmowego, przy czym odruch ten w pewnej liczbie przypadków może powstać po zadrażnieniu błony śluzowej jamy ustnej zaraz po zetknięciu się jej z alkoholem. Tym się tłumaczy wpływ dodatni alkoholu przy cuceniu zemdlonych, kiedy to wlanie do ust najmniejszej ilości alkoholu już powoduje reakcję ze strony układu krążenia, manifestującą się zaczerwienieniem bladych dotychczas policzków, głębszymi oddechami, silniejszą akcją serca i odzyskaniem przez zemdlonego świadomości.

Piśmiennictwo.

Bachem: Arch. inter de Pharm et de Ther. T. 14. 1905. Backman: Skand. Arch. f. Phys. T. 86. 1906. Gojdź: Now. Lek. z. 19. 1929. Haskovec: Arch. de Med. exper. T. 13. 1901. Januszkiewicz: Pam. Tow. Lek. Warszawa T. 5, 1909 i Pol. Arch. Med. Wewn. T. 7, 1929, Klukowski: Pam. Wil. Tow. Lek. Zeszyt 3-4, 1937. Kochmann: Arch. intern. de Pharm. et de Therap. T. 13, 1904. Krawkow: Osnowy farmakołogii Moskwa 1927 r. Loeb: Arch. f. experim. Path. u. Pharm. T. 52. 1905. Maki: Disser, Strassburg. 1884. Rosenfeld: Med. Klin. 1927. Świętochowski: Gaz. Lek. Nr Nr 43, 44, 45, 1901 r. Vaquez: Presse Med. Nr Nr 16, 32, 71, 1931 r. Wiessenfeld: Arch. f. d. Gesam. Physiol. T. 71, 1898 r.

Travail de la Clinique Médicale de l'Université de Wilno.
(Directeur: Prof. Dr méd. *A. Januszkiewicz*).

L'influence de l'alcool sur la tension arterielle.

Par le Dr KLUKOWSKI.

L'auteur faisait des recherches sur l'influence de l'alcool pris par la bouche sur la tension arterielle. A ces recherches lui servaient des jeunes gens à l'âge de 22 à 25 ans. Il donnait 75 cm^3 d'alcool à 30% à jeun. En définissant la tension par Mx, My et Mn il constata qu'après l'absorption de l'alcool la tension arterielle augmentait momentanément,

ce qui était suivi d'une chute de la tension au dessous du niveau primaire. C'est la tension Mx qui réagissait le plus sur l'absorption de l'alcool, la tension My d'une manière plus faible et la tension Mn — moins que les deux premières. L'alcool pris après l'absorption de l'eau influait sur la tension artérielle d'une façon analogique à celle du cas précédent (absorption de l'alcool à jeun), seulement d'une maniére beaucoup plus faible. Dans un certain nombre des cas l'auteur observait le comportement de la tension Mx seulement après la prise de l'alcool dans la bouche et constatait que le contact de l'alcool avec la muqueuse buccale provoquait une augmentation passagère de la tension artérielle. L'auteur explique cette augmentation par un réflèx de la muqueuse buccale.

Dr STANISŁAW JANUSZKIEWICZ.

Sprawozdanie z podróży naukowej do Wiednia

w czasie od 9.II. do 20.IV. 1938 r.

Celem mego wyjazdu do Wiednia było dokształcenie się w pewnych działach diagnostyki i terapii radiologicznej.

Ponieważ chciałem dużo uwagi poświęcić diagnostyce czaszki, szczególnie radiologii otolaryngologicznej, wybrałem na miejsce codziennej praktyki Centralny Instytut Rentgenowski (Holzknechta). Mogąc być dodziennie świadkiem wszystkich wykonywanych w Instytucie badań, mogłem tym samym asystować przy najbardziej dla mnie zajmujących opisach zdjęć, robionych przez prof. Schüllera i doc. Mayera.

Centralny Instytut Rentgenowski znałem już z poprzedniej bytności w Wiedniu (w r. 1932). Niewygodny lokal i przestarzała aparatura pozostały te same. O systemie pracy i organizacji Instytutu podałem szereg uwag w sprawozdaniu z poprzedniego pobytu w Wiedniu (Pamiętnik Wil. Tow. Lek. 1933 r.). Dla uniknięcia powtarzania się pomijam w obecnym sprawozdaniu to wszystko, co się w międzyczasie nie zmieniło.

Znaczne zmiany nastąpiły w personelu lekarskim. Najwybitniejszy z rentgenologów Instytutu — prof. Schüller i doc. Mayer wprawdzie pozostali, natomiast kilku innych doświadczonych röntgenologów opuściło Instytut a zastąpili ich młodzi niedoświadczeni asystenci.

Wskutek tego badania z zakresu chorób wewnętrznych nie stały na dość wysokim poziomie. Również ograniczenia w ilości robionych zdjęć — ze względów oszczędnościowych — obniżyły wartość rozpoznań. Odnosi się to zwłaszcza do przewodu pokarmowego. Zdjęć upatrzonych wykonywano mało. Ponieważ można się zadowolić tylko samym prześwietlaniem przy jego dodatnim wyniku, takie postępowanie nie jest właściwe. Robienie zdjęć na papierze (mniej więcej pięciokrotnie tańsze) byłoby — jeśli chodzi o żołądek czy dwunastnicę — zupełnie wystarczające.

Z zasady jednak papieru, jako materiału negatywowego, w Instytucie nie używają.

Obok praktyki w Instytucie wysłuchałem szeregu kursów specjalnych z zajmujących mnie dziedzin. Biuro kursowe wydziału lekarskiego, pośredniczące pomiędzy słuchaczami i wykładowcami, było dawniej (jak to stwierdziłem w czasie pobytu w Wiedniu 1932 roku) prowadzone bardzo sprężyście. Uzyskiwało się od razu wszelkie informacje i kursy dochodziły szybko do skutku bez żadnych kłopotów dla słuchaczy. Tym razem stwierdziłem stan wręcz przeciwny. Dla zdobycia informacyj kilkakrotnie kierownik biura starał się wykorzystywać samych słuchaczy, trudno było uzyskać potrzebne wskazówki i porozumieć się za pośrednictwem biura z wykładowcami.

Przy omawianiu poszczególnych kursów streszczam się maksymalnie, wymieniając tylko bardziej ogólnie zajmujące szczegóły.

Kurs rentgenodiagnostyki kości skroniowej doc. Mayera odznaczał się niezwykłą gruntownością i systematycznością w ujęciu tego trudnego tematu. Po dokładnym zaznajomieniu słuchaczy z anatomią radiologiczną normalną, wyłożoną została patologia szczegółowa z punktu widzenia rentgenologicznego. Szeroko uwzględnione zostały zarówno sprawy pochodzenia miejscowego — jak też procesy zewnątrz wpływające na zmianę obrazu kości skroniowej Znakomita książka radiodiagnostyki otologicznej, napisana przez doc. Mayera, wyczerpuje najzupełniej cały temat, jednak nie może zastąpić tego kursu, ilustrowanego mnóstwem filmów.

Kurs ten odbywał się przed negatoskopem, na którym doc. Mayer wystawiał filmy rentgenowskie (oklejone dwustronnie szybkami szklanymi). Można było zadawać nieograniczoną ilość pytań; było ich bardzo wiele, co jest zrozumiałe wobec wybitnie trudnej dziedziny wykładu. Roentgenologia kości skroniowej, tak bardzo rozwinięta głównie dzięki pracom doc. Mayera, jest bardzo trudna. Wiadomości i doświadczenie rentgenologiczne z innych dziedzin niewiele tu pomagają. Umiejętność widzenia, tymbardziej różniczkowania drobnych, nieuchwytnych nieraz zmian i różnic, wymaga tu, jak i w innych zakresach, nietylko wiedzy, ale i dużego doświadczenia. Doc. Mayer, od wielu lat pracując nad tym, ma też ogromny materiał. Jako autorytet w tej specjalności otrzymuje stale bardzo wiele przypadków, codziennie bada cały szereg zdjęć kości skroniowej. Przeważnie każdy przypadek jest badany w trzech rzutach — w t. zw. ustawieniu Schüllera, Mayera i Stenversa. Zdjęcia pokazywane w czasie kursu ilustrują przeważnie rozpoznania dokładnie potwierdzone badaniem klinicznym, laboratoryjnym lub sekcyjnym.

Nieraz odnosiłem wrażenie, że wbrew twierdzeniu wykładowcy wiele z tych zdjęć nie wystarczyłoby do rozpoznania gdyby nie te badania dodatkowe. Może to jednak być niesłuszne wrażenie początkującego w tym zakresie i nie dość jeszcze spostrzegawczego rentgenologa. Poza tym nie należy tu — tak jak w każdym innym wypadku — usiłować rozpoznawać za każdą cenę wyłącznie na podstawie zdjęcia rentgenowskiego. Wynik badania radiologicznego nie może stanowić o wskazaniu do operacji. Obecność objawów klinicznych, będących takim wskazaniem, nie powinna powstrzymywać przed zabiegiem, choćby badanie rentgenowskie tego nie potwierdziło.

Prawdziwie dobrze wykorzystać wyniki badań radiologicznych może tylko klinicysta dobrze obeznany z rentgenologią.

Zdjęcia kości skroniowej robione są znaną metodą przez wąski ogranicznik promieni. Zdjęcia czaszki całej dawniej (jak to widziałem w Instytucie Centralnym w 1932 r.) robiono bez kratki przeciwrozproszeniowej. Obecnie są one wykonywane przez kratkę ruchomą typu Lysholma. Zarówno zdjęcia robione z ogranicznikiem jak też z kratką są mało kontrastowe. Mało kontrastowe są zresztą wszystkie zdjęcia robione w Instytucie. Nadmierny kontrast bezwzględnie byłby szkodliwy, ale zdjęcia te nie wykazują pożądanego optimum kontrastu, brak też dążenia do wzmożenia tej ważnej cechy zdjęć. Ten brak dostatecznego kontrastu raził mnie stale. Różne szczegóły rozpoznawcze ważne nikną niemal zupełnie na takich zdjęciach. Brak ten wyrównuje ogromne doświadczenie doc. Mayera, co jednak nie usprawiedliwia nie dość starannej techniki. Bez zarzutu natomiast wykonywane są zdjęcia kości skroniowej i czaszki pod względem ustawienia objektu i środkowania lampy.

Wszystkie te fotografje wykonują siostry roentgenowskie, w razie wadliwego ustawienia zdjęcia są powtarzane. Ogromne znaczenie ma wielokrotne powtarzanie zdjęć w różnym czasie u tego samego pacjenta. Takie serje umożliwiają nietylko śledzenie zmian zachodzących w czasie, ale wogóle stwierdzenie istnienia drobnych zmian, które na podstawie jednorazowego spostrzeżenia nie dałyby się z całą pewnością uznać za patologiczne.

Prócz trzech wymienionych wyżej ustawień wykonuje się tu często zdjęcie w ustawieniu Rhesego (oczodół, kanał nerwu wzrokowego wzdłuż jego osi i t. d.).

Naświetlać promieniami rentgena spraw zapalnych w k. skroniowej nie należy. Cofają się objawy podmiotowe gdy proces postępuje — stwarza to duże niebezpieczeństwo dezorjentując klinicystę.

Kurs doc. Mayera obejmował również diagnostykę radiologiczną z zakresu rhino—i ophtalmologii. Zdjęcia zatok bocznych nosa wykonywane są w Instytucie w pozycji siedzącej pacjenta. Ustawienie z reguły szczytowo podbródkowe, często również potyliczno-czołowe. Mimo pozornej prostoty ten dział diagnostyki radiologicznej jest trudny i dane radiologiczne bardzo często nie dają istotnych korzyści klinicyście. Szczególnie mało może radiolog powiedzieć o zatokach czołowych.

Wypełnianie zatok lipiodolem nie jest praktykowane w Instytucie. Zabieg ten uważany jest za mało pomocny, a zarazem za niebezpieczny gdyż grozi wprowadzeniem infekcji do zatok zdrowych.

Przed skierowaniem pacjenta na badanie radiologiczne powinien klinicysta wyczerpać wszystkie swoje metody badania, by móc postawić wyraźne pytanie. Przed zdjęciem niedopuszczalne jest płukanie zatok lub punktowanie. Po tym zabiegu powinny upłynąć conajmniej dwa dni. Po nakłuciu pozostaje bowiem często obrzęk śluzówki, a po płukaniu pozostaje płyn. W sprawach ostrych już nazajutrz po nakłuciu zatoka może być wypełniona ropą, gdy przed nim był tylko obrzęk śluzówki.

Obrzęk w zatoce czołowej, dający bardzo silne bóle, może być zupełnie niewidoczny na zdjęciu.

Poziom płynu w zatokach szczękowych—wyjątkowo w sitowych i czołowych może być stwierdzony na zdjęciach strzałkowych w poz. pionowej. W zatokach klinowych można go stwierdzić na zdjęciach osiowych też w poz. pionowej. Obrzęk w zatokach klinowych może być pozorowany przez rzutujące się na ich obwodzie części miękkie leżące poza nimi np. wyrośle adenoidalne, polipy, migdałki, małżowiny.

Badanie radiologiczne zotok operowanych jest bezcelowe. Nawrót nie da się stwierdzić.

Kurs obejmował całą patologję zatok bocznych nosa i był bardzo obficie ilustrowany zdjęciami.

Kurs diagnostyki radiologicznej guzów podstawy czaszki, również doc. Mayera, obejmował właściwie całą czaszkę, nietylko jej podstawę. Podstawa jednak była omówiona bardzo drobiazgowo.

Kurs patologii czaszki prof. Schüllera uwzględniał również całokształt zmian patologicznych, uwidoczniających się w obrazie rentgenowskim czaszki. Jednak bardziej szczegółowo uwzględniał sprawy umiejscowione w sklepieniu, niż w podstawie.

Kurs encephalografii był krótkim omówieniem techniki, wska-

zań i wyników tej metody. Zdumiewające są wyniki, które tu osiąga prof. Schüller.

Kurs terapii rentgenowskiej schorzeń nienowotworowych wysłuchałem u asystenta Goedela. Tego stosunkowo młodego asystenta prosiłem o jaknajdokładniejsze podanie techniki i wskazań do naświetlań, uznawanych obecnie w Instytucie.

Są to naogół napromieniania jaknajbardziej oszczędzające pacjenta. W każdym wypadku ma miejsce dążenie do osiągnięcia pożądanego skutku najmniejszą możliwie dawką. W schorzeniach krwi stosowane są, prócz napromienień miejscowych, również całkowite— z dużej odległości.

Zapalenia przydatków, jakkolwiek reagują bardzo dobrze, nie napromienia się tu wcale w obawie przed uszkodzeniem jajników. Wyjątek stanowią tylko te przypadki, w których wolno kobietę wykastrować.

Wśród wielu wskazań do leczenia promieniami Roentgena za bardzo dobre uważane jest napromienianie zapaleń płuc, zwłaszcza pooperacyjnych, we wczesnym okresie. Również nadzwyczaj zachęcające wyniki uzyskuje się przy leczeniu *mastitis*, szczególnie w okresie wczesnym (w tym wypadku do 100% wyleczeń).

Technika napromienień jest w Instytucie bardzo prymitywna. Stara aparatura jest mało wydajna. Lampy nieochronne zmuszają do okrywania pacjenta ołowiem. Prymitywne urządzenie, oświetlające pole naświetlane, komplikuje tu raczej manipulacje, zamiast je uprościć.

Dawka mierzona jest natomiast bardzo dokładnie, każdorazowo dawkomierzami Straussa.

Kurs patologii kostnej u tegoż asystenta polegał na demonstracji bardzo dużej kolekcji zdjęć z krótkim omówieniem charakterystycznych cech, decydujących o rozpoznaniu różniczkowych.

Kurs techniki radiologicznej u Inż. Żakowskiego interesował mnie głównie z punktu widzenia dydaktycznego. Chciałem się przekonać, jak należy trudne nieraz wiadomości techniczne i fizyczne podawać nieprzygotowanym w tym zakresie słuchaczom. Wykładając ten przedmiot w wielkim skrócie studentom, chciałem umieć lepiej go spopularyzować.

Z kursu tego wyniosłem też kilka nowych wiadomości z zakresu prac w ciemni.

Kurs diagnostyki urologicznej wysłuchałem u prof. Sgalitzera. Ilustrowany był kurs bardzo licznymi diapozytywami w małym formacie.

Dokładnie omówioną została technika urografii kontrastowej wstecznej i dożylnej, cała patologia dróg moczowych, szczególnie obszernie nowotwory i przerost gruczołu krokowego.

Prof. S g a l i t z e r ma za sobą duże zasługi w tej dziedzinie rentgenologii. Demonstrowane zdjęcia były bardzo pouczające, kurs ten dał dużo nowych dla mnie wiadomości. W zakresie techniki przekonał nas prof S g a l i t z e r o dużej wartości zdjęć osiowych pęcherza. Szereg zmian bardzo wybitnych nieraz widać dopiero na zdjęciach tego rodzaju.

Dla umiejscowienia cieni patologicznych w nerce lub miedniczce zaleca on boczne zdjęcia jamy brzusznej obok zwykle wykonywanych strzałkowych. Na szeregu przykładów przekonałem się, jak ważne jest wykonywanie zdjęć pęcherza przy różnym stopniu wypełnienia kontrastem. Nowotwory polipowate widoczne są dobrze przy wypełnieniu skąpym, nowotwory masywne przy całkowitym.

Prof. S g a l i t z e r jest kierownikiem pracowni radiologicznej kliniki Chirurgicznej. W centralnym Instytucie Rentgenowskim przypadków urologicznych bada się niewiele i zdjęcia dróg moczowych pozostawiają bardzo wiele do życzenia. Zwłaszcza środkowanie przy tych zdjęciach jest najczęściej wadliwe. Na błonie uwidocznia się zupełnie niepotrzebnie odcinki leżące wysoko ponad górnym biegunem nerki gdy okolica pęcherza już się nie mieści. Ponieważ zdjęć tych nie uzupełniano zdjęciem dodatkowym tej okolicy, wszystkie załogi— tak częste—w najniższym odcinku moczowodów nie mogły być uwidocznione. Jest to skutek tego, że poza specjalistami z zakresu czaszki i wykwalifikowanymi fizykiem i inżynierem, brak w Instytucie obecnie doświadczonych rentgenologów.

Mój plan nauki w Wiedniu musiał ulec zmianom z przyczyn ode mnie całkowicie niezależnych. Pewnych kursów nie mogłem uzyskać w pierwszych dwóch miesiącach pobytu, ponieważ wykładowcy, na których mi zależało, wymawiali się chwilowym przepracowaniem i brakiem czasu (np. doc. F l e i s c h e r, doc. Z d a n s k y i inni) — potym przewrót polityczny („Anschluss") uniemożliwił całkowicie dojście do skutku tych i innych kursów.

SPRAWOZDANIE
z działalności Wydziału Lekarskiego
Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie

w roku akademickim 1937/38

(XIX rok działalności Wydziału)

Opracował
Prof. Dr KAZIMIERZ PELCZAR
t. r. Dziekan Wydziału Lekarskiego

W roku akademickim 1937/38 Wydział poniósł bolesną i niepowetowaną stratę z powodu nagłej śmierci Profesora D-ra Maksymiliana Rosego.

Prof. Maksymilian Rose zmarł po niespełna siedmiu latach pracy na terenie naszego Uniwersytetu w okresie największego rozwoju w chwili gdy twórczość Jego naukowa osiągała najwyższy poziom, kiedy zaszczycony powierzeniem Mu zbadania mózgu Józefa Piłsudskiego był przy ukończeniu pierwszego etapu badań.

Prof. Rose urodził się w Przemyślu w 1883 roku i ukończył Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1908 roku. Pracę swoją zaczął jako asystent Kliniki chorób nerwowych i umysłowych w Krakowie poczym od roku 1910 do 1913 pracuje początkowo w Berlinie, w 1911 roku zaś jest asystentem w Kantonalnym Zakładzie dla umysłowo chorych w Rheinau. W 1912 roku zapoznaje się z terenem późniejszych swoich prac pod kierownictwem Brodmanna w Klinice Gauppa w Tübingen. Po powrocie do Krakowa prowadzi badania nad cytoarchitektoniką mózgu w Zakładzie Anatomii Opisowej Prof. Kostaneckiego. Podczas wojny jako lekarz w wojsku austriackim, pracuje również jako lekarz w stacji zbornej Legionów Polskich, po czym, po wojnie, od 1919 roku znowu w pracowni Prof. Kostaneckiego ogłasza szereg prac z umiłowanej dziedziny. W 1925 roku zostaje powołany jako Kierownik Oddziału w Instytucie cesarza Wilhelma dla badań mózgu. W czerwcu 1928 roku habilituje się na Uniwersytecie Warszawskim z zakresu neurologii i obejmuje kierownictwo Polskiego Instytutu dla badań mózgu. W roku 1930 powołany na katedrę psychiatrii

w Uniwersytecie Wileńskim przenosi Instytut dla badań mózgu do Wilna. W październiku 1933 roku obejmuje kierownictwo Kliniki Neurologicznej.

Prof. Rose jest wraz z niewielu przedstawicielami obranej gałęzi wiedzy, twórcą cytoarchitektoniki mózgu. Oddał On w tej dziedzinie olbrzymie zasługi stwarzając wraz z innymi uczonymi pomost między zmianami morfologicznymi układu centralnego a chorobami psychicznymi. Ze skromnych początków — stworzonej przez Radziwiłłowicza Kliniki Psychiatrycznej w Państwowym Szpitalu Psychiatrycznym — rozwinął, rozszerzył i zorganizował Klinikę chorób Nerwowych i Umysłowych, uruchomił nowy Zakład Leczniczy o specjalnym znaczeniu w Kojranach, który postawił i zorganizował na wysokim poziomie. Wreszcie w stworzonym przez siebie Instytucie dla badań mózguześrodkował swój największy wysiłek twórczy.

Doskonały lekarz cieszył się ogromnym zaufaniem swych chorych, którzy garnęli się do niego z całej Polski. Swietny wykładowca i mówca, dzielił się swym doświadczeniem i wiedzą w wykładach publicznych i w Wileńskim Towarzystwie Lekarskim z zawsze licznym gronem słuchaczy. Wykłady Jego stojące na bardzo wysokim poziomie zarówno co do treści jak i formy budziły podziw dla Niego.

Trumnę prof. Rosego udekorował przedstawiciel Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w dniu pogrzebu Komandorją orderu Polonia Restituta.

Grono nauczycielskie Wydziału Lekarskiego w roku 1937/38 składało się:

	z początkiem roku akademickiego	z końcem roku akademickiego
Z profesorów honorowych	2	2
„ zwyczajnych	8	7
„ będących czasowo członkami Rady Wydziałowej	1	1
„ nadzwyczajnych	11	12
„ tytularnych	—	—
Docentów będących członkami R. W.	2	2
„ niebędących członkami R. W. . . .	9	8

Skład grona nauczycielskiego był następujący:

Dziekan — Dr Kazimierz Pelczar — prof. nadzw.

Prodziekan — Dr Kornel Michejda — prof. zwycz.

Profesorowie honorowi:

Dr Juliusz Szymański

Dr Jan Szmurło

Profesorowie zwyczajni:

Dr Aleksander Januszkiewicz
Dr Marian Eiger
Dr Kazimierz Opoczyński
Dr Władysław Jakowicki
Dr Kornel Michejda
Dr Maksymilian Rose (zmarł 30.XI. 1937)
Dr Michał Reicher
Dr Sergiusz Schilling-Siengalewicz

Profesorowie nadzwyczajni:

Dr Stanisław Hiller
Dr Kazimierz Pelczar
Dr Tadeusz Pawlas
Dr Włodzimierz Mozołowski
Dr Ignacy Abramowicz
Dr Emil Leyko
Mgr. Jan Muszyński
Inż. Władysław Karaffa-Korbutt
Dr Henryk Ruebenbauer (mianowany 23.IX-37)
Dr Bronisław Nowakowski (mianowany 23.IX-37)
Dr Władysław Bujak (mianowany 23.IX-37)
Dr Stanisław Legeżyński (mianowany 1.IV-38)
Dr Czesław Czarnowski

Delegaci Docentów do Rady Wydziału:

Dr Stanisław Mahrburg
Dr Jan Kruszyński (sekretarz)

Docenci:

Dr Anna z Kaulberszów-Marynowska
Dr Edward Czarnecki
Dr Stefan Bagiński
Dr Janina Hurynowiczówna
Dr Wacław Zaleski
Dr Benedykt Dylewski
Dr Marian Mienicki
Dr Stanisław Mahrburg
Dr Jan Kruszyński
Dr Józef Heller

Pan Prezydent Rzeczypospolitej mianował dnia 23.IX. 1937 roku Dr med. et phil. Mag. pham. Henryka Ruebenbauera Profesorem nadzw. przy Katedrze Farmacji stosowanej oraz Dr Bronisława Nowakowskiego Profesorem nadzw. Higieny. W dniu 28.IX. 1937 nastą-

piła nominacja Dr Władysława Bujaka na stanowisko Prof. nadzw. pediatrii, a w dniu 1.IV. 1938 Prof. nadzw. przy Katedrze Mikrobiologii Akademii Weterynaryjnej we Lwowie Dr Stanisława Legeżyńskiego na stanowisko Prof. nadz. Bakteriologii i Serologii w U. S. B. w Wilnie.

Rada Wydziału powołała w dniu 4 lutego 1938 r. na stanowisko zast. Prof. i Kier. Kliniki Chorób gardła, uszu i nosa Dr Czarnowskiego Czesława, a w dniu 17 maja 1938 r. na stanowisko Prof. nadzw. Neurologii i Psychiatrii Dr Włodzimierza Godłowskiego.

Wykłady zlecone z zakresu Historii i Filozofii medycyny oraz Propedeutyki Lekarskiej prowadził w trym. jesiennym i wiosennym jak w roku ubiegłym, zaproszony przez Radę Wydziałową za zgodą Min. W. R. i O. P. Prof. zw. U. P. Dr Adam Wrzosek, który był również Członkiem Rady Wydziałowej.

Zastępstwo na Katedrze Bakteriologii i Serologii pełnił do 1.IV. 1938 r. Prof. Dr K. Pelczar, na Katedrze pediatrii do 1.X. 1937 r. Doc. Dr Anna z Kaulberszów Marynowska, na Katedrze oto-laryngologii do 1.IV. 1938 r. Prof. hon. c. Dr Jan Szmurło, na Katedrze Higieny do dnia 1.XI. 1937 r. Prof. Dr Tadeusz Pawlas.

Obowiązki Kierownika Zakładu Anatomii Patologicznej pełnił ze względu na urlop Prof. Dr Kazimierza Opoczyńskiego — adjunkt tegoż Zakładu Doc. Dr Stanisław Mahrburg.

Wykłady z psychiatrii i neurologii prowadziła dla słuchaczów V Kursu Doc. Dr Janina Hurynowiczówna, ćwiczenia z neurologii Dr Jerzy Borysowicz, ćwiczenia z psychiatrii Dr Stanisław Witek.

Z urlopu zdrowotnego korzystał od 11.XI. 1937 do 1.I. 1938 r. Dziekan Wydziału Lekarskiego Prof. Dr Kazimierz Pelczar. Zastępował Go w sprawach Dziekanatu Prodziekan Prof. Dr St. Hiller i Prof. Dr Kornel Michejda.

Członkowie wydziału pełnili poza tem inne obowiązki:

Prof. Dr K. Michejda — z ramienia Rady Wydziałowej był delegatem do Naczelnej Państwowej Rady Zdrowia oraz był redaktorem Pamiętnika Towarzystwa Lekarskiego

Prof. Dr Wł. Jakowicki — był Prezesem Wileńsko-Nowogródzkiej Izby Lekarskiej

Prof. Dr Sergiusz Schilling-Siengalewicz — Prezesem Wileńskiego Tow. Lekarskiego i Prezesem Sądu Izby Lekarskiej Wileńsko-Nowogródzkiej

Prof. Dr St. Hiller — był w czasie od 10.XI-37 r. do 1.VIII-38 r. prorektorem U. S. B.

Prof. Dr K. Pelczar — Dziekan Wydziału w bież. roku akademickim 1937/38 był równocześnie Kierownikiem Zakładu Badawczo-Leczniczego dla Chorych na Nowotwory w Wilnie i piastował stanowisko Wiceprezesa Wileńsko-Nowogródzkiej Izby Lekarskiej

Prof. Dr T. Pawlas — był delegatem Wydziału Lekarskiego U.S.B. do Rady naukow.-lekarskiej przy ZUS w Warszawie i Komisarzem Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie

Prof. Dr B. Nowakowski — był członkiem Rady Ubezpieczeń Społecznych przy Ministerstwie Opieki Społecznej

Doc. Dr St. Bagiński — wykładał i prowadził ćwiczenia z Histologii i Embriologii w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w trym. jesiennym i w czasie od 17.II do 19.III oraz od 25.V do 1.VII. 1938 r.

Doc. Dr M. Mienicki — był delegatem w Sekcji Walki z Chorobami Wenerycznymi przy Naczelnej Radzie Zdrowia

Doc. Dr J. Kruszyński — był delegatem docentów do Rady Wydziałowej Lekarskiej i sprawował funkcje sekretarza Rady

Dr E. Mancewicz Kierow. Klin. Stomat. — był Przewodniczącym Stałej Delegacji Polskich Zjazdów Stomatologicznych, Naczelnym Redaktorem podręcznika Stomatologii i Redaktorem Archiwum Stomatologiae.

Dr Ryll-Nardzewski — był delegatem Ministra Spraw Wojskowych w sprawie „Ustawy o zwalczaniu chorób wenerycznych".

W stan spoczynku z powodu osiągnięcia górnej granicy wymaganego ustawą wieku przeszli z końcem roku akademickiego dwaj zasłużeni członkowie wydziału. Prof. Dr Marian Eiger i Prof. Dr Kazimierz Opoczyński.

Życiorys Prof. Dra Mariana Eigera.

Prof. Dr Marian Eiger urodził się 22 sierpnia 1873 r. w Częstochowie. Szkoły średnie ukończył w Warszawie, a studia uniwersyteckie w Warszawie, Dorpacie i Moskwie, gdzie otrzymał w r. 1899 dyplom lekarski. Pracował tam w klinice Nikiforowa, a w r. 1909 otrzymał dyplom Dra medycyny. Następnie przebywał na dalszych studiach w Berlinie do 1905 r. (kliniki Prof. Mendla i Fränkla oraz pracownia Prof. Richtera). W roku 1905/6 był lekarzem wojskowym (ordynatorem) w Port-Arturze, potem tamże konsulantem. W latach 1907—10 pracował w Warszawie na oddziale Dra Dunina, oraz w prosektoriach szpitala Dzieciątka Jezus u Dr Przewoskiego i Dmochowskiego, jako pomocnik. W l. 1910—1914 był asystentem Prof. Cybulskiego w Krakowie, a w l. 1915—19 docentem fizjologii na Uniwersytecie berneńskim w Szwajcarii, w l. 1919—21 ppłk. W. P., członkiem wojsk. Rady sanitarnej, przedstawicielem szefostwa sanitarnego w Zagłębiu. Od roku 1922 został Profesorem zwycz. fizjologii w Wilnie. Jest członkiem Tow. Lekarsk. Warszawskiego i Wileńskiego, Tow. Medyc. Społeczn. w Warszawie, Tow. Przyj. Nauk w Wilnie, oraz Tow. im. Kopernika i Tow. Psychiatrycznego. Ogłosił drukiem liczne prace naukowe.

Życiorys Prof. Dra Kazimierza Opoczyńskiego.

Prof. Dr Kazimierz Opoczyński urodził się 14 marca 1877 r. Szkoły średnie ukończył w r. 1896 w Warszawie i Niemirowie na Podolu. Studia uniwersyteckie odhywał w Kijowie. Dyplom lekarski uzyskał tamże w roku 1902. Dyplom Doktora medycyny — w Uniwersytecie odeskim w r. 1915. Praktyką prywatną trudnił się do roku 1908.

Od r. 1908 do roku 1914 — asystentura przy katedrze histologii Uniwersytetu odeskiego; od roku 1914 do 1918 — prosektura przy szpitalu gubernialnym we Włodzimierzu; w roku 1919 — był komisarzem epidemicznym z ramienia Ministerstwa Zdrowia Publicznego; w r. 1920— kierownikiem zakładu epidemjologicznego w Płocku, w r. 1921 i 1922— prosektorem przy Wojskowej Radzie Sanitarnej. W roku 1922 został Profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1930 Profesorem zwyczajnym anatomii patologicznej na wydziale lekarskim U. S. B.

Prezes Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego 1925—1926, Przewodniczący Sądu Izby Lekarskiej Polaków w Wilnie, Towarzystwa Higienicznego, Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego (jako prezes w ciągu dwóch lat), członek Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie i Tow. Anatomicznego. Ogłosił drukiem liczne prace naukowe,

Prof. Dr K. Opoczyński piastował w r. 1932/33 godność Dziekana Wydziału Lekarskiego i był w r. 1933/34 Rektorem U. S. B.

Rada Wydziałowa

Rada Wydziałowa odbyła w roku akademickim 1937/38 — 19 posiedzeń, w tym 3 nadzwyczajne (30 listopada posiedzenie żałobne dla uczczenia pamięci zmarłego Prof. Neurologii i Psychiatrii Dr Maksymiliana Rosego, 6 maja dla wyboru Delegatów mających wybrać Prorektora, 9 czerwca — dla wyboru Dziekana).

W posiedzeniach Rady Wydziału brali udział z reguły prawie wszyscy członkowie Wydziału obecni w Wilnie. Równolegle pracowały liczne Komisje stałe jak naprzykład: Komisja Konkursowa, Budżetowa, Stypendialna, Nostryfikacyjna, Biblioteczna i td. oraz szereg Komisji niestałych, wyłanianych w miarę potrzeby z pośród członków Wydziału.

Prace Wydziału w rb. zostały uwieńczone częściowo pomyślnym skutkiem w związku z biegiem rozbudowy Klinik U. S. B. przy ul. Konarskiego i zaułku Zakretowym. Sprawa postąpiła o tyle naprzód, że Ministerstwo Spraw Wojskowych postanowiło uznać tereny za mające specjalne znaczenie dla obrony Państwa z tym, że jako takie mogą być po ustąpieniu dotychczasowych dzierżawców przejetę przez Uniwersytet.

Poszczególne kliniki przygotowały plany budowy, które mają być uzgodnione z zamiarami rozbudowy miasta przez biuro urbanistyczne, by w ten sposób stworzyć harmonijną całość ośrodka klinicznego U.S.B,

Ministerstwo na plany te wyasygnowało sumę 6000 zł.

Pomimo zrozumienia obowiązku dostarczania Państwu jaknajwiększej ilości lekarzy — Wydział nie mógł w rb. zwiększyć wydatnie liczby słuchaczy przyjmowanych na kurs I, tak jak to uczynił w r. poprzednim. Przeszkodą bowiem był brak odpowiednich pomieszczeń i pomocniczych sił naukowych. To też największą troską Wydziału były starania o uzyskanie przy katedrach, zwłaszcza teoretycznych, odpowiedniej ilości asystentów. Sprawa ta obok doraźnego powiększenia dydaktycznego ma jeszcze głębsze znaczenie związane z przyszłością naszych katedr teoretycznych, z wykształceniem i zapewnieniem bytu młodych sił naukowych, koniecznych dla rozwoju nauki polskiej. Niskie uposażenie, zwłaszcza pomocniczych sił naukowych, zmuszają młodych lekarzy kończących do oglądania się za dodatkową pracą zarobkową względnie do opuszczania placówek naukowych, w celu uzyskania możliwych warunków bytu. Starania Rady Wydziałowej o zwiększenie liczby asystentów przy istniejących Zakładach wszczęto w roku zeszłym pozostały narazie z powodu braku odpowiednich funduszów bez rezultatu.

Rada Wydziału zwróciła baczną uwagę na opiekę zdrowotną nad młodzieżą akademicką, która w tym roku dzięki pracy wydatnej Kura-

tora Akademickiego Ośrodka Zdrowia Prof. Michejdy i Kierowników Absol. med. Siemaszki i Drobniaka pozwoliła wysunąć pewne postulaty i projekty rozpatrywane na międzyuczelnianej komisji dla reorganizacji opieki zdrowotnej nad młodzieżą.

Przyjęta przez Wydział od Akademickiego Ośrodka Zdrowia, a utworzona przez Ministerstwo jako nowa placówka Apteka Uniwersytecka została zreorganizowana i przydzielano do nowopowstałego Zakładu Farmacji Stosowanej pod Kierownictwem Prof. Ruebenbauera. Stanowi on obecnie nietylko aptekę klinik, ale jest równocześnie Zakładem dydaktycznym, mającym za zadanie praktyczne wyszkolenie ukończonych absolwentów oddziału farmaceutycznego.

W roku sprawozdawczym Wydział podjął również sprawę organizacji kursów dokształcających dla lekarzy. Kursa te miały się odbywać niezależnie od kursów bardziej specjalnych, a utworzonych z inicjatywy Dyrektora Departamentu Ubezpieczeń Społecznych Dra T. Dyboskiego— Kursów Medycyny Społecznej. Wydział zlecił organizowanie kursu dokształcającego dla lekarzy Prof. Bujakowi, który po uzyskaniu ankiety opracowanej przez Prezesa Izby Lekarskiej Prof. Jakowickiego, postanowił dać zgłaszającym się lekarzom uzupełnienia w dziedzinie praktyki i teorii nowszych zdobyczy wiedzy lekarskiej. Niestety, kursy te w r. b. nie odbyły się wskutek braku odpowiedniej ilości zgłoszeń do określonego terminu. Kursa takie bowiem, jak wskazuje nam doświadczenie, muszą mieć również oparcie o administrację Państwową, któraby umożliwiła lekarzom będącym, w przeważnej większości, urzędnikami Państwowymi, wzięcie udziału w kursach. Konieczne byłoby oprócz ułatwień materialnych równoczesne zastępstwa w ich terenach pracy na prowincji. Sprawa ta wiąże się z całością organizacji kurców dokształcających dla lekarzy, których organizację winny przejąć Izby Lekarskie wraz z Okręgowym Urzędem Zdrowia.

W roku bieżącym Rada Wydziału przejęła ostatecznie, przy współpracy Polskiego Czerwonego Krzyża, Ogólno-polski Kurs Instruktorów Czerwonego Krzyża. Kierownikiem Kursu został z ramienia Rady Wydziału obrany Prof. Dr Mozołowski. Termin Kursu oznaczony na listopad i grudzień 1938 roku. Poza tem Rada Wydziałowa przystąpiła do wstępnych prac nad utworzeniem szkoły pielęgniarek.

W dniu 20 lutego 1938 roku odbyła się w Klinice Chorób Dziecięcych U. S. B. na Antokolu uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej dla uczczenia pamięci pierwszego Kierownika Kliniki Prof. Dra Wacława Jasińskiego zmarłego 17.V. 1936 r.

Tablica z popiersiem ś. p. Profesora została ufundowana przez

Profesorów Wydziału Lekarskiego U. S. B., a wykonana przez artystę-rzeźbiarza p. Horno-Popławskiego.

Na uroczystości odsłonięcia tablicy zabrał głos jako pierwszy przedstawiciel Rady Wydziału Lekarskiego U. S. B. Dziekan Prof. Dr Kazimierz Pelczar, następnie J. M. Rektor Aleksander Wóycicki dokonał aktu odsłonięcia tablicy, przekazując ją pieczy obecnego Kierownika Kliniki, Profesora Dra Władysława Bujaka. Z kolei wygłosili przemówienia: Prof. Bujak, Dr Tadeusz Kopeć z Warszawy jako Prezes Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego oraz Dr Marian Chmielewski imieniem uczni Wydziału Lekarskiego U. S. B. i asystentów Kliniki Dziecięcej.

Na uroczystość nadesłano szereg depesz z różnych ośrodków pediatrycznych.

Przemówienie Prof. Dra Wł. Bujaka.

Wszyscy, którym przypadło oceniać zasługi śp. Prof. Wacława Jasińskiego, byli mniej lub więcej bliskimi świadkami Jego prac, zżyli się z Nim, nierzadko też i zadzierżgnęli węzły przyjaźni. Gdy związek ten przecięła śmierć, oddano Jego pamięci cześć w wspomnieniach, w których górowało uczucie żalu nad utratą szlachetnego serca, pełnego poświęcenia, zamiłowania i zapału do pracy. Żałobna akademia, przemowy nad trumną, liczne i gorące wspomnienia pośmiertne we wszystkich polskich pismach — były wyrazem uznania dla zalet i zasług, jakie położył śp. Jasiński w świecie polskiej nauki lekarskiej, były wyrazem żalu na wieść o przedwczesnym zgonie niezastąpionego pracownika.

Boleść — łagodzi czas. Lecz czas, to nie tylko ukojenie. Czas to i bezwzględny sędzia. Pamięć jednych pokrywa zwolna pyłem zapomnienia, nielicznych tylko imiona, których zasługi wzniosły się ponad przeciętną miarę, przekazuje dalszym pokoleniom. Dzisiaj czcimy pamięć śp. Prof. Jasińskiego w perspektywie czasu i to już jest miarą Jego nieprzeciętnych zasług, mnie zaś, który nie miałem szczęścia zaliczać się do Jego towarzyszy pracy, tym łatwiej przychodzi bezstronnie ocenić te wartości, które Mu zapewniają trwałą pamięć.

Odpowiedzialne obejmował stanowisko, kiedy Go Rada Wydziału Lekarskiego powoływała na pierwszego Profesora pediatrii w Uniwersytecie Stefana Batorego, w tym uniwersytecie, który hył kolebką pediatrii w Polsce, tu, gdzie należało nawiązać do chwalebnych a przerwanych tradycji.

W najtrudniejszych warunkach, organizując wszystko od podstaw, zbudował i utrwalił placówkę, która chlubnie, w tak któtkim czasie

zdołała przysporzyć poważnego dorobku nauce. Czy to pracując sam, czy zachęcając i ułatwiając badania Swym współpracownikom, zawsze postępował wśród pierwszych szeregów w przyswajaniu najnowszych zdobyczy wiedzy. Z każdego z Jego poczynań bił zapał do pracy, umiłowanie wiedzy i wysokie poczucie społeczne. Nie było żadnego zadania służącemu dobru ogólnemu, ktorego by się nie podjął z zapałem i nie wykonał wzorowo. Czy to organizując klinikę, czy kolonię leczniczą w Druskienikach, czy poradnie — czy to ogłaszając rozliczne i różnych dziedzin prace, mogące służyć za wzór staranności — treści i języka — czy to pełniąc obowiązki prezesa Wileńskiego Tow. Lekarskiego, Tow. Pediatrycznego, redaktora Pamiętnika Tow. Lekarskiego Wileńskiego, czy też wreszcie pracując w najróżnorodniejszych placówkach społeczno-lekarskich—we wszystkie te prace wkładał całą duszę. Zdawałoby się, że dla pokonania tych zadań trzeba było żelaznych sił — a przecież był to człowiek wątłego zdrowia. Jakiegoż hartu trzeba było, aby sprostać tym rozlicznym trudom i tak je znakomicie pokonać!

Lecz nie na tym koniec. Wśród tych licznych zajęć podejmuje jeszcze zadanie wydania obszernego zbiorowego podręcznika pediatrji. Sam opracowuje w nim najmniej pociągające, suche działy i wywiązuje się z tego — można bez przesady powiedzieć — mistrzowsko. Przeprowadza rozległą korespondencję z licznymi współpracownikami z całej Polski, opracowuje najszczegółowiej dyspozycje każdego rozdziału, przeprowadza uzgodnienia i korekty i to wtedy, gdy śmiertelna choroba wyczerpuje resztki Jego sił. W przeddzień niemal śmierci, stygnącą ręką ujmuje świeżo wyszłą z pod prasy wzorową, wyczerpującą monografię o odrze, która była zakończeniem Jego pracowitego i owocnego życia.

Bojownik o wolność Polski, pracownik społeczny, założyciel pierwszej Kliniki Pediatrycznej w Wilnie, twórca wielkiego podręcznika pediatrii, w życiu Swym — mówiąc słowami Wojciecha Oczki — nie szukał „niczego inszego, jedno dobra pospolitego, oyczyźnie jako mogło być najlepiej i najpilniej służąc".

Zbudował sobie trudem całego życia trwały pomnik, pamięć o Nim nie może zaginąć, póki w tych murach brzmieć będzie polska mowa.

Wyrazem wdzięcznej pamięci dla zasług ś. p. Prof. Wacława Jasińskiego jest ta tablica, nad którą objąć pieczę przypada mi zaszczytny obowiązek. Obejmuję ją z zapewnieniem, że w czci i poszanowaniu będzie nam drogowskazem umiłowania: „Ojczyzny, nauki, cnoty".

Podobnie jak w roku ubiegłym (1936/37) zorganizował Wydział Lekarski U. S. B. przy poparciu finansowym Departamentu Ubezpie-

czeń Społecznych Ministerstwa Opieki Społecznej — Kurs Medycyny Społecznej.

Kurs odbył się w czasie od 12 maja do 4 czerwca 1938 roku i obejmował 46 godz. wykładowych. Wykłady zostały wygłoszone przez 21 prelegentów, z czego 4-ch zaproszono z Warszawy.

Program II Kursu Medycyny Społecznej, którego Kierownikiem był Prof. Dr S. Schilling-Siengalewicz był następujący:

Dziekan Wydziału Lekarskiego Prof. Dr K. Pelczar — Zagajenie. Dyrektor Ubezp. Społ. A. Galiński — Organizacja ubezpieczeń społecznych (1 godz.). Dr W. Prażmowski — Znaczenie społeczne chorób zakaźnych (2 godz.). Naczelny Lekarz Ub. Społ. Dr B. Szniolis — Zakres i środki działania w lecznictwie ubezpieczeniowym (3 godz.). Dyr. Dep. Min. Op. Społ. Dr Babecki — Systemy organizacji pomocy leczniczej i dane statystyczne ilustrujące działalność leczniczą w ubezpieczeniu chorych (3 godz.). Dr J. Bohuszewicz — Orzecznictwo w ubezpieczeniu chorych (2 godz.). Prof. Dr Zembrzuski — Orzecznictwo w ubezpieczeniu wypadkowym (2 godz.). Dr S. Rudziński — Orzecznictwo w ubezpieczeniu emerytalnym (2 godz.). Dr S. Rudziński — Organizacja walki z gruźlicą w ramach lecznictwa społecznego (1 godz.). Prof. Dr Jakowicki — Opieka nad matką (1 godz.). Prof. Dr Bujak — Opieka nad dzieckiem (1 godz.). Prof. Dr Abramowicz — Choroby zawodowe oczu (1 godz.). Prof. Dr M. Reicher — Higiena rasy (2 godz.). Doc. Dr J. Hurynowiczówna — Higiena pracy umysłowej (2 godz.). Doc. Dr J. Hurynowiczówna — Opieka psychicznie chorymi (1 godz.). Nacz. Wydz. Zdr. Dr H. Rudziński — Organizacja zwalczania chorób społecznych (2 godz.). Dr St. Brokowski — Postulaty higieny szkolnej (2 godz.). Dr St. Markiewicz — O jaglicy (1 godz.). Prof. Dr T. Pawlas — O społecznym znaczeniu chorób wenerycznych (3 godz.). Prof. Dr K. Pelczar — O znaczeniu gośćca w grupie schorzeń społecznych (2 godz.). Dr Rodziewiczowa — Organizacja pracy zawodowej z punktu widzenia higieny pracy (1 g.). Prof. Dr K. Michejda — Z dziedziny traumatologii (2 godz.). Prof. Dr T. Pawlas — Choroby zawodowe skóry (1 godz.). Dr B. Puchowski — O ustalaniu symulacji w przypadkach uszkodzeń ciała (3 godz.). Prof. Dr Ruebenbauer — O fałszowaniu środków spożywczych (2 godz.). Prof. Dr B. Nowakowski — Ustawodawstwo z higieny pracy (1 godz.). Prof. Dr S. Schilling-Siengalewicz — O zatruciach zawodowych (2 godz.). Prof. Dr B. Nowakowski — Pojęcie chorób zawodowych (1 godz.). Prof. Dr E. Leyko —

O lecznictwie społecznym (2 godz.). Doc. Dr Swida — Odpowiedzialność karna i cywilna lekarza (2 godz.). Dyr. S. Sasorski — Problemy personalnolekarskie w ubezpieczeniu społecznym i rola lekarza w ubezpieczeniu społecznym (3 godz.).

W sobotę, dnia 4-go czerwca, w godzinach rannych, po uprzednim porozumieniu się z p. Okręgowym Inspektorem Pracy, odbyło się zwiedzanie fabryk.

Ze względów od Kierownictwa niezależnych nastąpiły pewne zmiany w ustalonym programie. Z powodu braku czasu odmówił udziału w Kursie Dyrektor Departamentu Ministerstwa Opieki Społecznej Dr Babecki. Z tych samych względów nie wygłosił zapowiedzianego wykładu p. t. „O znaczeniu gośćca w grupie schorzeń społecznych" — Prof. K. Pelczar.

Ze względu na chorobę prelegentki Pani Dr Doc. J. Hurynowiczówny nie odbyły się wykłady p. t. „Higiena pracy umysłowej" „Opieka nad psychicznie chorymi". Zamiast wykładu Prof. T. Pawlasa p. t. „Choroby zawodowe skóry" został wygłoszony wykład przez ppłk. Dr Ryll-Nardzewskiego p. t. „Ustawodawstwo przeciwweneryczne".

Na Kurs zapisało się 24 słuchaczek i słuchaczy, z czego większość w 54% stanowili absolwenci Wydziału Lekarskiego U. S. B., resztę zaś (46%) lekarze, w większości młodzi, odbywający roczny stage Ukończyli Kurs wszyscy zapisani.

Frekwencja słuchaczy, kontrolowana przez wpisywanie się na liście obecności, naogół była dobra i wynosiła przeciętnie na poszczególnych wykładach 90%.

Po ukończeniu Kursu wszyscy uczestnicy otrzymali zaświadczenia w/g ustalonego wzoru.

Wyżej wymieniony II Kurs Medycyny Społecznej odbył się, jak zaznaczono już poprzednio przy poparciu finansowym ze strony Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, który asygnował na ten cel 1284 zł.

Kurs otworzył Dziekan Wydziału Lekarskiego Prof. Dr K. Pelczar następującym przemówieniem:

Zaczynają Panowie w tym roku jak i w poprzednim nowo utworzone kursa medycyny społecznej. Jak widać z szerokiego programu mają one Panów zapoznać z różnymi tak zw. chorobami społecznymi, mają one zapoznać z orzecznictwem w wypadkach utraty zdolności do pracy, orzecznictwem chorobowym, organizacją walki z chorobami społecznymi, z ustawodawstwem sanitarnym, innymi słowy z szeregiem bardzo ciekawych i pożytecznych zagadnień, które normują stosunek

i pracę lekarza już nie do człowieka chorego jako jednostki, ale człowieka chorego w jego zbiorowisku, w jego otoczeniu czyli człowieka chorego w społeczeństwie. Zagadnienia te mają więc za zadanie unormowanie stosunku jaki zachodzi między człowiekiem chorym a jego otoczeniem lub też społeczeństwem, w którym żyje, bądź to przez stwierdzenie stopnia jego szkodliwości, jako jednostki chorej wśród społeczeństwa zdrowego, jako jednostki, która przez swą chorobę skazana jest na pomoc i opiekę społeczeństwa. Należy tu więc określić w jakim stopniu jednostka taka ma prawo do korzystania z pomocy społeczeństwa, w jakim stopniu i w jakim kierunku może sama na siebie pracować, bez szkody dla siebie i dla swego otoczenia, czyli w jakim stopniu może być jeszcze przydatny. Zagadnienia te dalej winny normować stosunek społeczeństwa zdrowego do jednostki chorej i z tego punktu widzenia, by zapobiegać rozprzestrzenianiu się złych skutków stykania się z jednostką chorą. Szereg więc zagadnień, które częściowo rozpatruje każdy lekarz, dając wskazówki poszczególnym osobnikom chorym lub ich najbliższej rodzinie i otoczeniu. Będą to wskazówki doraźne, oparte na doświadczeniu, oparte na trosce o zdrowie chorego, które będą wskazaniami czy też przepisami lekarza, mającymi zapewnić o ile to możliwe, zdrowie choremu i jego najbliższym. Ale cóż mają za znaczenie te poszczególne, chociażby w najlepszej wierze czynione, wskazówki gdy chodzi o dobrobyt i zdrowie społeczeństwa. Wszelkie wskazówki i przepisy obowiązują pacjenta o tyle tylko, o ile zechce ich słuchać i wykonywać je. Wiemy jak trudno jest walczyć lekarzowi u poszczególnych jednostek z ich zgubnymi nałogami i przyzwyczajeniami, jak trudno, czasem podstępem prawie trzeba, nakłaniąć lub zmuszać chorego by się poddał przepisom lekarza. A cóż dopiero mówić o społeczeństwie czasem mało posłusznym, bardzo indywidualnym i nie mogącym się zorganizować. To też, aby słuszne i pożyteczne rady mogły swój odźwięk znaleźć i wykonanie, muszą być oparte na mocy ustawy, muszą być oparte na sile wykonawczej prawa. Waszą więc rolą Panowie — będzie te prawa ustawodawstwa sanitarnego poznać i móc je stosować. Nie możemy jednak zapomnieć jeszcze o jednym czynniku, od którego zdrowie i sprawność, a także poddanie się mądrym prawom zależy, t. j. o zdrowiu moralnym społeczeństwa, które już samo przez się wiele przyczyn chorób i szkód społecznych usuwa i ich powstaniu zapobiega. Nie mogę jednak dalej tych spraw rozwijać, wykraczają one daleko poza krótkie słowa zagajenia, chociaż sięgają głęboko do podstaw naszej struktury społecznej i tak ściśle wiążą się wzajemnie.

Żyjemy dzisiaj w dniach związanych z rocznicą Wielkiego Lekarza i Myśliciela Jędrzeja Sniadeckiego. To też pozwole sobie zacytować Jego słowa: „Taka jest moc narowów i skłonności do złego, tak częstokroć przesądem upoważnione i wkorzenione błędy, że ich inaczej jak siłą pokonać i wykorzenić nie można, dlatego i prawidła moralności i przepisy lekarskie, naówczas dopiero stają się prawdziwie użytecznymi, gdy je rządy krajowe zmieniają w prawa. Stąd i filozofowie opowiadający cnoty i moralność i lekarze, dający przepisy zdrowego życia nie tak do osób, jak do całych społeczeństw, jak do pracodawców mówić powinni".

Życzę więc Panom i proszę ich, by mając na uwadze physis nie zapominali o psyche, a mam wrażenie, że będą mieli wtedy pełne zadowolenie z swej pracy widząc urzeczywistnienie się tego, czego się nauczycie w tegorocznych kursach medycyny społecznej.

Odbyty Kurs nasunął Kierownikowi Prof. Dr S. Schilling-Siengalewiczowi następujące uwagi, z których część była już wypowiedziana w sprawozdaniu z Kursu I roku ubiegłego:

W przyszłości przy urządzaniu Kursów tego rodzaju należałoby położyć większy nacisk na demonstracje i ćwiczenia, które powinny być prowadzone w Klinikach, Szpitalach i Przychodniach.

Na obecnym Kursie poruszano również tematy, które były z wielkim zainteresowaniem wysłuchane, a które, zdaniem Kierownictwa, mają doniosłe znaczenie w ubezpieczeniu społecznym, a mianowicie: „O ustaleniu symulacji w przypadkach uszkodzeń ciała", „O fałszowaniu środków spożywczych" i „O lekach w lecznictwie społecznym".

W bieżącym roku, w porównaniu z rokiem ubiegłym, było znacznie mniej słuchaczy, bo tylko 24 (w r. ub. 143). Zjawisko to należy tłumaczyć tym, że w poprzednim Kursie brali udział prawie wszyscy lekarze z terenu m. Wilna. Liczyć się wobec tego należy z tym, że na przyszłość na terenie Wilna będą przesłuchiwać Kurs Medycyny Społecznej przedewszystkiem absolwenci Wydziału Lekarskiego. Aby powiększyć ilość słuchaczy i zwiększyć zainteresowanie zagadnieniami med. społ., Kierownictwo ma zamiar w przyszłości zwrócić się z prośbą do Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, aby Kurs tego rodzaju polecono przesłuchać również lekarzom urzędowym pow. i rej. Lekarze szkolni z terenu m. Wilna przesłuchali Kurs I.

Nieodzownym również wydaje się Kierownictwu, aby każdy Kurs był zakończony egzaminem, przynajmniej z niektórych weźniejszych przedmiotów, a nie wyłącznie wydaniem świadectwa z przesłuchania Kursu.

Przewiduje się egzamin z następujących przedmiotów:
1) Znaczenie społeczne chorób zakaźnych
2) O fałszowaniu środków spożywczych
3) O orgcnizacji pracy zawodowej z punktu widzenia higieny pracy
4) Ustawodawstwo z higieny pracy
5) Choroby zawodowe i zatrucia
6) Orzecznictwo w ubezpieczeniu chorobowym i wypadkowym.

Klinika Oczna U. S. B. wspólnie z Wojewódzkim Wydziałem Zdrowia zorganizowała Kurs Dokształcający przeciwjagliczy dla lekarzy woj. wileńskiego i nowogródzkiego w czasie od 19 do 21 października 1937 roku.

Kurs odbył się przy pomocy finansowej Ministerstwa Opieki Społecznej w wysokości 600 zł.

Udział w Kursie wzięło 34 osoby, 22 z województwa wileńskiego i 12 z województwa nowogródzkiego.

Program kursu:

1) Dr Rostkowski Ludwik	— a) Wytyczne i organizacja profilaktyki jaglicy
	b) Metody pracy w Przychodni
2) Dr Okołów-Hrynkiewiczowa Zofia	— Profilatyka jaglicy
3) Prof. Dr Abramowicz Ignacy	— Rozpoznanie i przebieg jaglicy
4) Dr Dulewiczowa Maria	— Leczenie operacyjne jaglicy
5) Dr Leśniewski Włodzimierz	— Organizacja i działalność T-wa Przeciwjagliczego Wil.-Trockiego
6) Dr Zachert Marian	— Jaglica w Polsce
7) Dr Prażmowski Władysław	— Zwalczanie ostrych chorób zakaźnych
8) Dr Reginisówna Maria	— Leczenie zachowawcze jaglicy
9) Dr Markiewicz Stanisław	— Choroby ogólne i jaglica.

Doc. Dr Heller przeprowadził w III trymestrze 10-dniowy praktyczny kurs z zakresu wybranych zagadnień chemii klinicznej dla lekarzy i studentów wyższych kursów.

Kurs odbywał się w Zakładzie Chemii Fizjologicznej przy ulicy Zakretowej. W kursie wzięło udział 15 osób.

Przerobiono metodę oznaczania przemiany podstawowej i wykreślania krzywej glikemicznej.

Z inicjatywy Kierownika Kliniki Dziecięcej Prof. Dr Wł. Bujaka

był projektowany w czasie od 30 maja do 11 czerwca r. b. Kurs Dokształcający Specjalny z zakresu chorób dziecięcych dla lekarzy domowych Ubezpieczalni Społecznej. Kurs ten nie doszedł—niestety—do skutku.

W dalszym ciągu zorganizowano w ciągu roku akademickiego 1937/38 przy Wydziale Lekarskim U. S. B. 10-dniowe kursy uzupełniające dla ogółu lekarzy. Organizatorem kursu był Prof. Dr Władysław Bujak. Kurs miał się odbyć w Wilnie w czasie od 20 do 30 kwietnia r. b. Z powodu nikłej ilości zgłoszeń kurs ten — niestety — również nie doszedł do skutku.

W czasie od 9-go października do 11-go 1937 roku odbył się w Wilnie, po części w murach Uniwersytetu Stefana Batorego, XII Walny Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych. Imieniem Uniwersytetu i Wydziału Lekarskiego powitał uczestniczki Zjazdu Dziekan Wydziału Lekarskiego Prof. Dr Kazimierz Pelczar.

Przemówienie Dziekana Wydziału.

W imieniu Uniwersytetu Stefana Batorego i Wydziału Lekarskiego witam dzisiejszy Zjazd i życzę najserdeczniej zgromadzonym pracowniczkom w dziedzinie zdrowia i higieny naszego kraju najlepszych wyników z wykładów i obrad. Witam Panie w imieniu Uniwersytetu który, stojąc na straży kultury Polskiej w wysuniętym cyplu ziem północno-wschodnich ma to zadanie jeszcze silniej wrażone, niż inne ośrodki nauki i wiedzy, pracujące dla dobra naszego kraju. Niech więc te właśnie dążenia, które ożywiają nas wszystkich pracujących na terenie Wileńszczyzny, a które wyrażają się w napisie umieszczonym nad wejściem do tych gmachów „Ojczyzna Nauka i Cnota" będą pobudką dzisiejszego Zjazdu i jego nicią przewodnią. Niech go ożywia to silne dążenie do pracy dla dobra kraju, dla podniesienia wsi, miast i miasteczek, dążenie do pielęgnowania i rozbudzania pierwiastków dobra, prawdy i piękna, które na ziemiach naszych, mimo przeciwieństw i burz dziejowych zawsze silnie tkwiły.

Chcę zaznaczyć, że dążenia, o których mówię, które głęboko tkwią w naszych ziemiach, związane są z pewnym osobliwym czynnikiem, płynącym z tradycji i kultury, a będącym wynikiem pewnej swoistej roli, jaką na ziemiach naszych spełniała i spełnia Matka i Kobieta, Gdy spojrzymy w przeszłość niedawnej martyrologii i chwały, widzimy ją jako Matkę, co umiała wyrobić hart w duszy swego Syna, który złożył w miłości, hołdzie swe Serce u jej stóp. Będziemy ją widzieli,

jak towarzyszy zesłańcom, jak pielęgnuje i ochrania rannych w walce z wrogiem, jak broni gniazda rodzinego, jak chwyta za broń, by przewodzić hufcom męskim.

Na Was, Panie, spływa w części ta rola. Chwila obecna nie wymaga od Was bohaterstwa i poświęcenia, może mniej macie do stracenia, niż miały Te, które w czasach niewoli pełniły Waszą rolę. Wymaga się od Was twardej, żmudnej pracy codziennej, cichego bohaterstwa, cichego poświęcenia. Wasz trud jest bardziej zorganizowany i Wasze czynności są przewidziane w Waszych obowiązkach, które Wam stawia zawód pielęgniarski.

Gdy mówimy o zawodzie, to określamy go jako stałe wykonywanie pewnej pracy, które daje nam utrzymanie. Innymi słowy, praca zawodowa jest pracą zarobkową. Wydawać się może nawet, że człowiek obiera sobie jakiś zawód tylko dlatego, by w nim pracować na chleb codzienny. Zastanawiałem się, w jakim stopniu słowo „zawód" może się pogodzić z zadaniami pielęgniarstwa, czy nie ma właśnie w tym zawodzie czegoś, co sprawia, że suche określenie zawodu nabiera jeszcze jakichś cech specjalnych, cech, które stawiają go tyle wyżej, że sprawiają, że przestaje on być środkiem do zdobycia chleba, ale staje się pewnego rodzaiu posłannictwem. Wszystko to, czego wymaga się od dobrego zawodowca, a więc rutyna, poprawność, obowiązkowość, zdolność przystosowania się do wymagań życia, wszystko to zdawać by się mogło, że wystarcza do uznania kwalifikacji pielęgniarki. Powszednia obowiązkowość, rutyna tracą w części jednak swoje znaczenie w warunkach trudnych, gdzie praca pielęgniarki musi się wyrażać nie tylko w pełnieniu bezpośrednich obowiązków, ale wymaga poświęcenia, odwagi i głębokiego zrozumienia. Te dane sprawiają, że zawód pielęgniarski przestaje być zawodem w sensie czynności i widoków zarobkowych, że staje się on raczej zawodem wyzwolonym. kierującym się szlachetnymi pobudkami natury ideowej,

Dążenie do oparcia pracy wyłącznie tylko na kulturze materialnej doprowadza do jej mechanizacji, do utożsamienia jej z nieodzownością szklanych szafek, sprężynowych materacy i porcelanowych muszli. Stwarzamy bardzo korzystne i bardzo piękne ramy, które jednak przy przeroście mogą stwarzać złudzenie istoty, mogą stać się nieodzownym atrybutem do tego stopnia, że brak ich uniemożliwi pracę. Dążenie do kultury, do ułatwienia pracy są koniecznym warunkiem postępu. Powiem dalej — są one warunkiem niezbędnym w krajach zupełnie

unormowanych, wysoce zasobnych. U nas sprawa przedstawia się odmiennie. Należy umieć stwarzać warunki pracy na naszej ziemi, wychodzić z zawiązków najskromniejszych, a tam, gdzie brak urządzeń, umieć brak formy zapełnić treścią. Zbyt wysokie wymagania kulturalne nie mogą w pracy przeszkadzać, trzeba umieć przystosować się do każdej okoliczności, nie zatracając własnej linii. Właśnie umiejętność taka jest właściwością wysokiej kultury. Trzeba patrzeć ze zrozumieniem na niedostatki i niedomagania. Nie odrzucać i łamać, lecz naginać.

Chcielibyśmy widzieć w pielęgniarce z jednej strony osobę samodzielną, mogącą samoistnie decydować i prowadzić pracę w dziedzinie codziennej higieny, opieki nad matką i dzieckiem, z drugiej strony pragniemy w niej mieć fachową opiekunkę chorych i pomocnicę lekarza. Te wszystkie zadania nasuwają potrzeby wysokich kwalifikacyj etycznych i fachowych. Zagadnienie organizacji pielęgniarstwa i jego studiów, poziomu przygotowania oraz odpowiedniego doń wyzyskania umiejętności nie jest jeszcze rozstrzygnięte. Jesteśmy jeszcze w okresie organizacji studiów. .

Stosunek jednostki do społeczeństwa polega przede wszystkiem na tym, że praca zapewnia jednostce byt, a równocześnie służy społeczeństwu. W pracy pielęgniarki ten czynnik społeczny szczególnie wyraźnie występuje i przeważa nad czynnikiem osobistym. Równoważnikiem, który wynagradza wagę usług świadczonych społeczeństwu, może być tylko umiłowanie spełnianej pracy i zadowolenie płynące z niej, bo nigdy korzyści materialne, płynące z tego zawodu nie mogą być opłatą za świadczone usługi. Jeżeli przed chwilą wspomniałem o roli kobiety na naszych ziemiach, to zrobiłem to w tym celu, żeby, uwagi te powiązać z posłannictwem pielęgniarki. Jeżeli kobieta-Polka miała i ma, zwłaszcza w chwili obecnej, wielkie zadania do spełnienia względem swego kraju, jeżeli wysokimi szlakami mają iść jej drogi, jeżeli od wszystkich wymagamy w obecnej chwili wytężonej pracy, to praca tego rodzaju musi się odbywać na wszystkich odcinkach działania. Rola pielęgniarki jest o tyle łatwiejsza i wdzięczniejsza, że zdaje się opierać w całości na wielkich przykazaniach miłości. Pełniąc swą służbę, pełniąc swą pracę zawodową może wypełnić nimi swe życie w całości. Mając je w sercu lub przynajmniej pamiętając o nich, może podołać najcięższym zadaniom, znaleźć otuchę w najcięższych trudach, w najgorszych warunkach.

Gdybym kończąc niniejsze przemówienie, chciał zapytać, do czego dążymy, to mógłbym zamknąć nasze cele w hasłach, które krzewi

nasza Wszechnica. A chcąc dorzucić cegiełkę do urzeczywistnienia zadań Państwa dla podniesienia i wychowania pielęgniarek na ziemiach naszych, Wydział lekarski poczynił kroki do stworzenia dla pielęgniarek wzorowej szkoły przy współudziale Wszechnicy.

Dnia 10-go maja 1938 roku święcił Wydział Lekarski U. S. B. a wraz z nim świat lekarski wileński rzadką uroczystość 50-lecia działalności lekarskiej D-ra Michała Minkiewicza i D-ra Zygmunta Zawadzkiego. Uniwersytet Wileński uczcił tę uroczystość przez odnowienie dyplomu Dr med. obu czcigodnym kandydatom.

Życiorys D-ra Michała Minkiewicza.

Urodził się 15 maja 1858 roku w Mańkówce, Kijowskiej Gubernii. Średnią szkołę ukończył w Libawie. Wstąpił na Wydział Lekarski w Lipsku, a następnie przeniósł się do Dorpatu. W roku 1885 złożył rigorozum, a w 1886 po obronie dyssertacji uzyskał stopień Doktora medycyny. W krótkim czasie zajął na Wołyniu, w Wołoczyskach w ekonomii hr. Ledochowskich posadę, a następnie w ich cukrowni „Zbrucz". W r. 1899 opuścił Wołoczyska i po odbyciu kursów dokształcających w Berlinie, osiadł w roku 1900 w Wilnie. W roku 1914 został ordynatorem Szpitala Miejsko-Ziemiańskiego Czerwonego Krzyża. Po zlikwidowaniu Szpitala przez Niemców po 1917 r. został powołany do prowadzenia jednego z miejskich ambulatoriów, a w następstwie został mianowany ordynatorem Szpitala Sawicz. Po wkroczeniu bolszewików do Wilna został przez lekarzy szpitalnych obrany na Dyrektora tego Szpitala. Po wypędzeniu bolszewików w 1919 roku został na krótki czas lekarzem naczelnym Miasta, a następnie Inspektorem Sanitarnym Okręgu Wileńskiego Litwy Środkowej. W 1920 r. nastąpiła ewakuacja Urzędu na Pomorze. W 1921 r. wrócił do Wilna i otrzymał posadę Naczelnego Lekarza m. Wilna. Zajmował to stanowisko aż do 1934 roku, gdzie na skutek złego stanu zdrowia został emerytowany. Świetny pisarz i stylista brał gorący i czynny udział w życiu naukowym i literackim Wilna przyczyniając się do podniesienia jego poziomu i wartości.

Życiorys Dra Zygmunta Zawadzkiego.

Urodził się 28 sierpnia 1858 roku w zaśc. Prużanie, z. grodzieńskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Białej Podlaskiej, wstąpił do Uni-

wersytetu w Moskwie na Wydział Lekarski, który ukończył w 1885 roku ze stopniem lekarza. W 1888 roku objął prywatną posadę lekarza fabrycznego w m. Szczuczynie pow. lidzkiego z. wileńskiej. W 1905 roku został mianowany ordynatorem Państwowego Szpitala św. Jakuba w Wilnie. W 1912—1914 był kierownikiem praktycznych zajęć w Szpitalu św. Jakuba Sióstr Miłosierdzia Rosyjskiego Czerwonego Krzyża i wykładowcą Desmurgii. W 1914—1915 wykładał Anatomię opisową w wileńskiej 4-klasowej Okręgowej Szkole Felczerskiej przy Szpitalu św. Jakuba. W 1915—1919 w czasie niemieckiej okupacji był ordynatorem, a następnie Naczelnym Lekarzem Szpitala Rosyjskiego Czerwonego Krzyża w Wilnie, pozostawionego przez ustępujące władze rosyjskie. W roku 1918 Szpital św. Jakuba jednocześnie z Nim jako Naczelnym Lekarzem tegoż Szpitala przeszedł pod Zarząd samorządowy Magistratu m. Wilna, w którym to Szpitalu pozostawał na służbie do 1932 roku — do czasu przejścia w stan spoczynku. W roku 1923—24 był starszym asystentem I-szej Kliniki Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Stefana Batorego przy szpitalu św. Jakuba w czasie tworzenia tej kliniki. W 1922 — 1937 r. był Naczelnym Lekarzem Okręgowego Szpitala Więzienia na Łukiszkach w Wilnie. Pół wiekowa praca lekarska była przeważnie szpitalną. W czasie wojny światowej nie opuszczał swej placówki w Szpitalu św. Jakuba i przeniósł wszelkie ciężary $3^1/_2$-letniej okupacji niemieckiej, połączonej ze znacznie rozwiniętym durem plamistym, czerwonką, sporadycznymi wypadkami cholery azjatyckiej. Następnie przebył w 1919 roku 2 — 3 miesięcz. okupacje bolszewickie szczególnie niebezpieczną w 1920 roku z powodu ułatwienia przez Niego ucieczki 21 legionistom polskim, pozostającym na kuracji szpitala św. Jakuba. Jako nagrodę za 27-letnią nieprzerwaną pracę w Szpitalu św. Jakuba został mianowany przez Magistrat m. Wilna honorowym konsultantem Szpitala św. Jakuba. Za 15-letnią pracę w Okręgowym Szpitalu Więziennym na Łukiszkach w Wilnie został Mu nadany przez Ministerstwo Sprawiedliwości Srebrny Krzyż Zasługi, za zasługi na polu Szpitalnictwa i Służby Zdrowia. Jest Członkiem Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego Związku Lekarzy Państwa Polskiego, Stowarzyszenia Lekarzy Polaków w Wilnie (honorowym) Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Czerwonego Krzyża, Wileńskiego Komitetu do Zwalczania Raka, Ligi Morskiej i Kolonialnej, Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej i niektórych instytucyj filantropijnych.

Pomocnicze siły naukowe.

Wydział Lekarski posiadał	w końcu roku 35/36	w końcu roku 36 37	w końcu roku 37/38
1. Adjunktów	13	13	—
2. Starszych Asystentów	37	38 *)	—
3. p. o. St. Asystentów płatnych z ryczałtu	2	3	—
4. Młodszych Asystentów płatn. z ryczałtu	41	43	—
5. Zastępców Asystentów płatn. z ryczałtu	4	7	—
6. Asystentów łąbznikowych	8	9 **)	—

Całoroczny ryczałt, z którego opłacani są p. o. starsi, młodsi i zastępcy asystentów wynosił w roku 1937/38 zł. 10.510,42. Ryczałt nie powiększył się w porównaniu do roku 1936/37, w którym wynosił 10.510.42 zł. (6.830.42 zł. w roku 1935/36).

Sprawy budżetowe, finansowe i gospodarcze.

Z powodu szczupłych budżetów własnych i braku odpowiednich dotacji nie były przeprowadzane w żadnym z poszczególnych Zakładów teoretycznych i Klinik Wydziału Lekarskiego większe remonty i przebudowy, ograniczające się do drobnych przeróbek i adaptacji.

W Zakładzie Bakteriologii i Serologii dokonano gruntownego remontu Zakładu i zmieniono armaturę oświetleniową w całym Zakładzie W Zakładzie Farmakologii wykończono i oddano do użytku salę wykładową, salę ćwiczeń i 5 pokoi laboratoryjnych oraz piwnice. W Zakładzie Higieny zakończono remont parteru i piętra, w tym mieszkanie profesora.

Ze specjalnych kredytów, przyznanych na ten cel przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przeprowadzono kapitalny remont 5 ubikacyj w Zakładzie Medycyny Sądowej.

W Klinice Wewnętrznej wzmocniono podłogę na Oddziale Radiologicznym i ułożono tam parkiet, poza tem przerobiono sieć radiową i dzwonkową. W Klinice Pediatrycznej ułożono nową podłogę na werandzie.

W Klinice Położniczo - Ginekologicznej przystosowano pokój na gabinet Roentgenowski i urządzono ciemnię z odpowiednią instalacją do wykonywania klisz Zakupiono sąsiadującą z Kliniką parcelę. Dokonano poza tym malowania ścian i sufitów w gmachu Kliniki.

*) Starszy Asystent płatny z etatu adjunkta.
**) 1/2 etatu ajunkta zajmuje Komendant Szpitala Obozu Warownego.

Założono telefon wewnętrzny w Zakładzie Histologii, Klinice Wewnętrznej i Ginekologiczno-Położniczej. Dokonano remontu pieców w Zakładzie Fizjologii i Patologii.

Szczegółowe dane, dotyczące zmian w umeblowaniu i zmian w zakresie aparatury naukowej, instrumentarium itp., są wykazane w sprawozdaniach poszczególnych Zakładów i Klinik.

Biblioteki Zakladów i Klinik.

Biblioteki Zakładów i Klinik powiększyły się w roku 1937 — 38 ogółem o **735 tomów** (w roku 1936—37 — 1050 tomów). Najwięcej nowych nabytków wykazała Klinika Wewnętrzna (157 tomów) i Zakład Fizjologii (141 tomów).

Sprawy nauczania.

Prace naukowe Profesorów i Pomocniczych sił naukowych.

	Ogłoszono drukiem	Wygłoszone referaty i odczyty
1. Anatomia Opisowa	2	—
2. Zakład Fizjologii	18	10
3. „ Histologii i Embriologii	9	8
4. „ Chemii Fizjologicznej	4	2
5. „ Bakteriologii	—	—
6. „ Farmakologii	1	1
7. „ Patologii Ogólnej	10	3
8. „ Anatomii Patologicznej	2	—
9. „ Higieny	3	8
10. „ Medycyny Sądowej	2	11
11. Klinika Wewnętrzna	13	16
12. „ Chirurgiczna	2	1
13. „ Ginekologiczna	7	3
14. „ Chorób Nerwowych i Umysłowych	2	—
15. „ Dermatologiczna	6*)	11
16. „ Otolaryngologiczna	9	1
17. „ Oczna	3	9
18. „ Dziecięca	6	21
19. „ Stomatologiczna	3	—
20. Zakład Farmakognozji i Hodowli Roślin	7 **)	5
21. „ Chemii Farmaceutycznej	3	—
22. „ Farmacji Stosowanej	2	1
	114	111

*) 7 w druku. **) 3 w druku.

Prace ogłoszone drukiem	W kraju	Zagranicą	Razem
Profesorów	41	3	44
Docentów	13	7	20
Asystentów niehabilitowanych	30	6	36
Wolontariuszy i hospitantów	12	2	14
	96	18	114

REFERATY	Odczyty	Pokazy i demonstracje
Profesorów	39	12
Docentów	14	4
Asystentów niehabilitowanych	53	46
Wolontariuszy i hospitantów	5	4
Razem . .	111	66

Szczegółowe wykazy prac powyższych wraz z tytułem i miejscem ogłoszenia znajdują się w sprawozdaniach poszczególnych Zakładów i Klinik.

Wykłady zlecone prowadzili:

Prof. Dr Michał Reicher — Wstęp do antropologii, dziedziczdziczność u człowieka — 1 godzina tygodniowo dla studentów II kursu medycyny i dla przyrodników, w I i II trymestrze.

— Anatomia topograficzna — wykłady i ćwiczenia 4 godziny tygodniowo dla studentów III roku medycyny.

— Anatomia plastyczna dla studentów Wydziału Sztuk Pięknych w wymiarze 1 godz. wykładów i 1 godz. ćwiczeń tygodniowo w ciągu całego roku.

Prof. Dr Sergiusz Schillng-Siengalewicz — Medycyna sądowa dla słuchaczy Wydziału Prawa i Nauk Społecz-

nych 2 godziny tygodniowo w I, II i III trymestrze.

— Medycyna sądowa 2 godziny tygodniowo dla słuchaczów farmacji w trymestrze zimowym.

Prof. Dr Włodzimierz Mozołowski — Chemia Ogólna 4 godziny tygodniowo dla studentów medycyny I kursu w trymestrze I, II i III.

— Ćwiczenia z chemii ogólnej dla studentów I kursu medycyny w wymiarze 3 godzin tygodniowo w trymestrze I i II, a 6 godzin tygodniowo w trymestrze III.

Doc. Dr Edward Czarnecki — Fizjologia podstaw wychowania fizycznego i teoria wychowania fizycznego, wykłady dla Wydziału Humanistycznego.

— Ćwiczenia z chemii fizjologicznej dla studentów II roku farmacji.

Doc. Dr Stefan Bagiński — Cytologia ogólna, 1 godz. tygodniowo w trymestrze jesiennym.

— Cytologia szczegółowa 1 godzina tygodniowo w trymestrze wiosennym.

— Ćwiczenia z cytologii ogólnej i szczegółowej po 1 godzinie tygodniowo w trymestrze wiosennym.

Doc. Dr Janina Hurynowiczówna — Fizjologia i patologia układu nerwowego roślinnego dla studentów IV roku w ciągu I i II trymestru.

— Wykłady i ćwiczenia z fizjologii krwi dla studentów II kursu w trymestrze jesiennym.

— Wykłady z neurologii i psychiatrii oraz egzaminy z tych przedmiotów w II trymestrze.

Doc. Dr Wacław Zaleski — Wykłady z operacji położniczych dla studentów V kursu medycyny.

Doc. Dr. Benedykt Dylewski	— Pierwsza pomoc w otolaryngologii.
	— Wady mowy i głosu, raz na 2 tygodnie po 1 godzinie w trymestrze wiosennym.
Doc. Dr Marian Mienicki	— Niektóre działy dermatologii i kiły, 1 godzina tygodniowo dla studentów XI i XII trymestru.
Doc. Dr Stanisław Mahrburg	— Wykłady i ćwiczenia anatomii i histopatologii patologicznej w zakresie przewidzianym programem studiów.
Doc. Dr. Jan Kruszyński	— Histologia zmysłów 1 godzina tygodniowo w trymestrze zimowym.
	— Cytologia eksperymentalna 1 godzina tygodniowo w trymestrze zimowym i wiosennym.
	— Histogeneza 1 godzina tygodniowo w trymestrze wiosennym.
	— Technika histologiczna z omówieniem współczesnym metod, badania tkanek i komórek, dla I kursu medycyny 2 godziny tygodniowo w trymestrze jesiennym.
	— Seminarium chemiczno-histologiczne dla studentów II kursu medycyny w trymestrze wiosennym (wspólnie z prof. Mozołowskim).
Dr Jerzy Borysowicz Adiunkt Kliniki Chorób Nerwowych i Umysłowych	— Ćwiczenia z neurologii psychiatrii w trymestrze XIV. Ćwiczenia z neurologii w trymestrze XV.
Dr. Janina Bortkiewicz-Rodziewiczowa P. O. adiunkt Zakładu Higieny	— Wykłady i ćwiczenia z higieny dla słuchaczów Oddziału Farmaceutycznego 2 godziny tygodniowo w trymestrze jesiennym i zimowym, ćwiczenia w ilości 3 godzin tygodniowo w trymestrze wiosennym.
Dr Jefrem Samborski St. Asyst. Anat. Patolog.	— Kurs demonstracji materiału sekcyjnego dla studentów III kursu w trymestrze zimowym.

Dr Marian Sumorok — Kurs demonstracji materiału sekcyjnego dla studentów III kursu w trymestrze wiosennym.
P. o. Starszy Asystent
Zakładu Anat. Patolog.

Dr Witold Sylwanowicz — Anatomia i fizjologia człowieka w wymiarze 2 godz. wykładu i 1 godziny ćwiczeń tygodniowo w ciągu całego roku dla studentów Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.
Prosektor Zakł. Anat. Praw.

Dr Sanisław Witek — Ćwiczenia z psychiatrii w trymestrze XV.
Ordynator Państw.
Szpit. Psychiatryczn.

Prof. Inż. Władysław Karaffa-Korbutt — Chemia gazów bojowych, ćwiczenia i wykłady dla studentów III kursu medycyny, 8 godzin wykładów, 3 godziny ćwiczeń.

Mag. Pharm. Justyn Walento — Ćwiczenia z botaniki lekarskiej 6 godzin tygodniowo w I, II i III trymestrze.
Adiunkt Zakładu Farmakognozii
i Hodowli Roślin Lekarskich.

Udział w Zjazdach.

Prodziekan Wydziału Lekarskiego Prof. Dr Kornel Michejda— brał udział w Zjeździe Lekarzy Szpitalnych w Lidzie.

Prof. Dr A. Januszkiewicz — brał udział w Zjeździe Chemików Polskich w Wilnie.

Prof. Dr Stanisław Hiller — brał udział w 11 Zjeździe Lekarzy w Ciechocinku.

Prof. Dr Kazimierz Pelczar — brał udział w Międzynarodowym Zjeździe Reumatycznym w Oxfordzie oraz w Międzynarodowym Zjeździe Balneologicznym w Bath.

Prof. Pelczar brał również udział w posiedzeniu Sekcji Zdrojowisk i Uzdrowisk Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia w Truskawcu.

Prof. Dr Ignacy Abramowicz — uczestniczył w Międzynarodowym Kongresie Okulistów w Kairze.

Prof. Dr Włodzimierz Mozołowski — uczestniczył w II Zjeździe Polskich Fizjologów w Wilnie oraz w IV Zjeździe Chemików Polskich odbytym również w Wilnie.

Prof. Dr Brunon Nowakowski — odbył dłuższą podróż naukową po Niemczech, Anglii, Holandii, Belgii i Francji, zapoznając się w tych krajach z organizacją publicznej służby Zdrowia.

Kierownik Polikliniki Stomatologicznej Dr Eugeniusz Mancewicz — brał udział w 8-ym Zjeździe Stomatologicznym w Warszawie.

Doc. Dr Hanna Kaulbersz-Marynowska — uczestniczyła w IV Międzynarodowym Zjeździe Pediatrów w Rzymie, na Zjeździe Lekarzy Powiatowych Województwa Wileńskiego w Wilnie oraz na Powszechnych Kursach Uniwersyteckich w Mołodecznie.

Dr Janina Bortkiewicz-Rodziewiczowa — uczestniczyła w Kongresie Bezpieczeństwa Pracy w Warszawie.

Dr Włodzimierz Biełoszabski — brał udział w V Międzynarodowym Zjeździe Radiologów w Chicago.

Dr med. i Mgr. Chem. Michał Rubinsztejn — uczestniczył w XVI Międzynarodowym Zjeździe Fizjologicznym w Zurychu oraz w Zjeździe Fizjologicznym w Wilnie.

Udział w Walnym Zgromadzeniu Członków Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego połączonym ze Zjazdem Fizjologów Polskich oraz Akademią ku czci Jędrzeja Sniadeckiego (29 czerwca do 3 lipca) wzięli wygłaszając szereg referatów: Prof. Prof.: Januszkiewicz, Eiger, Hiller, Mozołowski, Leyko; Docenci: Bagiński, Hurynowiczówna, Mahrburg, Kruszyński oraz Asystenci: Rubinsztejn, Wigura i Konorski.

Profesorowie, Docenci i Asystenci Wydziału Lekarskiego brali poza tym czynny i żywy udział w pracach szeregu Towarzystw i Instytucyj Naukowych oraz w pracy kulturalnej i społecznej na terenie m. Wilna i prowincji pracując w różnych organizacjach lokalnych i ogólno-państwowych.

Bliższe dane znajdują się w sprawozdaniach poszczególnych Zakładów teoretycznych i Klinik.

Uczniowie.

Podań o przyjęcie na I kurs medycyny złożono 317, dopuszczonych do egzaminu konkursowego 311 kandydatów.

Przyjęto na I kurs medycyny 152 studentów, na wyższe kursy 4, wyłącznie z uniwersytetów polskich.

W pierwszym trymestrze roku akademickiego 1937/38 Wydział Lekarski liczył 736 studentów, w tej liczbie było:

	W Y Z N A N I E							
	Rz. kat.	Prawosł.	Ewang	Gr. Kat.	Mahom.	Mojżesz.	Inne	Razem
Mężczyzn .	334	99	8	4	—	98	4	547
Kobiet . .	135	21	1	1	—	31	—	189
Razem . .	469	120	9	5	—	129	4	736

Absolutorium uzyskało 103 osób — mężczyzn 85, kobiet 23, chrześcian 78, żydów 30.

Dyplomy lekarza otrzymało 111 absolwentów, z tego 87 mężczyzn i 24 kobiety, chrześcian 63, mahometan 1, żydów 47.

Dyplomy doktora medycyny przyznano 15 osobom, 13 mężczyznom i 2 kobietom: chrześcian 11 i 4 żydów.

Ukończyło nostryfikację dyplomów zagranicznych 21 osób, z tego mężczyzn 20, kobieta 1.

Dyplomy Doktora medycyny w roku akademickim 1937/38 otrzymały następujące osoby:

Walenty Paweł Gerard Burzyk
Józef Buzek
Czesław Marian Chmielewski
Michał Kuczarow
Aleksander Zdzisław Kieturakis
Szczepan Kozłowski
Konstanty Kwiesielewicz
Zofia Alina Kowalska-Śmigielska
Maria Morawska
Bunim Prużański
Salomon Słowes
Mieczysław Słowikowski
Lew Sztejnhauer
Alter-Gdala Wincygster
Leonard Wojtulewski

Doktora Farmacji:

Tadeusz Adam Bodalski
Maksymilian Edward Dudel

Odroczenie opłat.

Na Wydziale Lekarskim odroczono opłaty:

Na	I	kursie medycyny	8	studentom	— ½	opłat
„	II	„ „	18	„	— ½	„
„	III	„ „	25	„	— ½	„
„	IV	„ „	21	„	— ½	„
„	V	„ „	41	„	— ½	„
„	VI	„ „	30	„	— ½	„
		razem	143			

Podań złożono 237, odrzucono 94.

Na Oddziale Farmaceutycznym odroczono opłaty:

Na I kursie 2 studentom — 1/2 opłat

„ II „ 14 „ — 1/2 „

2 podania załatwiono odmownie.

Stypendia.

Na Wydziale Lekarskim w roku sprawozdawczym 21 studentów medycyny otrzymało stypendium Ministerstwa w wysokości 600 zł. każdy.

69 studentów — w wysokości 300 złotych.

4 studentom przyznało Ministerstwo pożyczki w wysokości 300 zł. każdemu.

5 studentom przyznano pożyczki stypendialne z sum pozostawionych do dyspozycji Dziekana, w wysokości 300 złotych każdemu.

Z sumy niewykorzystanych stypendiów udzielono:

7 studentom pożyczki na sumę 430 złotych, poza tym

3 studentów medycyny korzystało ze stypendiów Rady Wydziałowej.

1 absolwent korzystał ze stypendium Towarzystwa Lekarskiego w wysokości 660 złotych.

1 student korzystał ze stypendium m. Łodzi w wysokości 1200 zł.

4 studentów korzystało ze stypendium Magistratu m. Wilna, każden w wysokości 40 zł. miesięcznie.

1 student stypendium im. K. Miarki i P. Stełmacha w wysokości 600 złotych. Około 190 studentów korzystało z zapomóg i pożyczek z funduszu Rektoratu, Dziekanatu i z funduszu egzaminacyjnego Wydziału Lekarskiego.

Na Oddziale Farmaceutycznym 6 studentów uzyskało stypendium po 600 złotych każdy. 1 student pożyczkę stypendialną w wysokości 300 złotych.

10 studentów korzystało z pożyczek i zapomód Rektoratu i z funduszu egzaminacyjnego Wydziału Lekarskiego.

Zamknięcia rachunkowe Wydziału Lekarskiego za rok akademicki 1937/38.

Fundusz Egzaminacyjny Wydziału Lekarskiego wraz z Oddziałem Farmaceutycznym.

Tytuł wpływu	Suma	Uwagi	Tytuł wydatku	Suma	Uwagi
Saldo na 1.IX-37 r.	1556,50		Wynagr. egzaminac.	16277,70	
Opłaty egzamin. .	17876,60		Inne wydatki . . .	3150,83	koszty adm. i zapomogi dla studen.
Zwroty	33,—				
			Zwroty	33,—	
			Saldo na 1.IX-38 r.	4,57	
	19446,10			19466,10	

Opłaty doktorskie, nostryfikacyjne i inne.

PRZYCHÓD	Suma	Suma	ROZCHÓD	Suma	Suma
I. Saldo na 1.IX-37.	360,—		I. Wydatki:		
a) opłnty za przysięgę	360,—		a) za przysięgę.	300,—	
b) opłaty kosztów biurowych . .	997,—		b) koszty biurowe	—	
c) fund. Dziekana	2875,97		c) fundusz Dziekana . .	1204,23	
d) „ Rady Wydz.	7053,04		d) fundusz Rady Wydz. . . .	1842,05	
e) egzaminy . .	3920,43	15206,44	e) egzaminy . .	7740,54	11086,82
II. Wpływy:			Saldo na 1.IX-38 r.:		
a) opłaty za przysięgę . . .	300,—		a) opłaty za przysięgę	360,—	
b) opłaty kosztów biurowych . .	421,20		b) koszty biurowe	1418,20	
c) fund. Dziekana	2575,60		c) fund. Dziekana	4247,34 *)	
d) „ Rady Wydz.	4724,—		d) „ Rady Wydz.	9934,99**)	
e) egzaminy . .	8734,—	16754,80	c) egzaminy . .	4913,89	20874,42
		31961,24			31961,24

*) w tym dłużnicy na zł. 1094,42
**) w tym dłużnicy na zł. 5900,—

Fundusz Egzaminów Wstępnych na Wydziale Lekarskim wraz z Oddziałem Farmaceutycznym.

PRZYCHÓD	Suma	Uwagi	ROZCHÓD	Suma	Uwagi
Saldo na 1.IX-37 r.	613,15		Egzaminy . . .	4653,15	
Opłaty egzaminac.	3940,—		Zwroty	100,—	
Zwroty	100,—		Saldo na 1.IX-38 r.	—	
	4653,15			4653,15	

EFANA BATOREGO.

Leczono lampą Kwarcową	Leczono lampą Solux	Leczono lampą Perihel	Leczono lampą Kromayera	Nagrzewań diatermią krótkofal.	Nagrzewań diatermią długofal.	Nagrzewań diatermią koagulacją	Nagrzewań d'Arsonval.	Inductotermia	Inductotermia łóżko	Buda elektryczna	Naświetlania lampą Rosultha			Koagulacja śniegiem CO_2	UWAGI
											Kąpiele solankowe	Kąpiele kwaso-węglowe	Inhalacja		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
306	303	9	10	353	41	441	263	150	4	2	—	—	—	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Urodziło się noworod. 504 (bliźniąt 7)
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Zmarło noworodków 14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Dni lecz. noworodków: 5603
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Badań do prac nauk. i na zwierzętach — 1291
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	576	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
biegów światłoleczniczych i elektroleczniczych około 5000														—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
602	714	140	—	246	—	—	—	—	—	—	153	—	—	—	

Działalność poszczególnych Zakładów i Klinik.

I. ZAKŁADY TEORETYCZNE.

1. Zakład Anatomii Prawidłowej.

(Collegium Anatomicum, ul. Zakretowa 23).

Sprawozdanie z działalności Zakładu Anatomii Prawidłowej U. S. B. w Wilnie w roku akademickim 1937/1938.

I. Skład osobowy:

Kierownik—Prof. Dr Michał Reicher; Prosektor—Dr med. un. Witold Sylwanowicz; St. asystent—Dr med. un. Helena Murza-Murzicz; St. asystent—Dr med. un. Janina Jodko; St. asystent—lekarz Edward Kuncewicz. P. o. mł. asystent: Lekarz Anatoliusz Gamper; Zast. asystenta—abs. med. Mieczysław Merdi; Rysownik—stud. med. Walenty Romanowicz abs. Wydziału Sztuk Pięknych. Wolontariusze — stud. med.: Czapliński Franciszek Alojzy, Gamper Jerzy, Giedrojć Jerzy, Bierzyński Zbigniew, Kuźma Bolesław, Laskowski Czesław, Mrozowski Dymitr, Pytlówna Laura, Rakalska Zofia, Wasilewski Zenon. Abs. med.—Pietruk Aleksander; Lek. — Zapolski Stanisław.

II. Zmiany inwentarzowe:

Meble: Zakład posiada w tym dziale 1038 pozycyji.

Instrumentarium—w roku sprawozdawczym przybyło 6 pozycji m. in. aparat do powiększeń fotograficznych. Liczba numerów wynosi 490.

Biblioteka — W roku sprawozdawczym została powiększona o 40 tomów; ogólna liczba tomów wynosi 1397. (Czasopism 620 t., książek 777).

Zbiory — Liczba zinwentaryzowanych okazów zwiększyła się o 289 i wynosi 2339.

Wykłady i ćwiczenia — Kierownik Zakładu prowadził następujące wykłady obowiązkowe: Anatomia—5 godz. tygodniowo w ciągu całego roku dla studentów I roku medycyny (dla studentów II roku nieobowiązkowe); zlecone: I i II trymestr: Antropologia

1 godz. tygodniowo dla studentów II kursu med. i dla przyrodników III trymestr — Anatomia Topograficzna: wykłady i ćwiczenia 4 godz. tygodniowo dla studentów III roku medycyny. Oprócz tego Kierownik Zakładu wykładał: Anatomię Plastyczną — dla studentów Wydziału Sztuk Pięknych w wymiarze 1 godz. wykładów i 1 godz. ćwiczeń tygodniowo w ciągu całego roku.

Prosektor Zakładu, Dr Witold Sylwanowicz, wykładał Anatomię i Fizjologię Człowieka w wymiarze 2 godz. wykładu i 1 godz. ćwiczeń tygodniowo w ciągu całego roku dla studentów Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Frekwencja studentów na wykładach anatomii systematycznej jest dość znaczna, mniejsza natomiast na antropologii i anatomii topograficznej (odpowiednia statystyka nie była prowadzona).

Frekwencja na ćwiczeniach wynosi około 100%.

Ćwiczenia: W prosektorium (12 godz. tygodniowo w I i II trymestrze dla studentów I i II roku) w roku sprawozdawczym pracowało 274 osoby, to znaczy o 25 osób więcej, niż w roku poprzednim (tabl. 1). Z tablicy tej widzimy, że liczba studentów pracujących w prosektorium, wzrastająca stale do roku 1933—34, następnie uległa obniżeniu, a obecnie znowu wzrasta. Wyniki pracy prosektoryjnej studentów I roku w roku bieżącym są zbliżone do zeszłorocznych, a w II roku pod niektórymi względami nawet lepsze. Na 1 studenta I roku przypadają średnio 2,9 prac (max. 4 prace), kiedy w roku ubiegłym liczba ta na studenta wynosiła 3,9; na II rok przypada średnio 6,4 prac (max. 10 prac), w roku ubiegłym 5,8 (tab. II).

Dobre wyniki pracy w prosektorium miało 78,1% studentów I roku i 72,4% studentów II roku; wykonali oni 3 preparaty lub więcej na I roku i 6 preparatów lub więcej na II roku.

W roku sprawozdawczym wpłynęło 80 zwłok dorosłych; w porównaniu do roku poprzedniego o 17 zwłok mniej. Na ćwiczenia prosektoryjne (I i II roku) zużyto 65 zwłok dorosłych, na ćwiczenia z anatomii topograficznej i chirurgii operacyjnej dla studentów III roku 12 zwłok dorosłych, dla celów naukowych i na szkielety 21 zwłok dorosłych. Zwłoki noworodków w roku sprawozdawczym wpływały tylko ze szpitali i przytułków żydowskich. Dom Dzieciątka Jezus nadal zwłok do prosektorim nie skierowuje.

Zwłok żydowskich dorosłych wpłynęło 7, o 4 więcej niż w r. ub. Zapas zwłok na rok akademicki następny wynosi 77 (tab. IV).

Działalność naukowa. Pod względem naukowym bieżący rok akademicki poświęcony został w dalszym ciągu głównie badaniom biologiczno-antropologicznym studentów U. S. B., które w czerwcu r. b. zostały ukończone. Zbadano 1400 studentów.

Prace ogłoszone drukiem:

1. Reicher M., Murza-Murziczówna H., Sylwanowicz W. Typy konstytucyjne i ich cechy charakterystyczne (doniesienie tymczasowe). Folia Morphologica, t. VII.

2. Sylwanowicz W. O układzie żył nieparzystych. Przegląd Antropologiczny, t. XII, 1938 r.

Tablica I.

Liczba studentów pracujących w prosektorium

Rok	I Kurs					II Kurs					I i II Kurs				
	mężcz.		kob.		razem	mężcz.		kob.		razem	mężcz.		kob.		razem
	liczba	%	liczba	%		liczba	%	liczba	%		liczba	%	liczba	%	
1934–35	82	69,5	36	30,5	118	111	77	34	23	145	193	73	70	27	263
1935–36	69	60,5	45	39,5	114	87	69	39	31	126	156	65	84	35	240
1936–37	90	74,4	31	25,6	121	80	62,5	48	37,5	128	170	69	79	31	249
1937–38	120	79,5	31	20,5	151	91	74	32	26	123	211	76,6	63	23,4	274

Tablica II.

Średnia ilość prac wykonanych, przypadających na jednego studenta

Rok	I Kurs			II Kurs		
	mężcz.	kobiety	razem	mężcz.	kobiety	razem
1934 — 35	2,5 (c 2,9 ż 1,0)	2,8 (c 3,2 ż 1,2)	2,6 (c 3,0 ż 1,0)	4,7 (cp 6,1 cr 2,4 żp 3,8 żr 1,7)	5,3 (cp 6,3 cr 2,3 żp 3,7 żr —)	4,9 (cp 6,2 cr 2,4 żp 3,8 żr 1,7)
1935 — 36	3,8 (c 4,2 ż 2,0)	3,9 (c 4,3 ż 2,0)	3,9 (c 4,2 ż 2,0)	5,8 (cp 6,7 cr 3,8 żp 3,9 żr 1,0)	6,1 (cp 6,7 cr 3,5 żp 3,8 żr 1,0)	5,9 (cp 6,7 cr 3,7 żp 3,9 żr 1,0)
1936 — 37	3,1 (c 3,3 ż 1,4)	2,9 (c 3,2 ż 1,0)	3,0 (c 3,3 ż 1,0)	5,7 (cp 6,3 cr 5,5 żp 3,3 żr —)	6,0 (cp 6,2 cr 5,2 żp 3,7 żr —)	5,8 (cp 6,2 cr 5,5 żp 3,5 żr —)
1937 — 38	2,9 (c 3,1 ż 1,7)	3,0 (c 3,3 ż 1,0)	2,9 (c 3,1 ż 1,6)	6,5 (cp 7,0 cr 2,7 żp 3,8 żr —)	5,9 (cp 6,8 cr 2,5 żp 3,7 żr —)	6,4 (cp 6,9 cr 2,7 żp 3,8 żr —)

c — chrześcijanie
cp — żydzi
cp — chrześcijanie pierwszoroczni
cr — chrześcijanie repetenci
żp — żydzi pierwszoroczni
cr — żydzi repetenci

Tablica III.

Liczba studentów w % z dobrymi wynikami pracy.

Rok	I kurs			II kurs		
	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
1934–1935	50,5 (c 77,0 ż 5,5)	80,0 (c 96,5 ż 0,0)	66,9 (c 83,0 ż 4,5)	36,9(cp63,0 cr 0,0 żp 0,0 żr 0,0)	58,8(cp87,0 cr 0,0 żp 0,0 żr 0,0)	42,1(cp69,3 cr 0,0 żp 0,0 żr 0,0)
1935–1936	83,5(c100,0 ż 0,0)	72,2(c100,0 ż 0,0)	84,2 (c100,0 ż 0,0)	57,5(cp79,2 cr 0,0 żp 0,0 żr 0,0)	64,1(cp80,7 cr 0,0 żp 0,0 żr 0,0)	59,5(cp89,8 cr 0,0 żp 0,0 żr 0,0)
1936–1937	83,4 (c92,6 ż 0,0	83,8(c100,0 ż 0,0)	83,5 (c 94,4 ż 0,0)	75,0(cp90,0 cr54,6 żp 0,0 żr —)	73,0(cp89,2 cr50,0 żp 0,0 żr —)	74,2(cp89,7 cr53,4 żp 0,0 żr —)
1937–1938	75,0(c84,1 ż 0,0)	93,2(c93,3 ż 0,0)	78,1 (c 86,1 ż 0,0)	74,7(cp86,0 cr 0,0 żp 0,0 żr —)	65,6(cp87,5 cr 0,0 żp 0,0 żr —)	72,4(cp86,4 cr 0,0 żp 0,0 żr —)

Tablica IV.

Rok	Zwłok wpłynęło							Zwłok zużyto				
	Z Wilna	Z Grodna	Z Białegostoku	Z Choroszczy	Chrześcijańskich	Żydowskich	Razem	Prosektor. I i II r.	Ćw. z anat. topograf.	Razem	Preparaty	Razem
1934–35	39	7	2	59	103	4	107	45	12	57	15	72
1935–36	30	5	—	24	52	7	59	49	12	61	8	69
1936–37	49	2	1	45	94	3	97	55	12	67	30	97
1937–38	31	2	—	47	73	7	80	65	12	77	21	98
	Od roku 1919 razem . .						1212	Razem . . .				1135
								Pozostaje na rok 1938–39 . .				77
								Razem . .				1212

SPRAWOZDANIE
z działalności Zakładu Histologii i Embriologii Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie za rok akademicki 1937/38.

1. Stan personalny. Kierownik—Prof. dr Stanisław Hiller; Adiunkt—Doc. dr Stefan Bagiński; Asystent starszy—Doc. dr Jan Kruszyński; Asystenci młodsi—Lek. Jadwiga Pratkowska, Marian Siwiak; Wolontariusze naukowi—Izabella Nikkelówna, Tadeusz Garlej, Tadeusz Gińko, Antoni Nowak, Jan Urbanowicz; Personel niższy—Laborantka Julia Swidówna, Woźni: Maria Wołłejkowa i Konstanty Guniewicz.

2. Inwentarz. W roku sprawozdawczym inwentarz zwiększył się przez zakupienie szafy sosnowej, suszarki elektrycznej, zegara ściennego elektrycznego, termoregulatora i trzech tablic naukowych. Biblioteka zwiększyła się o 30 dzieł i 15 tomów czasopism naukowych.

3. Remonty. Zaprowadzono telefon wewnętrzny.

4. Wykłady i ćwiczenia. Prof. dr S. Hiller—wykładał histologię ogólną w trymestrze jesiennym po 3 godz. tyg., histologię szczegółową w trymestrze jesiennym po 2 godz. tygodn., embriologię ogólną w trymestrze jesiennym po 2 godz. tyg. i embriologię szczegółową w trymestrze zimowym po 2 godz. tyg.

Ćwiczenia prowadził Kierownik Zakładu wspólnie z asystentami z histologii ogólnej i szczegółowej w trymestrze jesiennym po 5 godz. tyg. i z histologii szczegółowej w trymestrze wiosennym po 6 godz. tygodniowo.

Doc. dr S. Bagiński—wykładał cytologię w trymestrze jesiennym po 1 godz. tyg. i cytologię szczegółową w trymestrze wiosennym po 1 godz. tyg. oraz prowadził ćwiczenia z cytologii ogólnej i szczegółowej w trymestrze wiosennym po 1 godz. tyg.

Doc. dr J. Kruszyński — wykładał histologię zmysłów w trymestrze zimowym po 1 godz. tygodniowo, cytologię eksperymentalną w trymestrze zimowym i wiosennym po 1 godz. tyg., histogenezę w trymestrze wiosennym po 1 godz. tyg. Prowadził ćwiczenia z techniki histologicznej dla I kursu z omówieniem współczesnych metod badania tkanek i komórek w trymestrze jesiennym po 2 godz. tyg., oraz prowadził wspólnie z prof. Mozołowskim seminarium chemiczno-histologiczne dla II kursu w trymestrze wiosennym.

5. Działalność nakowa i społeczna. Prof. S. Hiller był w czasie od 10.XI.37 r. do 31.VIII.38 r. prorektorem U.S.B. Po-

nadto był v.-prez. Wil. Tow. Biologicznego i Wil. Oddz. Tow. Anat.—Zool., członkiem Zarządu Głównego i Zarządu Wileńskiego Oddziału Pol. Tow. Przyrodników im. Kopernika. Równocześnie był prezesem Rady Okręg. Wil. Okręgu Organ. Pracy Obyw. Młodz. „Straż Przednia". W czasie od 25.III.38 r. do 25.IV.38 r. pracował w Morsk. Stacji Zool. w Neapolu.

Doc. S. Bagiński — wykładał i prowadził ćwiczenia z Histologii i Embriologii w Akademii Med. Wet. we Lwowie w trymestrze jesiennym oraz w czasie od 17.II do 19.III. i od 25.V. do 1.VII.38 r.

Doc. J. Kruszyński — był prezesem Wil. Oddz. Pol. Tow. Anat. — Zool., Sekretarzem w Wil. Tow. Biol. oraz był delegatem docentów do Rady Wydziału Lekarskiego, w której sprawował funkcję sekretarza.

6. Prace naukowe i inne publikacje. Prof. S. Hiller — 1) „Stanowisko mszywiołów Victorella pravida S. Kent w porcie rybackim w Helu". 2) Sprawozdanie z działalności Wydziału Lekarskiego U. S. B. w roku akademickim 1936—1937 (Pam. Wil. Tow. Lek. XII. 1937 r.).

Doc. dr S. Bagiński — 1) „Układ śródbłonkowo-siateczkowy" „Medycyna i Przyroda" Nr 3, 1938 r. 2) „Histospektografia oraz jej zastosowanie w biologii i medycynie" („Rozprawy Biologiczne" t. XVI. 1938 r.). 3) „Die Histo-Physiologie des retikulo endothelialen Systems" (R. E. S.) II. Z. f. Zellforschung u. mikroskp. Anatomie t. 28, 38.

Doc. dr J. Kruszyński — Neue Ergebnisse cytochemischer Untersuchungen bei Mikroveraschung von Epithel-, Muskel-, und Nervenzelle. (Z. f. Zellforsch. 28. 1938). 2) Współczesne poglądy na morfologię i biologię kostnienia. (Wszechświat 1938, z. 3). 3) Vereinfachte Methode zur Bestimmung des Maszstabes auf Mikrophotographien (Z. f. wiss. Mikroskopie 54, 1937). 4) Histochemiczne badania nad spopieloną tkanką chrzęstną hodowaną in vitro (Folia Morphol. 7. 1936—37).

7. Referaty i demonstracje. Prof. dr St. Hiller — „Głód jako zjawisko biologiczne i jego wpływ na przemianę materii (odczyt wygł. na XI zjeździe lekarzy w Ciechocinku 2.IX.38 r.).

Doc. dr S. Bagiński — 1) „Histospektrografia i jej zastosowanie praktyczne (w T-wie im. Kopernika we Lwowie oraz w Wil. T-wie Anat. — Zool. 2) „Zmiany histologiczne układu nerwowego królików w stanach anafilaktycznych" (we Lwowskim T-wie Lekarskim i Wil. Oddz. T-wa Fizjol. i Biol.).

Doc. dr J. Kruszyński — 1) Metoda oznaczania skali na mikrofotografiach (Wil. Tow. Biol. 22.X.1937 r.). 2) Badania nad strukturą mineralną Paramaecium za pomocą mikrospopielenia (Wil. Tow. Biol. 8.VI. 1938 r.). 3) (Wspólnie z doc. Bagińskim). „Zapłodnienie, mitoza prawidłowa i nieprawidłowa u niektórych bezkręgowych (demonstracja). (Pol. Tow. Anat. — Zool.).

Asyst. Marian Siwiak — „Badania doświadczalne nad przednerczem u zarodków Rana esculenta". (Wil. Tow. Biologiczne 10.III.38 r.).

Tadeusz Garlej — „Badania nad komórkami jajowymi ssaków in vitro" (Pol. Tow. Anat. — Zool. 17.III.38 r.).

W Zakładzie ponadto odbywały się zebrania referatowe poświęcone bieżącej literaturze". Zebrań odbyło się 11, referatów wygłoszono 18.

SPRAWOZDANIE

z działalności Zakładu Fizjologii U. S. B. za rok 1937/38.

Stan personalny:

1) Kierownik Zakładu Prof. dr med. Marian Eiger,
2) Starszy Asystent Doc. dr med. Edward Czarnecki,
3) Adiunkt Zakładu Doc. dr med. Janina Hurynowicz,
4) P. o. st. asyst. dr med. i mgr. chem. Michał Rubinsztejn,
5) P. o. mł. asyst. mgr. Maria Januszkiewiczowa,
6) Zast. mł. asyst. abs. med. Stanisław Sadowski,
7) Zast. mł. asyst. stud. med. Mitrofan Smorszczok,

Wolontariusze: 3 stud. med.

Personel niższy: 1 starszy preparator,
1 mechanik,
1 woźny etatowy,
1 woźny kontraktowy,
1 woźny podzienny.

Najważniejsze zmiany inwentarza:

Dział I — pomoce naukowe. Stół do narzędzi chirurgicznych.

Dział II — książki i czasopisma — 141 tomów.

Remont:

W r. bież. został przeprowadzony gruntowny remont wszystkich pieców w Zakładzie, nie remontowanych od początku istnienia Zakładu.

Wykłady i ćwiczenia:

W ciągu roku odbywały się obowiązkowe wykłady z Fizjologii człowieka 4 godz. tygodniowo, 1 godz. pokazów i demonstracji oraz 4 godz. ćwiczeń (w dwóch grupach po 2 godz.).

Frekwencja na wykładach znaczna, a na ćwiczeniach i demonstracjach 100%, wobec prowadzenia listy obecności.

Doc. E. Czarnecki prowadził w ciągu roku wykłady dla Wydziału Humanistycznego w zakresie fizjolog. podstaw wychowania fizycznego oraz wykłady i ćwiczenia z Chemii fizjologicznej dla stud. II-go roku Farmacji.

Doc. J. Hurynowicz wykładała w ciągu I-go i II-go trymestru fizjologię i patologię nerw. ukł. roślinnego dla stud. IV-go roku oraz prowadziła w I-ym trym. ćwiczenia i wykłady z fizjologii krwi dla stud. II-go roku med. a w II im trym. wykłady z neurologii i psychiatrii oraz egzaminy z tychże przedmiotów, na skutek polecenia Rady Wydziałowej w następstwie zmarłego Prof. Rosego.

Prace naukowe Profesora i asystentów:

Prof. dr med. Marian Eiger ogłosił drukiem:

1) Próby przeciwfermentacyjnego leczenia raków i mięsaków szczurzych,

2) Padaczki i ich leczenie z punktu widzenia endokrynologji w świetle interferometrii (przy udziale M. Januszkiewiczowej),

3) Limfangiografia (wspólnie z E. Czarneckim i St. Januszkiewiczem).

W druku: 1) Badania interferometryczne gruczołów dokrewnych u ludzi rakowatych i niedotkniętych rakiem (wspólnie z M. Januszkiewiczową),

2) Zależność odczynu zapalnego od systemu wegetacyjnego (wspólnie z dr. Sumorokiem).

Wygłosił 3 odczyty: 1 w Wileńskim Towarzystwie Lekarskim, 1 — w Towarzystwie Fizjologicznym w Wilnie i 1 — w Towarzystwie Medycyny Społecznej w Warszawie.

Członek Towarzystw naukowych, zawodowo - lekarskich i społecznych;

Prezes Oddziału Wileńskiego Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego.

2. Doc. dr med. Edward Czarnecki:

Ogłosił drukiem: 1) Limfopędne działanie tuszu, barwików i roztworów koloidalnych metali (Acta Biolog. Exper. vol. XI 37).

2) Limfangiografia (wspólnie z prof. M. Eigerem i dr S. Januszkiewiczem). Acta Biol. Exper.).

3) Action lymphagogue des colorants, de l'engre de chine et des solutions colloidalès de meteaux. Rôle du système rèticul — endothèlial. (C. S. de Biol. 1937).

4) Le choç consècutif aux injections de colorants. (Cont. S. de Biol. 1937).

5) Effet cholagogue du dinitrophénol (wspólnie z dr. M. Rubinsztejnem). (C. R. S. de biol. 1938).

Wygłosił 4 odczyty: 1 — w Towarzystwie Fizjologicznym, 1 — w Towarzystwie Biologicznym, 1 — w Wileńskim Towarzystwie Lekarskim, 1 — na Zjeździe Fizjologicznym.

Członek Towarzystw naukowych, zawodowo-społecznych.

Członek Rady Naukowej Wychowania Fizycznego.

3. Doc. dr med. Janina Hurynowicz:

Ogłosiła drukiem: 1) Zmiany chronaksji układu przedsionkowego ucha u królików pod wpływem bodźców kalorycznych (wspólnie z ś. p. Prof. T. Wąsowskim). Polska Gazeta Lekarska Nr 13, 1938.

2. Wpływ stanów alergicznego uczulenia na chronaksję układu przedsionkowego ucha u królika (Pol. Gaz. Lek. Nr 24, 1938).

W druku: 1) Zmiany histopatologiczne w układzie nerwowym u królika pod wpływem wstrząsu anafilaktycznego (wspólnie z Doc. E. Czarneckim i Doc. S. Bagińskim).

W przygotowaniu: Wpływ stanów anafilaktycznego uczulenia na chronaksję nerwu błędnego u królika.

Wygłosiła odczyty: 1 — w Stowarzyszeniu Lekarzy Polaków i 1 — na posiedzeniu Towarzystwa im. Kopernika.

Członek Towarzystw naukowych, zawodowo-społecznych, polskich, francuskich i niemieckich, organizacyj społecznych, ławnik Zarządu m. Wilna, członek korespondent Polskiej Gazety Lekarskiej oraz Wydziału Przyrodniczego Société Philomatique à la Sorbonne.

4. Dr med. i mgr. chem. Michał Rubinsztejn.

Ogłosił drukiem: 1) O działaniu soku zarodkowego—Wilno, 1938.

2) Effet cholagogue du dinitrophènal (wspólnie z doc. E. Czarneckim).

3) Action du suc embryonnaire (C. R. Soc. Biol. 1938).

W przygotowaniu: O hiperglikemii poadrenalinowej.

Wygłosił odczyty: 1 — w Towarzystwie Biologicznym w Wilnie, 1 — na Zjeździe Fizjologicznym w Wilnie, 1 — na Międzynarodowym XVI-ym Zjeździe Fizjologicznym w Zurichu.

Jest członkiem Towarzystw naukowych polskich i zagranicznych, zawodowych i społecznych.

5. Mgr. Maria Januszkiewiczowa:

Jest członkiem Towarzystw naukowych i zawodowo-społecznych, ogłosiła drukiem: Etudes sur les cenapses lipidoprotèdiques du serum sanguin (wspólnie z A. Machebeeuf).

Dotacja za rok 1937—38 według planu finansowo-gospodarczego wynosiła: zwyczajna — 7983 zł i nadzwyczajna — 2000 zł, ta ostatnia pozwoliła na dokonanie kapitalnego remontu pieców w Zakładzie, lecz niestety, stało się to kosztem najważniejszego działu w planie finansowo-gospodarczym Zakładu Fizjologii, a mianowicie działu pomocy naukowych, gdyż dotacja z tego działu została obniżoną z sumy 6386 zł do 5100 zł, co uniemożliwiło Zakładowi nabycie niezbędnych przyrządów do prac naukowych i do ćwiczeń studenckich z zakresu fizjologii zmysłów.

Potrzeby nie cierpiące zwłoki:

Obniżenie dotacji zwyczajnej z 9935 zł do 7983 zł, czyli prawie o całe 2000 zł katastrofalnie odbiło się na stanie budżetu Zakładu oraz na biegu prac naukowych i pedagogicznych zarówno Kierownika, jak również 2-ch Docentów. Przywrócenie poprzedniej dotacji (z roku 1936—37) i tak nie zupełnie pokrywającej najpilniejszych potrzeb Zakładu, jest niezbędne.

Dokończenie kapitalnego remontu, gnijących starych podłóg i okien z czasów przedwojennych, z ogólnego budżetu Biura Technicznego Rektoratu jest nieodzowne.

SPRAWOZDANIE

z działalności Zakładu Chemii Fizjologicznej U.S.B. w Wilnie za rok akademicki 1937/38.

1. Skład osobowy:

Kierownik — Prof. nadzw. Dr Włodzimierz Mozołowski
Asystent starszy — Dr Leonard Wojtulewski
Asystent młodszy — abs. med. Aleksander Wigura
P. o. mł. asyst. — abs. chem. Jerzy Michnik

Zast. asystenta — stud. med. Stefan Opalski
Preparator — Karol Mikołajewski
St. woźny — Wiktor Łokuciejewski
Woźny — Józef Ławrynowicz.

2. Wykłady i ćwiczenia:

Dla studentów II kursu prowadził Kierownik wykłady z chemii fizjologicznej w I trym. 5 godzin tygodniowo, w II trym. 3 godziny tygodniowo, w III trym. 2 godziny tygodniowo; ponadto w III trymestrze wspólnie z doc. Kruszyńskim, seminarium chemiczno-histologiczne; w czasie seminarium wygłosili studenci II kursu 10 referatów i tyleż korreferatów z zagadnień stojących na pograniczu chemii i histologii; po referatach odbywała się dyskusja, stojąca naogół na dość wysokim poziomie. Ćwiczenia z chemii fizjologicznej odbywały się w wymiarze 3 godzin tygodniowo przez I i II trymestr; ponadto w ciągu pierwszego trymestru poświęcono 30 godzin na odrobienie ćwiczeń z chemii organicznej, których w przeszłym roku z powodu zamknięcia Uniwersytetu nie przerobiono.

Dla studentów I kursu wykładał Kierownik chemię ogólną w ciągu trzech trymestrów po 4 godziny jako wykłady zlecone. Ćwiczenia z chemii ogólnej, również jako zlecone, odbywały się w wymiarze 3 godz. tygodn. w trym. I i II, a 6 godz. tygodn. w trym. III. Bardzo duża liczba studentów I kursu (zwyż 150 osób) przy niezwiększonej obsadzie asystenckiej nie tylko nie pozwoliła na podniesienie poziomu ćwiczeń w porównaniu z ubiegłym rokiem, ale spowodowała nawet pewne obniżenie praktycznego szkolenia studentów. Dla ułatwienia opanowania materiału egzaminowego rozdano studentom na miesiąc przed egzaminami wydrukowane na 15 stronach zagadnienia z chemii nieorganicznej i organicznej oraa typy zadań rachunkowych, które były podstawą egzaminu z chemii ogólnej. Wprowadzenie tej nowości kryje w sobie jednak niebezpieczeństwo, że nauka studenta ograniczy się wyłącznie do podanych mu kwestyj, a nie będzie pogłębianą w celu zrozumienia zagadnienia; obserwacja w roku przyszłym pozwoli może na wybranie najodpowiedniejszej drogi.

Dla lekarzy i studentów wyższych kursów przeprowadził Doc. Dr Heller dziesięciodniowy praktyczny kurs z zakresu wybranych zagadnień chemii klinicznej, przerobiono metodę oznaczania przemiany podstawowej i wykreślania krzywej glikemicznej.

3. Działalność naukowa i publicystyczna.

Praca badawcza Zakładu dotyczyła, jak w roku ubiegłym, losów sprzężonych kwasów glukuronowych oraz mechanizmu wydalania kwa-

su moczowego u człowieka. Częścią tych badań była praca „Wpływ kwasu benzoesowego na wydalanie kwasu moczowego u człowieka", którą Rada Wydziału Lekarskiego przyjęła jako pracę doktorską st. asyst. lek. Leonarda Wojtulewskiego. Mł. asystent Aleksander Wigura wspólnie z mgr. Marią Bujkówną mł. asyst. Zakładu Medycyny Sądowej, przeprowadził porównanie metod oznaczenia alkoholu w krwi i z wyników tej pracy zdał sprawę na posiedzeniu Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego. Kierownik Zakładu ogłosił w roku sprawozdawczym drukiem następujące prace:

„Skład ilościowy normalnego moczu" w Polskiej Gazecie Lekarskiej, w roku 1938, Nr 9.

„O fizjologicznych podstawach odżywiania" w księdze „Druskieniki" w setną rocznicę założenia Zakładu Zdrowego — 1837—1937.

„O chemicznej budowie fermentów" — we Wszechświecie, rok 1938, Nr 5.

W dniu 30 czerwca b. r. w czasie IV Zjazdu Chemików Polskich oraz II Zjazdu Polskich Fizjologów, odbywających się w Wilnie, wygłosił Kierownik Zakładu wykład: „Jędrzej Sniadecki jako fizjolog".

Sprawozdanie z „Daru Rodziny Wojskowej ku uczczeniu Józefa Piłsudskiego" podał Kierownik Zakładu w druku w „Polsce Zbrojnej" z dnia 15.I. 1938 r.

4. Zmiany lokalowe i remonty.

Poza drobnymi poprawkami nie było potrzeby podejmowania jakichkolwiek prac remontowych.

5. Zmiany inwentarza.

W dziale I przybyło 61 pozycyj, a mianowicie — katedra wykładowa z tablicą i dygestorium, 48 stołków, półki na odczynniki i duża otwarta szafa biblioteczna.

W dziale II przybyło 6 pozycyj, w tym mikroskop i waga analityczna.

W dziale III przybyło 60 pozycyj, a mianowicie — 42 tomy czasopism i 18 tomów dzieł naukowych.

6. Sprawozdanie finansowe.

Zakład otrzymał z F. O. S. tytułem zwyczajnej dotacji kwotę 9000 zł, w porównaniu z latami ubiegłymi jest to zmniejszenie dotacji zwyczajnej o 100 zł wobec 9100 z lat ubiegłych, dotacja nadzwyczajna z F. O. S. wyniosła 3000 zł.

SPRAWOZDANIE
z działalności Zakładu Anatomii Patologicznej U.S.B. za rok akademicki 1937/38.

1. Skład osobowy:

Kierownik — ze względu na urlop Prof. Dr. Kazimierza Opoczyńskiego, adiunkt Zakładu Doc. Dr Stanisław Mahrburg pełnił obowiązki Kierownika Zakładu.

Asystent Starszy — Dr Jefrem Samborski,
P. o. st. asystenta — Dr Marian Sumorok,
Asystent łącznikowy — Ppłk. Lek. Dr Leon Karyszkowski,
Laborantka Zakładu — Wanda Bisikirska, Woźnych: 3.

2. Inwentarz.

Kupiono 4 mikroskopy do ćwiczeń ze studentami oraz dodatkową aparaturę do mikroprojekcyjnego aparatu. Zrobiono szafę muzealną dla preparatów anatomicznych pozostałych po sekcjach zmarłych profesorów U. S. B. Sporządzono 50 nowych preparatów anatomicznych muzealnych. Zrobiono stoliki do narzędzi na stoły sekcyjne. Zakończono sporządzenie kartoteki biblioteki zakładowej. Biblioteka zwiększyła się o 23 tomy.

Zakład odczuwa nadal ostry brak mikroskopów do ćwiczeń ze studentami. Posiadając zaledwie połowę niezbędnej liczby mikroskopów, personel musi oddawać ćwiczeniom daleko więcej czasu niż by tego wymagał normalny plan ćwiczeń. Niezbędne jest zakupienie w najbliższym czasie conajmniej 21 mikroskopów, na co potrzebna jest kwota 10500 zł. Pilną potrzebą Zakładu jest również większa ilość słojów do preparatów muzealnych, z powodu braku słojów, z roku na rok pozostaje dużo nie zmontowanych preparatów anatomicznych, które ulegają psuciu się, zwiększenie zaś zbiorów muzealnych ma wielkie znaczenie dzdaktyczne.

3. Wykłady i ćwiczenia.

Wobec urlopu Prof. Dr. Opoczyńskiego, wykłady zostały zlecone adiunktowi Zakładu doc. Mahrburgowi. Wykłady kursu systematycznego i ćwiczenia z histologii odbywały się w zakresie przewidzianym programem studiów. Wszyscy słuchacze III roku odbyli grupami ćwiczenia z sekcji zwłok. Ogółem studenci wykonali 114 sekcji. Frekwencja słuchaczy na wykładach była znaczna. Około 20-tu słuchaczy odrobiło sekcje nadobowiązkowe po raz drugi.

Niezależnie od wykładów kursu systematycznego i obowiązkowych ćwiczeń, Dr Samborski miał dla III roku kurs demonstracji materiału sekcyjnego w trymestrze zimowym, a Dr Sumorok w trymestrze wiosennym.

Prace ogłoszone drukiem:

Doc. Mahrburg. „O metodzie badań histotopograficznych". (Pam. Wil. Tow. Lek. r. XIV. z. II).

Odczyty i referaty:

Doc. Mahrburg. 1) Badania anatomiczno-patologiczne nad regeneracją dróg chłonnych (Wil. Tow. Lek.).

2) Demonstracje preparatów sporządzonych metodą histotopograficzną (Wil. Tow. Lek.).

Doc. Samborski. 1) Znamiona macierzyste i powstające z nich nowotwory złośliwe.

2) Przypadek czerniaka (melanoma) zgeneralizowanego.

Sprawozdanie z prac bieżących:

Liczba dokonanych sekcji 173. Badań histologiczno-diagnostycznych nadesłanych z klinik dokonano 382. Histologicznie opracowano materiał z 54 przypadków sekcyjnych. Wykonywano preparaty histologiczne do serii dla ćwiczeń studenckich. Przy opracowywaniu tego materiału wielką przeszkodą była niedostateczna ilość sił pomocniczych laboratoryjnych.

Zestawienie dokonanych sekcji i badań histopatologiczn.

Ilość wykonanych sekcji	173
Badań histopatologicznych . . . . materiału sekcyjnego.	54

Zestawienie sekcji według Klinik.

Klinika Chirurgiczna	sekcji	42
„ Położniczo-Ginekologiczna . .	„	29
„ Chorób Nerwowych i Umysł. .	„	26
„ Pediatryczna	„	19
„ Wewnętrzna	„	19
„ Chorób Uszu, Gardła, Nosa . .	„	9
„ Dermatologiczna	„	1
Szpital Wojskowy	„	21 (3 sądowe)
Różne sekcje (miasto)	„	7

Badań histopatologicznych i diagnostycznych wykonano 482.

Zakład Historii i Filozofii Medycyny
(ul. Zamkowa 24).

Kierownik—Prof. zw. Uniwersytetu Poznańskiego Dr Adam Wrzosek; p. o. młodszej asystentki — Lek. Alina Kowalska-Smigielska.

W trymestrze jesiennym odbyło się 22 wykłady z propedeutyki lekarskiej i 7 godzin seminarium z tego przedmiotu dla studiujących na I Kursie.

W trymestrze wiosennym odbywały się wykłady z historii medycyny po 4 godz. tyg. dla III kursu, seminarium z historii medycyny po 2 godz. tygodn. dla IV i V kursu i wykłady z etyki lekarskiej po 1 godz. tyg. dla V kursu.

Asystentka Zakładu lek. Alina Kowalska-Smigielska napisała rozprawę doktorską p. n. „Dzieje katedry anatomii w dawnym Uniwersytecie Wileńskim i Akademii Medyko-Chirurgicznej Wileńskiej w latach 1777—1842" (w druku w Pamiętniku Wileńskiego T-wa Lekarskiego). Kolokwium z historii medycyny złożyło 78 osób.

SPRAWOZDANIE
z działalności Zakładu Patologii Ogólnej i Eksperymentalnej U.S.B. w Wilnie za r. akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Zakładu—Prof. nadzw. Dr Kazimierz Pelczar. Starszy Asystent Dr Wł. Białoszabski. P. o. st. asystenta — Lek. St. Murza-Murzicz (1/2 etatu z ryczałtu). P. o. mł. asystenta — absolwent E. Morszeniuk (1/4 etatu z ryczałtu).

Pracownicy naukowi opłacani z dotacyj planu finansowo-gospodarczego na rok akad. 1937—38 (gr. I poz. a): Dr med. M. Kuczarow (15 godz. tygodn.); Lek. M. Kołosowski (8 godz. tygodn.); Student med. M. Beklemiszew (8 godz. tygodn.).

Pracownicy naukowi pobierający wynagrodzenie z planu finansowo gospodarczego na rok akad. 1937—38 za prace dodatkowe (gr. I, poz. c): Absol. med. J. Kłoniecki; Absol. med. W. Stępiński; Stud. med. A. Mochnacz.

Wolontarjusze: dr J. Samborski, dr R. Taszkan, lek. N. Breza, lek. J. Laskowski, lek. W. Sarnecki, abs. med. E. Anisimowicz, oraz stud. med.: W. Wołkowicz, E. Batiuk i A. Hajel.

Doktoranci: lek. S. Slowes, lek. M. Słowikowski, mgr. M. Dudel, lek. Cz. Pupiałło, lek. St. Czepulaniec.

Personel niższy: 2 woźnych — jeden etatowy, drugi etatowy prowizoryczny.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza:

Nabyto i zainwentarzowano: a) Meble — dział I, Nr Nr 185—205 (Szafa biblioteczna i 20 podtrzymywaczy dla książek); b) Przyrządy i pomoce naukowe — dział II, Nr Nr 519—530; c) Książki i czasopisma — dział III, Nr Nr 659—685.

W ciągu roku prenumerowane były następujące czasopisma: Centralblatt f. allgemeine Pathologie u. path. Anatomie, Ergebnisse d. allgem. Pathologie, Ergebnisse d. inneren Medizin u. Kinderheilkd, Klinische Wochenschrift, Klinische Fortbildung, Warsz. Czasop. Lekarsk, Polska Gaz. Lek., Nowiny Lek.

Bezpłatnie Zakład otrzymał: Le Sang, Lekarz Wojskowy, Medycyna Współczesna, Medycyna i Przyroda, Wiadomości Terapeutyczne.

3. Remont.

Większego remontu nie było. Drobny remont — reperacje 2-ch pieców.

4. Wykłady i ćwiczenia.

Kierownik Zakładu wyłożył dla studentów III roku medycyny kurs patologii ogólnej ze szczególnym uwzględnieniem patologii gruczołów wkrewnych — 5 godzin tygodniowo.

Ćwiczenia dla studentów III roku medycyny — 4 godz. tygodn. w trymestrze letnim.

Kierownik Zakładu prowadził wykłady dla studentów IV roku medycyny — 2 godz. tygodn. w 2 trymestrach. Wyłożył — Choroby z alergii.

5. Prace naukowe.

Prof. dr K. Pelczar, dr J. Samborski i dr M. Breza. Uber den Einfluss von Kephalin auf den Verlauf der allergischen Entzündung. Zeitsch. f. die ges. exper. Medizin. Band. 102, H. 1—2.

Prof. dr K. Pelczar i St. Murza-Murzicz. Uber den Einfluss von Thyroxin auf den Phosphatasegehalt im Kaninchenserum, unter Berücksichtigung von Beobachtungen an Kranken mit Hyperfunktion der Schilddrüse. Biochem. Zeitschr. 1937. Bd. 292, H. 3—4.

Prof. dr K. Pelczar i dr M. Kuczarow. Wpływ wód Truskawieckich „Zosi" i „Naftusi" na poziom cukru we krwi królików. Polska Gazeta Lek. 1938, Z. 22.

Prof. dr Kazimierz Pelczar. Niektóre uwagi o leczeniu gośćca przewlekłego w Truskawcu. Medycyna i Przyroda, r. 1938, zeszyt 6.

Prof. dr K. Pelczar i dr M. Kuczarow. Wpływ kefaliny na przemianę cukrową u królików, jako skutek nieswoistości bodźcowego działania. Polakie Arch. Med.-Wewn. 1938.

Dr W. Biełoszabski. Sprawozdanie z V Międzynarodowego Zjazdu Radiologów w Chicago. Pam. Wil. Tow. Lek. 1938, z. 3.

S. Slowes. Wpływ Kortigenu na przebieg odczynu nieswoistego. Praca doktorska. Wilno, Druk. Pax. Pam. Wil. Tow. Lek.

M. Słowikowski. Wpływ kefaliny na wiązanie toksyny błoniczej z antytoksyną oraz na przebieg odporności biernej antydyfterycznej u królików. Praca doktorska. Druk. Pax. Wilno. Pam. Wil. Tow. Lek.

M. Dudel. Wpływ ilirenu na zdolność dopełniającą surowicy krwi u zwierząt doświadczalnych. Praca doktorska. Pam. Wil. Tow. Lek.

R. Taszkan. Uber Blutgerinnungsmechanismus in neuer untersuchungsmethode Zeitschrift für gesamte experimentelle. Medizin. 1937. Bd. 101. H. 5—6.

Odczty i referaty nieogłoszone drukiem.

Prof. dr K. Pelczar. O działaniu wód hypotonicznych. Referat wygłoszony na posiedzeniu Sekcji Zdrojowisk i Uzdrojowisk Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia.

Prof. dr K. Pelczar. Die Theoretischen Grundlagen der Rheumabehandlung mit Kefalin. Referat wygłoszony na Międzynarodowym Zjeździe Reumatycznym w Oksfordzie (Intern. Congress on Rheumatism and Hydrology).

6. Działalność społeczno-naukowa.

Kierownik Zakładu jest jednocześnie Kierownikiem Zakładu Badawczo-Leczniczego dla Chorych na Nowotwory Wileńskiego Komitetu do Zwalczania Raka, skarbnikiem i członkiem Prezydium Rady Wileńskiego Komitetu do Zwalczania Raka, członkiem Unii Międzynarodowej do walki z nowotworami w Paryżu, Viceprezesem Polskiego Związku Przeciwrakowego, członkiem Komitetu Redakcyjnego Czasopisma Acta Cancrologica w Budapeszcie, Referentem Zeitschrift für Krebsforschung, Wiceprezesem Izby Lekarskiej Wileńsko-Nowogródzkiej, Członkiem Sekcji przeciwrakowej i uzdrowiskowej Naczelnej Rady Zdrowia.

Kierownik Zakładu prof. dr K. Pelczar brał udział w Międzynarodowym Zjeździe Reumatycznym (International Congress on Rheumatism and Hydrology) w Oksfordzie połączonym z Międzynarodowym

Zjazdem Balneologicz. (International Conference) w Bath. jako przedstawiciel Min. W. R. i O. P.

Asystent Zakładu dr W. Biełoszabski jest członkiem Prezydium Rady (zast. sekretarza) Wileńskiego Komitetu do Zwalczania Raka oraz Kierownikiem Oddziału Radiologicznego Zakładu Badawczo-Leczniczego dla chorych na nowotwory wymien. Komitetu do zwalczania Raka.

Dr Biełoszabski brał udział w V-ym Międzynarodowym Zjeździe Radiologów w Chicago.

7. Sprawozdanie finansowe.

Dotacja zwyczajna z Funduszu Opłat Studenckich . . zł. 8.500.—
Zapomoga dla Kierownika Zakładu Prof. dr. K. Pelczara z Funduszu im. Pawła Tyszkowskiego z Akademii Umiejętności w Krakowie . . . . . zł. 500.—
Zadłużenie Zakładu . . . . zł. 3.900.—

SPRAWOZDANIE

z działalności Zakładu Bakteriologii i Serologii U.S.B. w Wilnie za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Tymczasowy Kierownik—Prof. Nadzw. dr Kazimierz Pelczar. Od 1.IV. 1938 roku, Kierownik — Prof. Nadzw. dr Stanisław Legeżyński. Starszy Asystent — Dr Adam Łapiński. Młodszy Asystent — Dr Helena Dunin-Horkawiczowa do 31.III. 1938 r. Zastępca Asystenta — Dr Gustaw Markiewicz do 30IV. 1938 r. Zastępca Asystenta — Stud. V roku medycyny Jan Wielgus, od 1.II. 1938 r., opłacany z sum Oddziału Farmaceutycznego.

Personel niższy.

2 woźnych, z których 1 pełni funkcje laboranta.

2. Inwentarz.

Nabyto 2 stoły laboratoryjne, 12 lamp do mikroskopów, kilkadziesiąt tablic, 29 tomów książek i czasopism naukowych, zmieniono armaturę oświeleniową w całym Zakładzie.

3. Remont.

Zakład Bakteriologii od przeszło 13 lat nie był remontowany i koniecznie wymagał przebudowy. Z tych względów Kierownik Zakładu podał w roku akademickim 1936 — 37 projekt remontu kapitalnego Zakładu, prosząc jednocześnie o przyznanie dotacji nadzwyczajnej na

ten cel. Kosztorys do tego remontu sporządziło Biuro Technicze USB. w wysokości 4,125 zł. Po zatwierdzeniu tego kosztorysu Biuro Techniczne przystąpiło do remontu na jesieni 1937 r. W czasie wykonywania remontu wyłoniły się nieprzewidziane przeszkody, które zwiększyły w znacznym stopniu koszta. Ażeby nie przekroczyć preliminowanej sumy Biuro Techniczne U. S. B. wykonało tylko część projektowanego remontu: zmieniono otynkowanie wszystkich sufitów w Zakładzie, zmieniono całą instalację elektryczną, przewody elektryczne wpuszczono do murów—pomalowano wszystkie sufity i ściany. Nie wykonano przewidzianych w planie, polakierowania drzwi i okien, zmiany klamek, nie odremontowano wozowni i zwierzętarni. Remont zwierzętarni pozostaje więc nadal sprawą pilną, ze względu na niebezpieczeństwo związane z pomieszczeniem w niej zakażonych zwierząt doświadczalnych.

4. Wykłady.

Nowo mianowany kierownik Zakładu wykładał bakteriologię dla studentów medycyny i farmacji w III trymestrze (40 godz.). Wykłady słuchali studenci III i IV roku medycyny i II roku farmacji.

5. Ćwiczenia

były prowadzone grupami; każdy student odrobił 60 godzin ćwiczeń. Uczęszczało na nie 111 studentów medycyny i 44 studentów farmacji.

6. Prace naukowe.

W roku sprawozdawczym kontynuowano prace rozpoczęte w roku poprzednim.

7. Sprawozdanie finansowe.

Zakład otrzymał z Funduszu Opłat Studenckich z dotacji zwyczajnej 3500 zł. i z dotacji nadzwyczajnej 1500 zł. oraz 150 zł. z innych wpływów Zakładu. Sumy te zostały zużyte zgodnie z zatwierdzonym planem finansowo-gospodarczym.

SPRAWOZDANIE
z działalności Zakładu Farmakologii za r. 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik — Prof. nadzw. dr med. Emil Leyko. Starszy asystent — Dr med. Stefan Gnoiński. P.o. Mł. asystent — lek. Klaudia Bujko. Laborant — Edwin Otto Hübner. Woźny — Wincenty Żukowski.

2. Inwentarz.

Nabyto 36 ławek szkolnych sosnowych na 5 osób, podium pod katedrę, 2 digestoria, stół sosnowy o dwóch szufladach, stolik sosnowy pod wstrząsawkę, szafę metalową oszkloną, akwarium oszklone mosiężne. Z instrumentów i pomocy naukowych nabyto: chronometr, klosz do narkozy, klatkę metalową dla zwierząt, sterylizator niklowany, aparat do kopcenia, statyw mosiężny niklowany do kopcenia. 11 bębenków Mareya, statywy niklowane do próbówek, komparator do obliczania i odczytywania pH, wagę analityczną z odważnikami, 3 cewki indukcyjne z kluczami, 2 zapisywacze tłokowe, pletysmograf metalowy, aparat do serca izolowanego (dla ciepłokrwistych), dźwignię Starlinga, 2 elektrody platynowe, 6 elektrod do cewek indukcyjnych, kaniulki metalowe, szkło.

3. Biblioteka.

Prenumerowano w dalszym ciągu — Archiv f Exper. Pathologie und Pharmakologie, Medycynę Doświadczalną i Społeczną, Physiological Abstracts, The Journal of Pharmakology and Exper. Therapeut. Zaprenumerowano na nowo Archives Internationales de Pharmacodynamie, nabyto 11 tomów dzieł naukowych, 4 słowniki. Korzystać z biblioteki mogą: Profesorowie, Asystenci, Lekarze i Słuchacze.

4. Remonty.

Wykończono i oddano do użytku salę wykładową, salę ćwiczeń, 5 pokoi laboratoryjnych, piwnicę.

5. Wykłady i ćwiczenia.

Obowiązkowe wykłady z farmakologii odbywały się przez 2 trymestry (jesienny i wiosenny) w zakresie przewidzianym przez plan studiów. Ćwiczenia były prowadzone grupami w trymestrze zimowym 4 razy tygodniowo po 3 godziny.

Frekwencja studentów na wykładach 50 — 90%, na ćwiczeniach 100%. Pilność i zachowanie się studentów zadawalające.

6. Odczyty i referaty.

Prof. Emil Leyko wygłosił na II kursie Medycyny Społecznej zorganizowanej przez Wydział Lekarski Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i Departament Ubezpieczeń Społecznych Ministerstwa Opieki Społecznej, referat p. t. „O lekach w lecznictwie społecznym".

7. Działalność społeczna.

Kierownik Zakładu jest jednym z redaktorów „Pamiętnika Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego i Wydziału Lekarskiego Uni-

wersytetu Stefana Batorego", należy do komitetu redakcyjnego „Medycyny Doświadczalnej i Społecznej", jest członkiem Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego, Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego, Towarzystwa Biologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego i Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, był członkiem kilku komisyj Wydziału Lekarskiego.

Starszy Asystent Dr med. Stefan Gnoiński jest członkiem Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, członkiem Zarządu Wileńskiego Towarzystwa „Mens" dla walki z alkoholizmem oraz wice-przewodniczącym Służby Młodych O.Z.N.

SPRAWOZDANIE
z działalności Zakładu Higieny U. S. B. w roku akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik tymczasowy—Prof. dr med. Tadeusz Pawlas do dn. 1 XI. 1937 roku.

W dniu 1.XI. 1937 roku, objął katedrę higieny Prof. dr Brunon Nowakowski, zamianowany profesorem nadzwyczajnym w dniu 14.IX. 1937 roku.

P. o. Adiunkta Zakładu — Dr med. Janina Bortkiewicz-Rodziewiczowa. Asystent starszy — Mgr. fil. Kazimierz Rodziewicz. Asystent łącznikowy — mjr dr Leon Streit.

2. Inwentarz.

W dziale mebli przybyło 5 przedmiotów. W dziale bibliotecznym 26 pozycyj. W dziale pomocy naukowych 7 przedmiotów.

3. Remonty.

W bieżącym roku akademickim zakończono remont, rozpoczęty na parterze zakładu i odremontowano piętro i mieszkanie profesora, mieszczące się w zakładzie.

4. Wykłady i ćwiczenia.

Wykłady z higieny rozpoczęły się w listopadzie. W jesiennym trymestrze z powodu remontu Zakładu Higieny wykłady były prowadzone w Zakładzie Anatomii Patologicznej, dzięki uprzejmości p. docenta S. Mahrburga. W trymestrze zimowym wykłady odbywały się w Zakładzie Higieny. Ćwiczenia z higieny zostały przeprowadzone w trymestrze wiosennym. Frekwencja na wykładach od ca 30% do ca 100%, na ćwiczeniach frekwencja prawie 100%.

W bieżącym roku akademickim były przeprowadzone wykłady i ćwiczenia z higieny dla Oddziału Farmaceutycznego przy Wydziale Lekarskim zlecone dr. med. Janinie Bortkiewicz-Rodziewiczowej.

Wykłady w ilości 2 godzin tygodniowo w jesiennym i zimowym trymestrze odbywały się w Zakładzie Farmakognozii, ćwiczenia w ilości 3 godzin tygodniowo w trymestrze wiosennym były przeprowadzone w Zakładzie Higieny. Frekwencja na wykładach 30—100%, na ćwiczeniach 100%.

Dr J. Rodziewiczowa wykładała: 1) Higienę ogólną na kursie pielęgniarskim (12 godzin), 2) Higienę osobistą, higienę społeczną i ratownictwo na 3 kursach pielęgniarskich, przygotowujących do państwowego egzaminu (36 godzin), 3) Higienę domu i obejścia na kursie instruktorskim dla zespołów wiejskich (8 godzin).

5. Działalność naukowa.

Dzięki pomocy finansowej Funkcji Rockefellera Prof. B. Nowakowski w czasie od 1.III. do 24 V. 1938 r. odbył podróż naukową po Niemczech (Berlin, Drezno, Monachium, Frankfurt n/M., Dortmund, Monaster), Anglii (Londyn, Bristol, Birmingham, Edinburg i Glasgow), Holandii (Amsterdam), Belgii (Bruksela) i Francji (Nancy i Paryż).

Celem podróży było zapoznanie się ze stanem nauczania i propagandy oraz badań naukowych z zakresu higieny ze szczególnym uwzględnieniem higieny pracy. Ponadto w miarę możności zapoznał się z organizacją publicznej służby zdrowia w tych krajach.

6. Prace ogłoszone drukiem.

Prof. dr B. Nowakowski. Problematyka komfortu cieplnego. Zdrowie Publiczne Nr 2/38.

Zagadnienia Powietrza w projektowaniu budynków przemysłowych. Przegląd Bezpieczeństwa Pracy.

Prof. dr med. Karaffa-Korbutt. Klimatyzacja powietrza w zakładach przemysłowych. Praca znaleziona w rękopisie. Przegląd Organizacji (w druku).

7. Odczyty i referaty.

Prof. dr B. Nowakowski. 1) Społeczna rola higieny. Wykład inauguracyjny (Pam. Wil. Tow. Lek. 1937. Zeszyt 4). 2) Program prac Sekcji Propagandowo - Muzealnej Polskiego Towarzystwa Higienicznego—referat wygłoszony w Oddziale Wileńskim Polskiego Towarzystwa Higienicznego. 3) Ustawodawstwo z higieny pracy. 4) Pojęcie chorób zawodowych. Oba ostatnie odczyty były wygłoszone na kursie Medycyny Społecznej.

Dr med. Janina Bortkiewicz-Rodziewiczowa. 1) Organizacja pracy zawodowej z punktu widzenia higieny pracy — na kursie Medycyny Społecznej. 2) Akcja w dziedzinie higieny i bezpieczeństwa pracy na terenie szkół zawodowych — na Kongresie Bezpieczeństwa Pracy w Warszawie w dn. 11.IV. 1938 roku. Kongres Bezpieczeństwa Pracy. T. II. 3) Higiena pracy szkolnej — w dniu 23.IV. 1938 roku w Wołkowysku z ramienia Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich. 4) Higiena pracy domowej w Polskiem Radio w dniu 16.XII. 1937 r. i 5) Higiena psychiczna w życiu kobiety—tamże w dniu 17.II. 1938 r.

8. Udział w pracach Towarzystw i Instytucji naukowych.

Prof. B. Nowakowski jest członkiem Rady Ubezpieczeń Społecznych przy Ministerstwie Opieki Społecznej. Członkiem Sekcji do zwalczania chorób zawodowych Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia. Jest też członkiem Polskiej Komisii Higieny Mieszkań oraz Komisii Higieny Mieszkań Ligi Narodów, członkiem Komitetu Korespondującego Higieny Przemysłowej Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie, członkiem Rady Naukowej Instytutu Spraw Społecznych w Warszawie. Następnie jest członkiem zarządu Oddziału Wileńskiego Polskiego Towarzystwa Higienicznego.

Dr med. Janina Bortkiewicz-Rodziewiczowa jest członkiem Komitetu Redakcyjnego dodatku do „Słowa", „W domu i poza Domem" (popularyzacja higieny).

Mgr. fil. Kazimierz Rodziewicz jest sekretarzem Oddziału Wileńskiego Polskiego Towarzystwa Higienicznego.

9. Udział w Zjazdach.

Dr J. Rodziewiczowa z ramienia katedry higieny brała udział w Kongresie Bezpieczeństwa Pracy (9.IV. — 11.IV. 1938 roku) w Warszawie, gdzie też wygłosiła referat.

W dziedzinie popularyzacji wiedzy higienicznej — Dr J. Rodziewiczowa ogłosiła szereg artykułów w „Drodze do Zdrowia": 1) Szkodliwości zawodowe, 2) Szkarlatyna czyli płonica, 3) Czysta woda do picia i czyste podwórze zmniejszą ilość chorób zakaźnych, 4) Zmiany w ustroju naszym pod wpływem szkodliwości środowiska pracy.

W „Słowie": 1) Higiena psychiczna, 2) Serce a sport, 3) Czego chce od nauczyciela społeczeństwo, 4) Higiena pracy umysłowej, 5) Wypoczynek letni, 6) Wady w żywieniu dzieci.

SPRAWOZDANIE
z działalności Zakładu Medycyny Sądowej za rok 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Zakładu — Prof. zwycz. Sergiusz Schilling-Siengalewicz. Starszy asystent — Dr Bronisław Puchowski. Młodsi systenci — Mgr. farm. i abs. med. Maria Bujko, Lekarz Tadeusz Kołaczyński i trzech doktorantów.

Personel niższy — dwóch woźnych.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza.

a) Meble: stół fornierowany pod epidiaskop, biurko dębowe, fotel do biurka,

b) Pomoce naukowe i instrumentarium: łaźnia do sterylizacji flaszek, 4 statywy masywne, lampa rtęciowa do fluorescencji, lampa bezcieniowa do sali prosektoryjnej; z narzędzi gospodarczych nabyto: warsztat stolarski i elektryczną froterkę,

c) Biblioteka: nabyto 9 zeszytów dzieł archiwalnych, 5 roczników periodyków, oraz 32 tomy dzieł naukowych.

3. Remont większy.

Przeprowadzono kapitalny remont 5-ciu ubikacji, między innymi sali prosektoryjnej, ze specjalnych kredytów, uzyskanych z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

4. Wykłady i ćwiczenia.

a) obowiązkowe wykłady z medycyny sądowej odbywały się przez 3 trymestry w zakresie przewidzianym przez plan studiów. Ćwiczenia były prowadzone w XVI trymestrze 2 godziny tygodniowo wspólnie z asystentami,

b) zlecone wykłady z medycyny sądowej dla słuchaczy Wydziału Prawa i Nauk Społecznych prowadził Profesor przez 3 trymestry 2 godziny tygodniowo.

Ponadto Profesor prowadził zlecone wykłady w trymestrze zimowym 2 godziny tygodniowo dla słuchaczy Farmacji.

5. Prace naukowe profesora i asystentów.

S. Siengalewicz. „Zagadnienia z medycyny sądowej w codziennej praktyce".

Podręczna Encyklopedia Lekarza Praktyka, wydawn. „Eskulap" tom VIII.

Lekarz Gopenheim (praca doktorska). „O niektórych czynnikach wpływających na przebieg próby zahamowania izoaglutynacji w badanich sądowo-lekarskich".

6. Referaty, odczyty i pokazy, nieogłoszone drukiem.

Profesor. 1) Wykład na Kursie Medycyny Społecznej p. t. „O zatruciach zawodowych".

2) Demonstracja w Towarzystwie Biologicznym p. t. „O najnowszych metodach wykrywania śladów krwi".

3) Odczyt publiczny w Grodnie w Towarzystwie im. Elizy Orzeszkowej p. t. „Walka ze starością".

Dr Puchowski. 1) Wykład na kursie Medycyny Społecznej p. t. „O sposobach wykrywania symulacji w przypadkach uszkodzeń ciała" — 3 godziny.

2) W Towarzystwie Anatomicznym referat p. t. Wrażenia z podróży naukowej po Niemczech".

3) Dwa referaty na ten sam temat w Zrzeszeniu Lekarzy absolwentów U. S. B.

Dr Kołaczyński. 1) Referat w Towarzystwie Biologicznym p. t. „Grupy krwi w teorii i praktyce".

2) Odczyt publiczny p. t. „Zagadnienie alkoholizmu w pracy wychowawczej".

3) 3 popularne pogadanki radjowe dla wsi o treści „antyalkoholowej i ogólno-higienicznej".

Dr Bujkówna. 1) W Towarzystwie Chemicznym referat p. t. „Mikrometody wykrywania alkoholu we krwi w/g Widmarka i Friedemanna".

7. Działalność społeczno-naukowa.

Prof. dr Sergiusz Schilling-Siengalewicz jest współredaktorem „Medycyny Doświadczalnej i Społecznej". „Czasopisma Sądowo-Lekarskiego". Współpracownikiem czasopisma „Zacchia"— Rivista di medicina lekale e delle assieurazioni, Roma. Członkiem honorowym Akademii Lekarskiej w Rio de Janeirc. Prezesem Sądu Izby Lekarskiej Wileńsko-Nowogródzkiej. Prezesem Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego. Członkiem Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego. Kierownikiem Kursu Medycyny Społecznej.

Dr Puchowski — jest rocznym sekretarzem Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego. Sekretarzem Biura Pośrednictwa Pracy Wileńsko-Nowogródzkiej Izby Lekarskiej. Sekretarzem Oddziału Grodz-

kiego Wileńskiego Województwa Towarzystwa Przeciwgruźliczego. Sekretarzem Klubu Lekarzy Polskich.

Dr Kołaczyński — jest rocznym sekretarzem Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego. Sekretarzem Kursu Medycyny Społecznej.

8. Prace bieżące w roku akademickim 1937—38.

Wykonano sekcyj sądowo-lekarskich w Wilnie	118
Wykonano sekcyj sądowo-lekarskich na prowincji	43
Wydano orzeczeń na podstawie akt sądowych	22
Wykonano oględzin sądowo-lekarskich celem ustalenia stopnia utraty zdolności do zarobkowania	63
Wykonano oględzin sądowo-lekarskich celem ustalenia stopnia uszkodzenia ciała w sprawach karnych na terenie sądów wileńskich	214
Wykonano innych czynności sądowo-lekarskich, jak: pobranie próbek krwi, oględzin dowodów rzeczowych, oględzin zwłok i t. p.	13
Obecnosć profesora i asystentów na rozprawach sądowych w charakterze biegłych	15
Wykonano badań toksykologiczno-chemicznych wnętrzności ludzkich	7
Wykonano badań na grupy krwi u osób	17
Wykonano badań na grupy krwi na przedmiotach	9
Wykonano badań chemicznych przedmiotów	20
Wykonano badań przedmiotów na obecność krwi	30
Wykonano badań histologicznych i innych	10

9. Sprawozdanie finansowe.

W roku sprawozdawczym Zakład otrzymał zgodnie z planem finansowo-gospodarczym 1937—38 r.:

1) Z F.O.S.	zł.	5.100.—
2) Z dochodów własnych	„	300.—

Sumy te zostały wydatkowane w myśl planu F.G.

Ponadto Zakład otrzymał:

1) Z planu Rektoratu	zł.	5.000.—
2) Z budżetu nadzwyczajnego	„	6.000.—
Razem	zł.	11.000.—

Która to kwota została zużytkowana na wykonanie kapitalnego remontu części Zakładu, a mianowicie — odremontowano i przystosowano do potrzeb Zakładu 5 nowych ubikacyj.

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Wewnętrznej U. S. B. w Wilne za rok akad. 1937/38.

1. Skład personalny.

Kierownik Kliniki—Prof. dr med. A. Januszkiewicz. Adiunkt Kliniki—Dr Jan Klukowski. Adiunkt Oddz. Radiol.—Dr Stanisław Januszkiewicz. Starszy Asystent—Dr Emilia Salitówna. Starszy Asystent — Dr Władysław Łobza. Starszy Asystent — Dr Zofia Waśniewska. Starszy Asystent — Zenon Golczyński. Starszy Asystent Oddz. Radiol.—Dr Adolf Makower. Młodszy Asystent — Dr Jerzy Śmigielski. Młodszy Asystent - Dr Wacława Wróblowa. Asystent łącznikowy—Ppłk. dr Zbigniew Marynowski. Asyst. tytularny—Dr Leon Pomeranc. Asystystet Oddz. Radiol.—Dr Jan Sikorski (do 15.II. 1938 r.). Asystent Oddz. Radiol. — Dr Alina Kowalska-Śmigielska. Asystenci hospitancji: — Dr Katarzyna Baranowska, Dr Maks Burak, Dr Michał Gordon, Dr Aleksy Perewozski, Dr Zdzisław Świeżyński, Dr Edward Bielski. Wolontariusze: — Julia Wojciechowska, Zoja Mariachinówna, Izabella Romanowska, Adolf Lewinson, Chanani Perelman, Szejna Merlis, Natalia Zaleska (po ukończeniu stażu od 15.XII), Aleksander Ajzensztadt na Oddz. Radiologicznym.

Obowiązującą praktykę lekarską odbywało 3 osoby w różnych okresach czasu.

W danym roku sprawozdawczym w Klinice pracował następujący personel: 1 sekretarz rachunkowy, 1 zarządczyni, 1 buchalter w dziale żywienia, 1 magister farmacji, 1 laborant-farmaceuta, 1 bibliotekarka, 1 pomocnica kancelaryjna, 11 pielęgniarek (z nich na sali chorych—6, w laboratorium —1, w dziale gospodarczym—1, w przychodni—1, na Oddz. Radiologicznym—3), 1 praktykantka-pielęgniarka bezpłatna, 2 woźnych, 1 pomocnik dozorcy gmachu, 1 goniec, 1 kucharka, 15 sanitariuszek (z tych — 9 na salach chorych, 3 w kuchni, 1 w laboratorium, 1 przy Oddziale Radiologicznym, 1 przy sprzątaniu piętra gospodarczego i w przychodni). Oprócz tego w charakterze dietariuszki była wynajęta posługaczka do sprzątania apteki. W pralni klinicznej zatrudnionych było — 5 praczek i 1 krawcowa podzienna.

Część powyższego personelu, a mianowicie: 1 lekarz Oddziału Radiologicznego, 1 zarządczyni, 1 buchalter, 1 magister farmacji, 1 bibliotekarka, 1 pomocnica kancelaryjna, 4 pielęgniarki, 7 sanitariuszek,

1 goniec, 1 posługaczka (razem 19 osób) są płatni z gr. I planu finansowo-gospodarczego Kliniki, jak również z tej grupy jest płatny ks. kapelan Małachowski Sylwester.

5 praczek i 1 krawcowa-dietariuszka są również płatne z planu finansowo-gospodarczego Kliniki z gr. IV. poz. d.

2. Inwentarz.

Do inwentarza klinicznego w dziale mebli przybyło: szafa sosnowa do bielizny z półkami, galeryjką o 16 drzwiach (8,70 metr. długości, 4,25 m. wysokości, 6 łóżek, 4 stoły, drabina, 2 ławy, zegar ścienny, 5 pudełek kartotekowych, 2 szafki dębowe, 1 stolik dębowy z szufladami kartotekowymi na ogólną sumę: 3638.85 zł.

Do działu gospodarczego przybyło 6 piecyków żelaznych „Thermon", 2 wężownice, 1 beczka żelazna i innych drobnych przedmiotów na ogólną sumę: 468,60 zł.

Na odnowienie bielizny i pościeli nabyto w roku sprawozdawczym materiałów na ogólną sumę: 5400 zł.

Do działu naukowego (II) przybyło: odległościomierz do aparatu roentgenowskiego, przyrząd optyczny do lampy roentgenowskiej, lampa zapasowa roentg. 2 folie Lewy-West, aparat Metalix-Sztandart z dodatkami, statyw Total Orienta do przesłony Bucky aparat roengenowski Metalix Super z kołpakiem ochronnym, lampą: statyw 2 słupkowy Philipsa z uchwytem, zabezpieczenie filtrowe z 5 filtrami, przesłona płaska Poter Bucky, wyłącznik zanikowy, dawkomierz Hammera z częściami, 2 statywy i ścianka izolacyjna, kolby elektyczne 2 stopery, 2 aparaty Korotkowa. Instalacja telefonów wewnętrznych z łącznicą automatyczną, 9 aparatów biurkowych i 11 ściennych, oraz inne przedmioty naukowe lekarskie na sumę ogólną: 66768 zł.

3. Biblioteka.

Do inwentarza biblioteki przybyło: voluminów 157 (od Nr 3079 do 3235) na sumę ogólną 4153.55 zł. Klinika prenumeruje 59 czasopism z tego polskich 25, niemieckich 21, francuskich 7, angieskich 5, rosyjskich 1.

Z biblioteki korzystało wielokrotnie 70 osób i 3 Zakłady U. S. B. Na rewersy wypożyczano: czasopisma 380 razy, książki 252 razy. Do tego nie wlicza się książek i czasopism czytanych na miejscu w czytelni.

4. Remonty.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono następujące remonty i inwestycje: zainstalowano sieć telefonów automatycznych (wewnętrznych) 20 aparatów. W związku z tym przerobiono sieć radiową

i dzwonkową. Rozdzielono sieć kanalizacyjno-wodociągową pomiędzy Klinikami Chirurgiczną a Wewnętrzną i ustawiono wodomierze. Wzmocniono podłogę na Oddziale Radiologicznym przez wstawienie szyn, ułożono parkiet na Oddziale Radiologicznym terapeutycznym oraz przeprowadzono inne drobne remonty na sumę ogólną 4786.57 zł.

5. Wykłady i ćwiczenia.

Wykłady rozpoczęły się w ustawowym czasie. Z powodu braku docentów przy katedrze Medycyny Wewnętrznej, wykłady na wszystkich kursach prowadził prof. dr med. A. Januszkiewicz—Kierownik Kliniki. W trymestrze jesiennym dla 4 i 5 kursów 6 godzin tygodniowo, a dla XVI trymestru 4 godz. tygodn. W trymestrze zimowym i wiosennym 6 godz. tygodniowo, dla 4 i 5 kursów, orrz 6 godz. tygodniowo dla 3 kursu.

Wykłady zlecone z zakresu Radiologii prowadził adiunkt Oddz. Radiologicznego dr St. Januszkiewicz w trymestrze I dla 3 kursu — 3 godz. tygodniowo i dla trymestru XVI — 1 godz tygodniowo z dziedziny radiodiagnostyki.

Ćwiczenia z diagnostyki chorób wewnętrznych na 3 kursie, mianowicie z fizycznych metod badania, z rentgenologii, elektrokardiografii i z laboratoryjnych sposobów badania prowadzili asystenci etatowi, częściowo hospitanci 3 razy tygodniowo w trymestrze zimowym i wiosennym. Na 4 kursie ćwiczenia przy łóżku chorego (badanie i rozbiór przypadku) prowadzili ciż sami asystenci trzy razy tygodniowo po 2 godziny. Na 5 kursie ćwiczenia polegały na udziale studentów (po 4) w prowadzeniu przychodni klinicznej pod kierunkiem st. asystenta. Studenci 4 roku winni byli opracować 2 chorych, studenci 5-go kursu — 3 chorych. Studentów zapisywanych na 3 roku było — 118, na 4-ym — 106, na 5-ym — 126 i na XVI trym. — 110.

Frekwencja studentów na wykładach w wiosennym trymestrze malała z powodu egzaminów.

6. Prace naukowe.

Ukazały się drukiem następujące prace:

Prof. dr med. A. Januszkiewicz — Jędrzej Śniadecki jako lekarz i Kierownik Kliniki Medycznej Wileńskiej (Now. Lek. 1938 r.).

— Wartości lecznicze Druskienik (Druskieniki w setną rocznicę założenia. Wilno, 1938 r.).

— Nadciśnienie tętnicze i warunki jego leczenia w zdrojowisku. (Druskieniki w setną rocznicę założenia. Wilno, 1938 r.).

Dr Klukowski — Wpływ alkoholu etylowego na ustrój w świetle badań doświadczalnych (Pam. Wil. Tow. Lek. z. 3—4, 1937 r.).

Dr Wł. Łobza — Próby badań nad doraźnym wpływem zawijań borowinowych brzucha na wydzielanie zewnętrzne trzustki. (Medycyna Nr 7, 1938 r.).

Dr J. Śmigielski — Badania nad wpływem kąpieli kaskadowych w Druskienikach na osobnikach zdrowych. (Medycyna Nr 7, 1938 r.).

Dr W. Wróblowa — Schorzenia trzustki i jej leczenie. (Now. Lek., Nr 6, 1938 r.).

Dr Salitówna — Zaburzenia równowagi chlorowej w ustroju, śpiączka hipochloremiczna i jej leczenie. (Druskieniki w setną rocznicę założenia, Wilno 1938 r.).

Dr W. Łobza — O możliwościach leczenia w warunkach zdrojowiskowych zesztywniających i zniekształcających schorzeń kręgosłupa. (Polska Gazeta Lek. Nr 22).

Dr St. Januszkiewicz — Mało znane dziedziny diagnostyki Radiologicznej. (Druskieniki w setną rocznicę założenia. 1938 r.).

— Organizacja Arch. pracowni Radiologocznej diagnostycznej (Przegląd Radiologiczny).

Dr M. Burak — Znaczenie odprowadzenia 4 i 5 w rozpoznawaniu umiejscowienia zawałów mięśnia serca. (Pol. Arch. Med. Wewn. z. 1. T. 16. 1938 r.).

— Znaczenie rozpoznawcze szmeru skurczowego (Druskieniki w setną rocznicę założenia, Wilno, 1938 r.).

7. Referaty.

Profesor i asystenci Kliniki brali czynny udział w posiedzeniach Towarzystw Naukowych. Posiedzenie Wil. Koła Tow. Internistów Polskich odbywały się wspólnie z Wil. Tow. Lek. Na posiedzeniach tych z Kliniki mieli referaty:

Dr Wróblowa — Przypadek przewlekłego zapalenia trzustki, rozpoznany jako rak główki trzustki.

Dr Klukowski — Wpływ alkoholu etylowego na ciśnienie tętnicze.

Dr Wł. Łobza — Próby badań nad wpływem zawijań borowinowych brzucha na wydzielanie zewnętrzne trzustki.

Dr M. Burak — Zabiegi operacyjne a choroby serca.

Dr St. Januszkiewicz — Sprawozdanie z podróży naukowej do Wiednia. „Angiografia" na posiedzeniu Tow. Fizjologicznego.

Dr E. Salitówna — Przypadek zapalenia woreczka żółciowego spowodowanego lambis intestinalis (wielkouśćcem jelitowym)

8. Pokazy w Wileńskim T-wie Lekarskim.

Prof. dr med. A. Januszkiewicz — Przypadek choroby Addisona.

Dr E. Salitówna — Przypadek błednicy.

Dr K. Baranowska — Przypadek niedokrewności niedobarwliwej z bezsocznością.

Dr Klukowski — Przypadek niedokrewności złośliwej typu Biermera.

Dr Śmigielski — Przypadek niedokrewności złośliwej
— Przypadek przewlekłej białaczki limfatycznej.

Dr A. Kowalska — Bąblowiec w obrazie radiologicznym

Dr St. Januszkiewicz — Przypadek wygojonego wrzodu żołądka w obrazie radiologicznym.

9. Zjazdy.

Prof. med. dr A. Januszkiewicz brał czynny udział w Zjeździe Chemików Polskich w czerwcu 1938 r. w Wilnie gdzie wygłosił referat p. t.: „Jędrzej Śniadecki jako lekarz". Prof. med. dr A. Januszkiewicz został wybrany na członka-korespondenta Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Jako Prezes Komitetu Uwiecznienia Pamięci Ks. Biskupa Bandurskiego—zorganizował odsłonięcie pomnika-nagrobka Biskupa, poświęcenie domu harcerskiego i uroczystej Akademii ku czci Biskupa na zakończenie prac Komitetu. Jest prezesem Wileńskiego Koła Internistów Polskich. Prezesem Towarzystwa Lekarskiego Druskienickiego i Przewodniczącym Rady Naukowej przy Zarządzie Zdrojowiska Druskieniki. Prof. dr med. A. Januszkiewicz w roku bież. był przewodniczącym w Komitecie „Dni Przeciwgruźliczych".

Dr St. Januszkiewicz przebywał 3 miesiące w podróży naukowej w Wiedniu. Otrzymał nagrodę z funduszu Marszałka Piłsudskiego za całokształt prac z zakresu radiologii a przede wszystkim za prace naukowe.

Dr Klukowski jest sekretarzem Wileńskiego Koła Tow. Intern. Pol. i sekretarzem Kom. Wzaj. Ubezpieczeń przy Izbie Lekarskiej Wileńskiego Towarzystwa Nowogródzkiego. W ciągu roku szkolnego wykładał o chorobach wewnętrznych i zakaźnych na Kursach Pielęgniarskich p. M. Przewłockiej.

Dr St. Januszkiewicz i Dr Klukowski są rzecznikami dyscyplinarnymi przy Izbie Lek. Wil. Now.

Dr Salitówna jest skarbnikiem Wileńskiego Koła Internistów Polskich.

Dr W. Wróblowa została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi za pracę społeczną.

Poza tym asystenci i hospitanci referowali artykuły z pism zagranicznych do Nowin Lekarskich.

10. Prace bieżące.

W roku sprawozdawczym Klinika rozporządzała 87 łóżkami (etat 82), lecz w ciągu roku dostawiała na salach ponad normę łóżka, tak, że bywały dnie, gdy chorych było po 97 dziennie. Czynna była Klinika przez 285 dni (od 28.IX do 9.VII wł.). Przez Klinikę przeszło 1698 chorych. Ilość dni łóżek wyniosła — 23673, co przeciętnie daje 83 łóżka dziennie zajętych. Przeciętna ilość pobytu chorego około 14 dni. W stosunku do etatowej liczby łóżek % obłożenia wynosił: 10%.

Przez ambulans kliniczny przeszło — 2276 chorych.

Szczegóły dotyczące ruchu chorych ilustruje poniżej zestawienie.

Miesiąc	Pozostawało	Przybyło	Razem	Wypisano do domu	Wypisano na in. Kliniki	Zmarło	Ubyło razem	Ilość dni leczenia	Przeciętna
IX	—	55	55	—	—	—	—	140	46
X	55	176	231	161	14	2	177	2521	81
XI	54	186	240	138	9	4	211	2367	79
XII	89	146	235	162	12	9	183	2533	82
I	52	189	241	145	8	4	157	2650	85
II	84	170	254	151	11	4	166	2582	91
III	88	212	300	185	18	2	205	2933	95
IV	95	169	264	172	10	3	185	2256	75
V	79	209	288	185	11	9	205	2917	94
VI	83	182	265	203	7	5	215	2550	85
VII	54	4	54	54	—	—	54	224	24
Razem	—	1698	—	—	100	42	1698	23673	—

Sekcji poddano 15 ciekawszych przypadków.

Odsetek śmiertelności: 2,5%.

W laboratorium dokonano badań chemicznych krwi 3420 — innych badań laboratoryjnych (badanie treści żołądkowej, moczu, kału i innych) — 9800.

Badań bakteriologicznych Klinika z braku odpowiednich urządzeń nie przeprowadzała, a pobrany materiał posyłała do Centralnego Laboratorium Szpitala Wojskowego i Kliniki Dermatologicznej (badanie na odczyn Wassermanna). Na Oddziale Radiologicznym dokonano w roku sprawozdawczym badań diagnostycznych — 13373 w tym zdjęć — 7094 i prześwietlań 6279 na 7470 pacjentach. Napromieniania lecznicze dokonano w liczbie 1848 na 202 chorych w czasie 868 godz. 8 minut.

Oddział Radiologiczny obowiązany jest do pracy również dla innych Klinik na zasadzie zwrotu kosztów własnych za zdjęcia.

Prześwietlania dla chorych Kliniki Wewnętrznej, jak i chorych innych Klinik dokonuje się bezpłatnie.

11. Sprawozdanie finansowe.

W roku sprawozdawczym, jak i w ubiegłym, plan finansowo-gospodarczy Kliniki był oparty na zasadach samowystarczalności. Plan finansowo-gospodarczy był początkowo zatwierdzony w kwocie: 183795 zł. Suma zatwierdzona w planie została osiągnięta na 1.VI. Ministerstwo zezwoliło na rozszerzenie planu finansowego o 16205 zł. po stronie wpływów i wydatków. Suma wpływu 200000 zł. została już osiągnięta i przypuszczalnie powstanie jeszcze nowa nadwyżka o 10000 zł. Suma ta została przewidziana jako saldo na rok przyszły. Większa ilość wpływu, niż początkowo preliminowano tłumaczy się tym, że Wojewódzki Urząd Zdrowia wpłacił dwukrotnie większe sumy z tytułu swych zadłużeń.

Klinika nabyła z zezwolenia Ministerstwa drugi aparat roentgenowski leczniczy, za który pozostała do wypłacenia należność wynosi zł. 39782.

Klinice zalegają z tytułu leczenia chorych na dzień 15.VII

	za rok sprawozd.	z poprz. okres. od IV—1932 r.	Razem
Wojewódzki Urząd Zdrowia . .	2498,—	562,—	3060,—
Ubezpieczalnia Społeczna . . .	4097,—	—	4097,—
Akademicki Ośrodek Zdrowia .	1409,50	7838,—	9427,50
Gminy	5607,—	15373,34	20980,34
Osoby prywatne	4940,44	22878,18	27818,62
Samopomoc Szer. P. P.	—	—	—

Wierzytelność Kliniki za rok sprawozdawczy osiągają kwotę: 18551.94 zł. razem z poprzednimi okresami (od 1.IV. 1932 roku) — 65203.46 zł. Powyższe kwoty mogą ulec zmianom na dzień 1.IX.38 r.

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Chirurgicznej U. S. B. w Wilnie za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Dyrektor Kliniki—Prof. dr Kornel Michejda. Starsi asystenci—Dr Feliks Oleński, Dr Zdzisław Kieturakis, Dr Józef Chodorowski, Dr Abram Lidzki. Młodsi asystenci—Dr Józef Buzek, Dr Donat Massalski, Dr Aleksander Naumik. Asystent łącznikowy—Mjr. lek. Julian Pędzik. Wolontariusze - Dr Florian Piotrowski—Dr Apolinary Kamiński, Dr Michał Kołosowski, Dr Mojżesz Fejgenberg, Dr Abel Lejbowicz.

Personel niższy — siostry pielęgniarki: Katarzyna Kitzmanówna, Bronisława Kozłowska, Helena Kopiejć, Felicja Michałowska, Alwina Mielcówna, Lidia Mielcówna, Anna Trościanko, Regina Gulkowska. Pielęgniarz — Dominik Dekurniewicz, Władysław Ozimek. Woźny — Leon Rybak. Na etacie sanitariuszek — Julian Ławrzecki, Jan Miciewicz, Józef Smolski. Sanitariuszki — Helena Cierlikowa, Stanisława Frączkiewiczowa, Jadwiga Jarmołowska, Franciszka Jakubowska, Aleksandra Łabejszo, Stefania Lipska, Julia Stryżkowa (zwolniła się 31.III. 1938 r.), Felicja Waszkiewiczowa.

Prócz powyższego personelu etatowego lub kontraktowego opłacanego przez Kwesturę U. S. B. Klinika wynajmuje następujące osoby: Maria Anusewiczowa—laborantka, Maria Szczepowska—siostra pielęgniarka od 1.IV. opł. kwestura, Jadwiga Piotrowska—kucharka, Nowakowska Apolonia — pom. kucharki, Weronika Aszako — sanitariuszka, Józefa Czarnecka — sanitariuszka, Maria Jakubowska — sanitariuszka, Maria Jankowska—sanitariuszka, Walentyna Przychodzka—sanitariuszka, Konstancja Szyszkiewiczowa—sanitariuszka, Antonina Szulcowa—sanitariuszka, Genowefa Iszorowa—sanitariuszka, Ksiądz — Sylwester Małachowski, Palacz mechanik—Józef Stankiewicz, Sanitariusz – Eugeniusz Samosionek, Urzędniczka – Tamara Kucowa.

2. Zmiany inwentarza.

a) w dziale inwentarza operacyjnego przybyły przedmioty oznaczone Nr 2013—2039 tj. 27 przedmiotów,

b) meble — nic nie przybyło,

c) inwentarz pracowni Nr 250 tj. 1 przedmiot,

d) biblioteka naukowa — przybyło książek od Nr 1551 — 1620 tj. tomów — 70,

e) tablice naukowc — nic nie przybyło,

f) biblioteka dla chorych — nic nie przybyło,

g) kancelaria — przybyło od Nr 246—262 tj. 17 przedmiotów,

h) sprzęty gospodarcze Nr 110 tj. 1 przedmiot.

3) Remonty.

W ubiegłym roku akademickim dokonano tylko powierzchownych, poza doprowadzeniem do por ądku sieci wodociągowej.

4. Wykłady i ćwiczenia.

Odbywały się w rozmiarach przewidzianych rozporządzeniem organizacji studiów lekarskich. Frekwencja na wykładach bardzo dobra w trymestrze jesiennym i zimowym, słabsza w trymestrze wiosennym, przyczyną tego jest przygotowanie młodzieży do egzaminów.

5. Prace naukowe.

W roku sprawozdawczym opublikowane zostały następujące prace:

Prof. dr K. Michejda — Rak piersi (Uwagi w sprawie rozpoznawania i leczenia na podstawie materiału Kliniki Chirurgicznej U. S. B. Pamiętnik IV Zjazdu dla walki z nowotworami w Wilnie, 1936 roku).

Dr A. Lidzki — Torbiel skórzasta pęcherza. (Pam Wil. Tow. Lek. R. XIV. z. 1).

Sześć prac znajduje się w druku.

W dniu 13.II. 1938 r. Prof. Michejda na Zjeździe Lekarzy Szpitalnych w Lidzie wygłosił odczyt pod tytułem: „Zagadnienie znieczulenia w teorii i praktyce szpitalnej". Poza tym personel Kliniki brał żywy udział w pracach Towarzystwa Lekarskiego Wileńskiego.

Kierownik Kliniki jest członkiem Zarządu Towarzystwa Chirurgów Polskich, członkiem Komitetu Redakcyjnego Polskiego Przeglądu Chirurgicznego i Chirurgii Klinicznej, redaktorem Pamiętnika Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego, delegatem do Naczelnej Państwowej Rady Zdrowia z ramienia Rady Wydziału.

6. Sprawozdanie z ruchu chorych.

Klinika była czynna dni	286
Chorych przyjęto	1405
Dni leczenia uzyskano	26357
Przeciętny okres przebywania chorych w Klinice	18,5
Obłożenie w odsetkach	96%
Przeciętny stan dzienny chorych	92
Zmarło chorych	81
W stosunku do liczby chorych	5,7
Operacyj wykonano	951
W ambulatorium przyjęto chorych	3505
Cystoskopii wykonano (badań urologicznych)	285
Zdjęć rentgenowskich wykonano	885
W pracowni Klinicznej dokonano badań	2800

Sprawozdania finansowego Klinika nie nadesłała.

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Położniczo-Ginekologicznej U. S. B. za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny na dz. 1.VII. 1938 r.

Kierownik—Prof. dr Wł. Jakowicki, Adiunkt—Doc. dr med. Wacław Zaleski, St. asystent — Dr Janina Ryll-Nardzewska, doktór wszechnauk lekarskich, St. asystent — Dr Leokadia Grabowiecka, doktór wszechnauk lekarskich, St. asystent — Jan Szelhaus lekarz, Mł. asystent—Hirsz Długi doktór wszechnauk lekarskich, Mł. asystent—Antoni Kwiatkowski lekarz.

W roku sprawozdawczym ustąpiła z dn. 1.X.37 r. Dr H. Bujwid-Dźwillowa a na jej miejsce została mianowana Dr Leokadia Grabowiecka, której etat objął jako mł. asystent lekarz Kwiatkowski Antoni.

Pracowali w Klinice jako bezpłatni asystenci, lub stażyści:

1)	Lek. hospitant	— Kiesel Szołom . .	od	21.IX-37	do	1.VII-38 r.
2)	„ wolontar.	— Pratkowska Jadwiga	„	24.IX-37	„	6.VI -38 „
3)	„ „	— Giecow Michał . .	„	21.IX-37	„	15.VII-38 „
4)	„ „	— Kołoszyński Eugen	„	25.IX-37	„	1.VII-38 „
5)	„ „	— Szapiro Józef . .	„	29.IX-37	„	16.XII-37 „
6)	„ „	— Ciszkiewicz Leopold	„	18.X -37	„	15.VII-38 „
7)	„ „	— Woroniecki Witold	„	10.XI-37	„	15.III -38 „
8)	„ stażysta	— Czepulis Stanisław	„	15.XI-37	„	15.II -38 „
9)	„ „	— Grasiewicz-Kisiel H.	„	3.I -38	„	3.IV -38 „
10)	„ wolontar.	— Łuchtan Borys . .	„	1.II -38	„	15.VII-38 „
11)	„ „	— Kunke Norbert . .	„	7.II -38	„	15.VII-38 „
12)	„ stażysta	— Pupiałło Czesław	„	1.III-38	„	31.V -38 „
13)	„ „	— Lewinson Nadzieja	„	9.III-38	„	1.VII-38 „
14)	„ „	— Bokszański Mikołaj	„	18.III-38	„	17.VI -38 „
15)	„ „	— Małofiejowa Hanna	„	1.IV-38	„	1.VII-38 „
16)	„ wolontar.	— Gordon Grzegorz .	„	8 XI-37	„	28.XI -37 „
		i	„	30.III-38	„	12.IV -38 „
17)	„ „	— Witkowski Władysł.	„	22.VI-38	„	1.VII-38 „

Klinika liczyła w roku sprawozdawczym:
7 położnych płatnych z budżetu osobowego Uniwerstytetu St. Batorego.
1 laborantkę — płatną z sum klinicznych.
6 położnych — płatnych z sum klinicznych.

2 praczki — płatne z budżetu osobowego Uniwersytetu St. Batorego.
2 kucharki— „ „ „ „ „ „
2 palaczy — „ „ „ „ „ „
1 woźny — „ „ „ „ „ „
1 gospodyni — płatna „ „ „ „ „
10 sanitariuszek—płatnych „ „ „ „ „
7 sanitariuszek — płatnych z sum klinicznych.
1 bieliźniarka — krawcowa — płatna z sum klinicznych.

Razem 40 osób.

Nadto przydzielony do Kliniki, jako sekretarz rachunkowy, p. Klott Romuald będący na etacie Sekretariatu U. S. B.

2) Najważniejsze zmiany inwentarza:

a) Meble i wewnętrzne urządzenia: — zainstalowano centralę telefoniczną automatyczną i 5 aparatów telefonicznych wewnętrznych na każdym piętrze gmachu po 1 aparacie oraz w gabinecie kierownika kliniki. Nabyto 5 szaf bibliotecznych i 12 krzeseł wiedeńskich. Nabyto 1 stół operacyjny uniwersalny w/g projektu Prof. Jakowickiego.

b) Instrumentarium, aparaty, pomoce naukowe: nabyto przenośny aparat roentgenowski „Metalix", pompę ssąco-tłoczącą, Wakuum-pompę, 12 kleszczyków Kochera f-my Stille w Stokholmie.

c) Biblioteka — wzorem lat ubiegłych zaprenumerowano dotychczas otrzymywane czasopisma lekarskie krajowe i zagraniczne w liczbie — 14. Nabyto 10 dzieł z zakresu położnictwa i ginekologii.

d) W roku sprawozdawczym przystosowano 1 pokój na gabinet rentgenowski, urządzono ciemnię z odpowiednią instalacją do wywoływania klisz. Zakupiono sąsiadującą z kliniką parcelę (1600 m²), gdzie ma być wybudowany budynek gospodarczy, mieszczący ambulatorium z poczekalnię, pralnię mechaniczną, składy bielizny, opału, pomieszczenie dla zwierząt doświadczalnych i kostnicę oraz mieszkania dla palaczy. Projekt budynku został już przesłany Ministerstwu do zatwierdzenia. Roboty budowlane mają się rozpocząć jeszcze w bieżącym sezonie budowlanym. Obecnie na zakupionej parceli ustawia się płot z siatki metalowej i betonowych słupów.

Dokonano corocznego małego remontu w gmachu Kliniki, jak: malowanie ścian i sufitów oraz różne poprawki.

3. Wykłady i ćwiczenia.

W trymestrze jesiennym (dla XIII tr.) wykłady obejmowały patologię ciąży, porodu i połogu. Nadto omawiany był bieżący materiał ginekologiczny.

W trymestrze XI wykład obejmował fizjologię ciąży, porodu i połogu. Nadto Doc. Zaleski miał ćwiczenia z histologii narządu rodnego.

W trymestrze XII — wykład obejmował zakres szczegółowej patologii i terapii chorób kobiecych. Doc. Zaleski miał wykład z operacyj położniczych.

Studenci odbywali obowiązkowe dyżury na sali porodowej, badali ciężarne i rodzące pod kierownictwem profesora, adiunkta lub asystentów kliniki. Badali również chore ginekologiczne, asystowali i czynnie pomagali podczas drobnych zabiegów operacyjnych. Każdy ze studentów obowiązany był napisać 1 historię porodu i historię choroby.

Frekwencja słuchaczy na wykładach dobra.

4. Prace naukowe studentów — nie było.

5. Prace naukowe personelu Klinicznego.

a) Ogłoszone drukiem:

1) Doc. dr W. Zaleski — O środkach uśmierzania bolesności podczas porodu (Praktyka Lekarska, 1937, Lwów).
— Experimentelle Endometriosis bei Kaninchenweibchen nach Prolaninjektion.

2) J. Szelhaus i A. Kwiatkowski — W sprawie przebiegu połogu fizjologicznego. (Ginekologia Polska, 1938, z. 1—2, Warszawa).

3) A. Kwiatkowski — Badania wpływu borowiny druskienickiej wprowadzanej do pochwy, na kwasotę i na stopień czystości pochwy. (Wydawn. „Druskieniki w setną rocznicę założenia Zakładu Zdrojowego — Wilno).

4) A. Kwiatkowski (wspólnie z Dunin-Horkawiczową i Rymkiewiczową — Tampon borowinowy — ocena bakteriologiczna. (Wydawn. „Druskieniki" w setną rocznicę założenia Zakładu Zdrojowego—Wilno).

5) Sz. Kiesel — Wpływ diatermii krótkofalowej na skład mleka kobiecego. (Ginekologia Polska, z. 1—2, Warszawa).

6) J. Szapiro — Borowina druskienicka a ciała rujopędne. (Wydawn. „Druskieniki w setną rocznicę założenia Zakładu Zdrojowego" — Wilno).

b) Referaty i odczyty w Wil. T-wie Ginekologicznym.

1) A. Kwiatkowski — Wpływ leczenia solankowo-borowinowego na kwasotę i stopień czystości pochwy.

2) — Kontrolne badania nad wpływem tamponów borowinowych na kwasotę i stopień czystości pochwy.

3) J. Ryll-Nardzewska — O próbie Viescher-Bowmana.

Pokazy w Wileńskim Towarzystwie Ginekologicznym.

1) Prof. dr Wł. Jakowicki — Przypadek przejściowego obrzęku stawu łokciowego w ciąży.

2) — Przypadek ciąży u 20-letniej pierwiastki, powikłany gruźlicą płuc i krtani.

3) — Porażenna niedrożność przewodu pokarmowego na tle ropnego zapalenia spojenia łonowego.

4) — Przedstawienie preparatu po nadpochwowym usunięciu macicy z powodu żylaków splotów jajnikowych.

5) — Przypadek ciąży brzusznej wtórnej.

6) — Przypadek o cechach conglutinatio orificii externi sub partu.

7) — Przypadek ropniaka jajowodów w naciekach zapalnych.

8) — 3 przypadki zarośnięcia narządu rodnego.

9) Doc. dr W. Zaleski — Porażenie nerwów odwodzących gałki ocznej z wylewami krwawymi do siatkówki w przebiegu gorączki połogowej.

10) — Przypadek Anenomyosis retrocervicalis.

11) Dr J. Ryll-Nardzewska — Śmiertelne ogólne zakażenie u noworodka.

12) — Mięśniak szyi jako przeszkoda porodowa.

13) — Przypadek niepowściągliwych wymiotów ciężarnej.

14) J. Szelhaus — Przypadek mięsaka macicy, wychodzącego z mięśniaka podśluzowego.

15) — Mięśniaki macicy powikłane 3½ mies. ciążą.

16) — Dwa przypadki torbieli nadjajnika.

17) H. Długi — Przypadek przedwczesnego odklejenia łożyska.

18) A. Kwiatkowski — Przypadek endometrisis decidualis haemorhagica.

19 — Przypadek braku tętnicy płucnej prawej u noworodka.

20) J. Pratkowska — Przpadek rozszczepienia kręgosłupa u noworodka.

21) Kołoszyński — Wada rozwojowa u noworodka — Polydactylia.

6. Działalność społeczno-naukowa.

Prof. dr Jakowicki — Pozostawał nadal Prezesem Wileńsko-Nowogródzkiej Izby Lekarskiej oraz Członkiem Komitetu Redakcyjnego Ginekologii Polskiej.

Doc. dr Zaleski — Prezesem Wileńskiego Towarzystwa Ginekologicznego i Redaktorem administracyjnym Pamiętnika Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego.

Dr Długi i Dr Kwiatkowski — Sekretarze Wileńskiego Towarzystwa Ginekologicznego.

7. Sprawozdanie kasowe na dz. 1.VII. 1938 r.

Przychody:	I. Saldo z roku akad. 1936/7 . .		Zł.	9462.74
	II. Dochody własne		„	73737.09
	III. Dotacje z § 15 i § 9 . . .		„	44232.62
			Zł.	127432.45
Wydatki:	I. Osobowe . . .	Zł. 12491.37		
	II. Adm. i lokal. .	„ 19483.38		
	III. Urządzenia, pomoce naukowe	„ 13623.72		
	IV. Wydatki specjal. Klinik.	„ 69073.39	Zł.	114661.77
Saldo na dzień 1.VII. 1938 r.			Zł.	12770.68

Długi: Wobec posiadanej gotówki wszystkie rachunki zostaną w ciągu miesiąca lipca uregulowane, wobec czego długów się nie przewiduje.

Wierzytelności: Większe sumy zaległości za leczenie nadal pozostają na ewidencji: zaległości osób prywatnych, samorządów. Wdrożone kroki egzekucyjne nie dają pozytywnego efektu. Co się tyczy zaległości Urzędu Wojewódzkiego i Ubezpieczalni Społecznej — to sprawa ta w roku bież. przyjęła pomyślny bieg i obecnie zaległości te obejmują tylko jeden miesiąc (odsetki).

8. Ruch chorych

obejmuje czasokres od dnia 21.IX. do 20.VI. 1938 r. Pozostałe na dzień 21.VI. b. r. chore zostaną w terminie do dnia 30 lipca b. r. wypisane.

Wyszczególnienie	Oddziały Położnicze z Domem Matki (30 łóżek)	Ginekologiczny (28 łóż.)	Septyczny (17 łóż.)	Razem (75 łóżek)
Od 21.IX-37 do 20.VI-38 r. Klinika była czynna	272 dni	272 dni	272 dni	272 dni
Przyjęto	563 w tym 35 Dom Mat.	384	201	1148
Ubyło: a) wypisano	538	355	176	1069
b) zmarło	2	2	8	12
Pozostało na dzień 21.VI-38	23	27	17	67
Dni leczenia	7897	6124	4112	18133
Przeciętnie 1 chora spędziła dni leczenia	14	16	21	16
Przeciętnie było zajętych łóżek	97%	80%	113%	89%
Było noworodków	495 w tym 26 Dom Mat.	—	9	504
bliźniąt	7	—	—	7
W tym zmarło	13	—	1	14
Dni leczenia noworodków .	5398 w tym 65 Dom Mat.	—	205	5603

Wykonano zabiegów na Oddz. Ginekol. 290 (w tym laparat. 161 i zab. większ. 30)
" " " " Położn. 483 (w " " 16 " " " 154)
" " " " Septycz. 62 (w " " 2 " " " 16)

	Przychodnia Kliniczna	Poradnia dla ciężarn.
Czynne od 21.IX.—20.VI.38 r.	237 dni	246 dni
Przyjęto zgłaszających się po raz 1-szy . . .	2769 "	746 "
Przyjęto zgłaszających się powtórnie	916 "	137 "
Razem . . .	3685 dni	884 dni
Przeciętnie dzienie przyjmowano chorych i cięż.	15 dni	4 dni

Gabinet Roentgenowski — wykonano 46 zdjęć.
Gabinet Diatermii — „ większą ilość nagrzewań.

Pracownia Kliniczna.

Wykonano badań:	Interferometrycznych	17
	Bakteriologicznych i in.	743
	Mocz. na odczyn Friedmana	45
	Mocz. na odczyn Aschheim-Zondeka .	200
	Badania anatomo-patologiczne	118
	Krew na odczyn Wassermanna	490

Nadto każdej chorej klinicznej i niektórym z przychodni i poradni badano mocz raz lub kilka razy.

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Pediatrycznej U. S. B. za rok akademicki 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Kliniki—Prof. dr Władysław Bujak, od dn. 1.X.37 r. Adiunkt — Dr med. Eugeniusz Gerlèe. Starsi asystenci — Doc. dr Hanna Kaulbersz-Marynowska, Tymczas. kierownik kliniki od dnia 1.X.1937 r., Dr Pesia Lidzka. Młodsi asystenci — Dr Marian Chmielewski (1/2 etatu), Lek. Maria Mikołajczykówna (1/2 etatu), Dr Władysława Kieliotisówna (1/2 etatu), Lek. Maria Kozakiewicz-Tarasiewiczowa. Asystent łącznikowy-wojskowy— Dr Konstanty Korolkiewicz, Kpt. lek. Lekarz prowadzący kliniczną Stację Opieki nad Dzieckiem — Dr Jadwiga Ihnatowicz-Suszyńska-Kwasowcowa. Asystenci tytularni — Dr Rachela Makower-Szadowska, Dr Helena Chomicz (od dnia 1.II. 1938 r.). Lekarze-wolontariusze — Lek. S. Baruchina, Lek. M. Brejdbord, Lek. Irena Dziewicka, Dr Maria Garszwówna, Lek. Ludmiła Jekatow-Chmielewska, Dr Zachariasz Kac, Dr Mikołaj Karnowski, Lek. Leon Mełamed. Poza tym w bieź. roku akademickim odbyło staż 2-ch lekarzy.

Siostry-pielęgniarki. 1 etatowa, 4 prowizoryczne, 1 kontraktowa. Siostra-gospodyni — 1 kontraktowa.

Sanitariuszki. 4 prowizoryczne, 1 kontraktowa, 1 dietariuszka. Sanitariusz — 1 prowizoryczny. Woźny — 1 kontraktowy.

Oprócz powyższych etatów obsadzono i opłacono z sum zatwierdzonych w budżecie Kliniki: 1 sekretarza-rachunkowego, 1 gońca, 1 kucharkę, 2 służące, 2 karmicielki.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza.

W roku sprawozdawczym nabyto:

a) W dziale laboratorium i przyrządy lekarskie: 6 klatek dla zwierząt doświadczalnych, sterylizator i garnek elektryczny, wentyl redukcyjny i maska do leczenia tlenem, manometr do mierzenia płynu mózgowego rdzeniowego, kuchenkę elektyczną, aparat Ambard'a do oznaczenia mocznika, aparat Mac Lean, wirówka, termometry, termofory, igły strzykawki, melanżery, odczynniki oraz szkło laboratoryjne.

b) Dla biblioteki nabyto 7 książek, z czasopism prenumerowano 8 polskich, 6 niemieckich, 3 francuskie oraz 1 szwedzkie: Acte Paediatrice,

c) Dział mebli zwiększył się o: 2 szafy do separatek, termostat elektryczny do niskiej ciepłoty dla kuchni mlecznej, wodomierz, 2 tablice emaliowe, 2 półki drewniane lakierowane, 2 krzesełka dla matek do karmienia niemowląt, zbiornik na wodę, maszynkę do krajania chleba, poza tym uzupełniono naczynia kuchenne i stołowe,

d) W dziale bielizna—przybyło: 64 koce, 15 pieluch, 46 kaftaników, 5 pokrowców, 10 prześcieradeł, 51 fartuchów, 1 peleryna futrzana dla personelu.

3. Remont.

Dano nową podłogę cementową na werandzie i przeprowadzono wentylację. Pomalowano szereg sal, okien i drzwi. W 12 piecach zmieniono ruszty i przeczyszczono kanały.

4. Wykłady i ćwiczenia dla Studentów.

Wypłady dla IV roku odbywały się w ciągu 4 godzin tygodniowo w 3 trymestrach, dla V-go roku w 2 trymestrach.

Ćwiczenia praktyczne z pediatrii dla IV roku odbywały się w 1 trym. w ciągu 6 godzin tygodniowo. Ćwiczenia z zakresu odżywiania niemowląt i starszych dzieci dla XVI trymestru prowadziła w ciągu 2 godzin tygodniowo Doc. Marynowska. Poza ćwiczeniami klinicznymi odbywały się dla IV-go roku w trymestrze jesiennym ćwiczenia z chorób zakaźnych w Miejskim Szpitalu Zakaźnym pod kierunkiem d-ra Giedgowdta, oraz w wiosennym trymestrze ćwiczenia w szczepieniu ospy na Stacjach Opieki nad Matką i Dzieckiem (klinicznej i Nr 2).

Poza tym w ciągu trymestru wiosennego odbył się w klinice Chorób Dziecięcych 2-tygodniowy kurs Pediatrii (46 godzin) dla lekarzy domowych Ubezpieczalni Społecznej z Województwa Wileńskiego i Białostockiego.

5. Działalność naukowa Kliniki.

W roku sprawozdawczym odbyło się 5 posiedzeń Wileńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego.

Prof. dr Władysław Bujak — Die Besnier-Boecksche-Kranhkeit. Monatschr. für Kinderheilkunde 1938, t. 73.
— Początki Pediatrii w Polsce. Pam. Wil. Tow. Lekarskiego XIV, z. 1, r. 1938.
— O konstytucji w wieku dziecięcym. Pam. Wil. Tow. Lekarskiego XIV, z. 1, r. 1938.

Doc. dr Hanna Kaulbersz-Marynowska — Studi comperativi sul contenuto in cloro dei globuli rossi del sangue e nei tessuti — Acta Paediatria Stockholm, 1938.

Dr Eugeniusz Gerlèe i dr Władysława Kieliotisówna — Spostrzeżenia nad ochronnym działaniem globuliny w odrze. Pediatria Polska, 1938 r.

Dr P. Lidzka i dr M. Kozakiewicz-Tarasiewiczowa — Ciśnienie średnie krwi u dzieci w stanach fizjologicznych i niektórych stanach patologicznych. Pediatria Polska 1938 r.

Wygłoszone odczyty.

Prof. dr Władysłaaw Bujak — Początki Pediatrii — Odczyt inauguracyjny w Auli Kolumnowej U. S. B. 12.XI. 1937 r.
— O konstytucji w wieku dziecięcym Wil. Oddz. Pol. Tow. Pediatrycznego.
— Choroba Besnier-Boecka. Wileńskie Towarzystwo Lekarskie.
— Rozwój fizyczny dziecka. Wykłady na kursie dla wychowawców kolonii.
— Wpływ ćwiczeń cielesnych na rozwój dziecka. Wykłady na kursie dla wychowawców kolonii.

— Opieka nad dzieckiem. Wykład na kursie Medycyny Społecznej.

— Zaburzenia odżywiania u dzieci. Wykłady dla lekarzy domowych Ubezp. Społecznej.

— Gruźlica wieku dziecięcego. Wykłady dla lekarzy Ubezpiecz. Społecznej.

Doc. dr Hanna Kaulbersz-Marynowska — Gli studii comparativi sul contenu-sangue ed nei tessuti. Odczyt na IV Międzynarodowym Zjeździe Pediatrów w Rzymie.

— Opieka nad Dzieckiem we Włoszech. Odczyt na Zjeździe Lekarzy Powiatowych Województwa Wileńskiego (październik 1937).

— Opieka nad dzieckiem u nas i zagranicą. Odczyt na Powszechnych Kursach Uniwersyteckich w Mołodecznie.

— O rozkładzie zajęć na dziecięcych koloniach letnich. Kurs Wychowawców Kolonijnych.

— Kwasice i alkalozy. Wykłady na kursie dla lekarzy domowych Ubezpieczalni Społecznej.

— O skazie wysiękowej. Wykłady na kursie dla lekarzy domowych Ubezpieczalni Społecznie'.

Dr Eugeniusz Gerlèe i dr Władysława Kieliotisówna — Spostrzeżenie nad ochronnym działaniem globuliny w odrze. Wileński Oddz. Pol. Tow. Pediatrycznego.

Dr Eugeniusz Gerlèe — O nagminnym zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych. Wykłady dla lekarzy domowych Ubezpiecz. Społecznej.

Dr P. Lidzka i dr M. Kozakiewicz-Tarasiewiczowa — Ciśnienie średnie krwi u dzieci w stanach fizjologicznych i niektórych

	patologicznych. Oddz. Pol. Tow. Pediatrycznego.
Dr Marian Chmielewski	— Wartość kliniczna II Odczynu wyjaśnienia Meinickego (O. MKN II) w kile wrodzonej. Oddz. Pol. Tow. Pediatr. (praca doktorska).
	— O zapaleniu miedniczek nerkowych u dzieci. Wykłady na kursie dla lekarzy domowych Ubezpiecz. Społecznej.
	— Przypadek błoniczego zwyrodnienia mięśnia sercowego (wspólnie z Dr. Burakiem) Wil. Tow. Lekarskie.
	— Przypadek zapalenia przedrzepkowej torebki stawowej. Oddz. Pol. Tow. Pediatrycznego.
Dr Leon Mełamed	— Omówienie przypadku ropnia podprzeponowego u dziecka 6-letniego. Oddz. Pol. Tow. Pediatr.
Dr R. Baruchina	— Omówienie przypadku plamicy brzusznej z objawami niedrożności. Oddz. Pol. Tow. Pediatrycznego.

W klinice Chorób Dziecięcych odbyła się dnia 20.II r. b. uroczystość odsłonięcia tablicy dla uczczenia pamięci pierwszego Kierownika Kliniki Prof. dra Wacława Jasińskiego, zmarłego w 1936 r. Tablica z popiersiem ś. p. Profesora została ufundowana przez profesorów Wydziału Lekarskiego U. S. B., a wykonana przez artystę - rzeźbiarza p. Horno-Popławskiego. Na uroczystości odsłonięcia tablicy zabrał jako pierwszy głos przedstawiciel Rady Wydziału Lekarskiego U. S. B. Dziekan Prof. dr Kazimierz Pelczar, następnie J. M. Ks. Rektor Aleksander Wóycicki dokonał aktu odsłonięcia tablicy, przekazując ją pieczy obecnego Kierownika Kliniki, Prof. Dra Władysława Bujaka. Z kolei wygłosili przemówienia: Prof. Bujak, dr Tadeusz Kopeć z Warszawy jako prezes Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego oraz dr Marian Chmielewski imieniem uczni Wydziału Lekarskiego U.S.B. i asystentów Kliniki Dziecięcej. Na uroczystość nadesłano szereg depesz z różnych ośrodków pediatrycznych.

Udziały w Zjazdach.

Doc. dr H. Marynowska wzięła udział w XV-tym Zjeździe Lekarzy i Przyrodników we Lwowie, w IV Międzynarodowym Kongresie Pediatrów w Rzymie (jako członek delegacji Pol. Tow. Pediatr.), w Zjeździe Lekarzy Pow. i Lekarzy Ośrodków Zdrowia Województwa Wileńskiego i Nowogródzkiego, na których to zjazdach wygłosiła referaty.

Działalność społeczna Kliniki.

1) Klinika prowadzi: Kliniczną Stację Opieki nad Dzieckiem. W ciągu b. r. stacja opiekowała się 292 dziećmi i udzieliła 2208 porad.

2) W założonej przez Prof. dra W. Jasińskiego i prowadzonej przez Klinikę od 1924 r. Kolonii Leczniczej w Druskienikach w r. 1937 leczono 134 dzieci —

I-szy sezon trwał od 19.VI do 23.VII
II-gi „ „ „ 27.VII „ 30.VIII.

Razem dni leczenia 4690. Badań laboratoryjnych dokonano 410, kąpieli solankowych 1091, kwasowęglowych 26, inhalacji 576.

W r. b. dokupiono 16 łóżek, 16 materaców, 100 pokrowców, 65 prześcieradeł, 60 poszewek i uzupełniono naczynia kuchenne i gospodarcze.

Działalność Społeczna i Naukowa pracowników klinicznych.

Prof. dr Władysław Bujak został wybrany Prezesem Oddziału Grodzkiego Wileńskiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego, Wice-prezesem Wileńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego. Komisarzem Uniwersyteckiego Koła L. O. P., był Kierownikiem Kursu dla Wychowawców Kolonij wakacyjnych.

Doc. dr H. Marynowska — jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, Wice-prezesem Komitetu Szczepień Przeciwbłoniczych.

Dr J. Suszyńska-Kwasowcowa — jest sekretarzem Wileńskiego Oddziału Towarzystwa Pediatrycznego i radną m. Wilna.

Dr W. Chmielewski — jest kierownikiem Stacji Kiłowej dla dzieci. W. r. b. otrzymał dyplom doktora medycyny.

6. Sprawozdanie szczegółowe z prac bieżących.

Ruch chorych od dnia 1.VI 1937 r. do dnia 30.VI. 1938 r.

przyjęto chorych 665
wypisano 643
zmarło 53

pozostało . . . . —
liczba dni szpitalnych 12407
Badań chemicznych i bakteriologicznych dokonano 4090.
W przychodni kliniki — udzielono porad . . . 1067
stwierdzono chorób zakaźnych 37
gruźlicy 11
kiły 4

7. Sprawozdanie finansowe.

Dotacji zwyczajnej . . . . zł. 9000.—
Stan zadłużenia na 30.VI 1938 r. . . . . . . „ 3836.—
Należne klinice sumy od instytucyj państwowych
i społecznych . . . . „ 12763.70

SPRAWOZDANIE

z działalności Kliniki Chorób Nerwowych i Umysłowych U.S.B. w Wilnie za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

a) Kierownik Kliniki do 30.XI.37 r. — Prof. Maksymilian Rose. Adiunkt—Dr Jerzy Borysowicz. St. asyst.—Dr Zofia Bojarczykówna, do 31.XIII Dr Wanda Jakubianiec, od 1.IX Dr Julian Adach, Dr Jan Paradowski, Dr Aleksander Rutkowski Mł. asyst.—do 31.VIII Dr Julian Adach, od 1.IX Dr Włodzimierz Brühl, do 31.VIII Dr Władysław Zaleski, od 1.IX Dr Jerzy Olszewski, do 31.XII Dr Zygmunt Kanigowski, od 1.I.38 r. Dr Maria Pancerzyńska.

b) Personelu pielęgniarskiego i niższego opłacanego z budżetu Uniwersytetu — 18 osób.

Personelu pielęgniarskiego i niższego opłacanego z budżetu Kliniki — 9 osób.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza.

Dział II. Aparaty powiększyły się o 22 numery. Dział III. Książki powiększyły się o 22 numery.

3. Wykłady i ćwiczenia.

W roku sprawozdawczym w XIII trymestrze do dnia 30.XI.37 r., profesor prowadził wykłady z psychiatrii i neurologii. W trymestrze XV wykłady z psychiatrii i neurologii prowadziła Doc. Janina Hurynowiczówna. Ćwiczenia z neurologii i psychiatrii w trym. XIV pro-

wadził Dr Jerzy Borysowicz, w trym. XV ćwiczenia z neurologii prowadził Dr Jerzy Borysowicz, ćwiczenia z psychiatrii Dr Stanisław Witek. Frekwencja na wykładach 80%, na ćwiczeniach 100%.

4. Prace naukowe.

a) Prof. dr Maksymiliana Rose (ogłoszone drukiem) Mózg Józefa Piłsudskiego (Tekst i atlas) Wilno, 1938,

b) Referaty, odczyty i pokazy nieogłoszone drukiem.

Dr Zygmunt Kanigowski — Przypadek choroby Economo Flatana. Wil. Tow. Lekarskie.

5. Sprawozdanie z prac bieżących:

Ruch chorych na oddziale psychiatrycznym:

Ogólna liczba chorych lecz. w r. sprawozdawczym	552
Ubyło chorych	343
Z tych: w stanie zdrowia	50
w stanie poprawy	134
bez poprawy	111
przeniesiono do innych szpitali	19
zmarło	29

Ruch chorych na oddziale neurologicznym:

Ogólna liczba chorych lecz. w r. sprawozdawczym	459
Ubyło chorych	459
Z tych: w stanie zdrowia	4
w stanie poprawy	208
bez poprawy	165
przeniesiono do innych szpitali	66
zmarło	14
Liczba dni leczenia na oddziale neurologicznym	10442
Przeciętnie na jednego chorego przypada dni leczenia	22,8

6. Sprawozdanie finansowe.

Dotacja budżetowa na rok sprawozdawczy . . . zł. 5453.—

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Dermatologicznej U. S. B. w Wilnie za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Kliniki—Prof. nadzw. dr Tadeusz Pawlas. Adiunkt—Doc. dr Marian Mienicki. Starsi asystenci — Dr Jakób Eugeniusz Kucharski, Dr Konstanty Kwiesielewicz. St. asyst. łącznik. —

Ppłk. dr Czesław Ryll-Nardzewski. Hospitanci — Dr Kazimierz Bieliński, Dr Kunibert Brzeziński, Dr Mejlich Zaurman, Dr Lew Sztejnhauer, Lek. Luba Cholemowa, Lek. Henryk Issler.

Personel niższy Kliniki — składał się z 10 osób opłacanych z Uniwersytetu; 5 i jednej urzędniczki — opłacanych z funduszów klinicznych.

Ponadto z funduszów klinicznych opłacany był personel II przychodni kliniki: jedna siostra-pielęgniarka i jedna posługaczka.

W b. r. szkolnym uruchomiona została II Przychodnia Kliniki w centrum miasta przy ul. Żeligowskiego 4, subsydiowana przez Ministerstwo Opieki Społecznej, ZUS i Urząd Wojewódzki Wileński.

Przeprowadzono w przychodni gruntowny remont, zakupiono kilka kompletów mebli, aparatów medycznych i niezbędnych narzędzi leczniczych. W klinice natomiast zakupiono w b. r. szkolnym: mikroskop Leitza z binokularem, kompletem soczewek i okularów i przyrządem do badań w ciemnym polu widzenia; chłodnię elektryczną marki „Kelwinator" o wymiarach 1.20 × 0.65 × 0.65; lampę kwarcową Bacha; na prąd zmienny; dwie lampy Jesionka; refraktometr; multostat wraz ze stolikiem; trzęsawkę elektryczną ze statywem do odczynów serologicznych; elektrodę tarchową z trójnogiem, komplet przyrządów do elektrokoagulacji w'g dr Wucherpfeninga; wagę laboratoryjną; stół opatrunkowy, nosze, przyrząd do zwijania bandaży, wózek do brudnej bielizny.

W dziale mebli przybyło 7 łóżek dużych z materacami, duża szafa do gabinetu profesora. komplet mebli stalowych chromowanych. Wyłożono ponad 40 m^2 posadzki chodnikiem gumowym Ruboleum.

Bibliotekę Kliniki w dalszym ciągu uzupełniano bieżącymi czasopismami krajowymi i zagranicznymi. W dziale książek nabyto duży atlas prof. W. Frieboes. Bibliotekę dla chorych powiększono o kilkanaście egzemplarzy.

Zakupiono większą ilość materiału bieliźnianego celem uzupełnienia zniszczonej bielizny, i 25 koców wełnianych.

Przystąpiono podczas wakacyj letnich do remontu kliniki, przerobiono łazienki dla chorych z ustawieniem nowych drewnianych wanien specjalnych do żrących środków, ustawiono nowe klozety tureckie w kilku ubikacjach, odświeżono korytarze. Wobec zwiększonego ruchu chorych i dającego się odczuwać braku miejsca przedzielono salę wykładową i urządzono separatkę na 5—6 łóżek.

Wykłady obowiązkowe odbywały się w wymiarze 4 godzin tygodniowo, oraz 2 godziny ćwiczeń dla studentów przez trzy trymestry.

Ponadto doc. M. Mienicki wykładał w XI i XII trymestrze niektóre działy dermatologii i kiły (jedną godzinę tygodniowo).

Frekwencja słuchaczy była dość znaczna i wynosiła około 85%.

W ciągu roku sprawozdawczego ogłoszone zostały drukiem następujące prace:

Prof. T. Pawlas — Nowoczesna chemoterapia rzeżączki — Medycyna i Przyroda 1938 r. kwiecień.

— Projekt reorganizacji walki z chorobami wenerycznymi w Ubezpieczalniach Społecznych w Polsce — wydana przez Radę Naukową Lekarską Z. U. S. w czerwcu 1938 r.

Dr Czesław Ryll-Nardzewski — Uwagi w sprawie zwalczania chorób wenerycznych — Zdrowie Publiczne nr 11 1937 r

Dr H. Issler — Zanik skóry pstry naczyniasty jako zajęcie po brodawkowatej odmianie przytłuszczycy liszajowatej—Przegl. Derm. nr 1 1938 r.

Dr L. Sztejnhauer — Zachowanie się globulin surowicy krwi w chorobach alergicznych skóry i wpływ na nie podsiarczarnu sodowego (praca doktora) Przegl. Dermat. nr 1 1938 r.

Dr L. Cholemowa — Leczenie Oestryną zapalenia rzeżączkowego sromu i pochwy u dziewczynek — Nowiny Lekarskie maj 1938 r.

Oddano do druku następujące prace:

Doc. M. Mienicki — Cutis gyrata — Przegl. Dermatol. 1938 r.

Przygotowano do druku następujące prace:

Dr A. Czerny — O leukemidach.

Dr M. Zaurman — Współistnienie łuszczycy ze schorzeniami ropnymi skóry.

Dr J. Kucharski — Promienie graniczne w lecznictwie chorób skórnych.

Wygłoszono referaty i wykłady.

Prof. dr T. Pawlas — Nowoczesne lecznictwo rzeżączki— w Wil. Tow. Lek. 1938 r.
— Społeczne znaczenie chorób wenerycznych — na kursie Medycyny Społecznej w Wilnie.
— Chemoterapia rzeżączki—na kursach dokształcających dla lekarzy Ubezp. Społeczn. w Warszawie, w grudniu 1937 r.
— Leczenie rzeżączki barwikami akzydynowymi—tamże w kwietniu 1938 r.
— Leczenie kiły wrodzonej—na kursie dokształcającym dla lekarzy Ubezp. Społeczn. w Wilnie w czerwcu 1938 r.

Dr Cz. Ryll-Nardzewski — Łotewska ustawa przeciwweneryczna (referat przeznaczony do druku). Wygłoszono w Wil. Oddz. Tow. Dermatolog.
— Choroby weneryczne jako zagadnienie społeczne, w Sekcji Społ. Koła Medyków.
— Choroby weneryczne a obrona Państwa, na kursie dokształcającym dla lekarzy z dziedziny chorób wenerycznych zorganizowanym w grudniu 1937 r. w Warszawie przez ZUS, P. Szk. Higieny przy współudziale Zw. Przeciwwenerycznego.
— Ropne sprawy skóry u dzieci — uzupełniający kurs pediatryczny dla lekarzy w Wilnie.
— Ustawodawstwo przeciwweneryczne — kurs Ubezp. Społeczn. w Wilnie dla lekarzy.

Dr K. Kwiesielewicz — Rzeżączka u dzieci — uzupełniający kurs pediatryczny dla lekarzy w Wilnie.

Prof. dr T. Pawlas był w roku 1937/38 delegatem Wydziału Lekarskiego U. S. B. do Rady Naukowo-Lekarskiej przy ZUS w Warszawie, jest Komisarzem Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie, Prezesem Wileńskiego Oddziału Związku Przeciwwenerycznego, członkiem Zarządu Wileńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego, członkiem Komitetu Redakcyjnego Przeglądu Dermatologicznego.

Doc. dr M. Mienicki w roku akademickim przedstawił na posiedzeniach Wil. Oddz. Tow. Dermatol. siedem przypadków. Jest delegatem w Sekcji walki z chorobami wenerycznymi przy Naczelnej Radzie Zdrowia oraz vice-prezesem Wil. Oddz. Zw. Lekarzy Słowiańskich i wchodzi w skład Sądu Koleżeńskiego Okr. Zw. Oficerów Rezerwy. Jest członkiem Komitetu Redakcyjnego Przeglądu Dermatologicznego.

Doc. dr Cz. Ryll-Nardzewski jest prezesem Wileńskiego Oddziału Towarzystwa Dermatologicznego i członkiem Komitetu Redakcyjnego Przeglądu Dermatologicznego, jest delegatem Ministra Spraw Wojskowych w sprawie „Ustawy o zwalczaniu chorób wenerycznych" (praca Podkomisji Sejmowej). Przyjmuje udział w pracach Związku Przeciwwenerycznego w Polsce.

Dr J. E. Kucharski jest skarbnikiem Wileńskiego Oddziału Towarzystwa Dermatologicznego. Sekretarzem tegoż Towarzystwa pozostaje Dr K. Bieliński.

W b. r. szkolnym ilość chorych leżących wynosiła 415 i była większa od roku ubiegłego o 63 chorych. Dni klinicznych wypadło 9450 (więcej od roku ubiegłego o 2372 dni). Na jednego chorego wypada przeciętnie 22,78 dni klinicznych. Jedna chora zmarła.

Z porad i leczenia korzystało ambulatoryjnie:

W I Przychodni Kliniki 1090 osób.

Pod względem rodzaju chorób i częstości wizyt podzielić można następująco:

chorych na rzeżączkę	było 93 —	jednorazowych wizyt . .	46
		wielorazowych „ . .	216
„ „ kiłę	było 48 —	jednorazowych „ . .	33
		wielorazowych „ . .	431
z chorobami skóry	było 949 —	jednorazowych „ . .	751
		wielorazowych „ . .	1080

W II Przychodni Kliniki 408 osób:

chorych na rzeżączkę	było 171 —	jednorazowych wizyt . .	162
		wielorazowych „ . .	1146

chorych na kiłę było 187 — jednorazowych wizyt . . 181
wielorazowych „ . . 1017
z chorobami skóry było 59 — jednorazowych „ . . 20
wielorazowych „ . . 229

W gabinecie Roentgena i światłoleczniczym frekwencja chorych była o wiele większa niż w roku ubiegłym i przedstawia się jak następuje:

naświetlań promieniami Roentgena	477
„ lampą Bucky'ego	10672
„ „ Finsena	554
„ „ Kwarcową	306
„ „ Solux	303
„ „ Perihel	9
„ „ Kromayer'a	10
„ radem	18
nagrzewań diatermią krótkofalową	353
„ „ długofalową	41
„ „ koagulacją	441
„ D'Arsonvalizacją	263
koagulacja śniegiem CO_2	25
Inductothermia	150
„ łóżko	4
Buda elektryczna	2

Pracownia chemiczno-bakteriologiczna, serologiczna i histologiczna wykonała następujące badania:

badań surowicy krwi na odczyny kiłowe	2360
(przy czym zawsze z każdą surowicą dokonywano dwie próby odchylenia dopełniacza z różnymi antygenami, oraz sześć prób kłaczkujących)	
badań na gonoreakcję	200
„ morfologicznych rozbiorów krwi	306
„ serologicznych i cytodiagnostycznych płynu mózgowo-rdzeniowego	44
„ fizykalno-chemicznych moczu	407
„ diagnostycznych na gonokoki, grzybki, krętki i inne	

Klinika w roku sprawozdawczym otrzymała w/g planu finansowo-gospodarczego dotacyj uniwersyteckich zł. 7500.—

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Otolaryngologicznej U.S.B. za rok akademicki 1937/38.

1. Stan personalny:

a) do kwietnia 1938 r. obowiązki tymczasowego Kierownika Kliniki pełnił Prof. J. Szmurło, od kwietnia 1938 roku Rada Wydziału Lekarskiego U.S.B. za zgodą Min. W. R. i O. P. poleciła kierownictwo Kliniki, wykłady egzaminy Prof. Cz. Czarnowskiemu.

Poza tym pracowali w Klinice w roku sprawozdaczym: 1) Starszy asystent — Dr Noach Fajngold-Wołkowyski, 2) Mł. asyst. — Dr Piotr Czeladzin do dn. 31.V.38 r., płatny z ryczałtu 14 godz. tygodniowo, 3) Mł. asyst.—Dr Mieczysław Danowski, płatny z ryczałtu 13 godz. tygodniowo, 4) Mł. asyst.—Dr Konstanty Pigulewski, płatny z ryczałtu 14 godz. tygodniowo, 5) Mł. asyst.—Dr Józef Świtek, płatny z ryczałtu 13 godz. tygodniowo, 6) Mł. asyst. — Dr Wanda Jaruzelska, od dn. 1.VI.38 r. płatna z ryczałtu 14 godzin tygodniowo, 7) Asystent łącznikowy — Mjr dr Bolesław Gołyński, 8) Wolontariusz—Dr Bunim Prużański, 9) Wolontariusz—Dr Borys Tołczyński.

Z sum klinicznych opłacano w ciągu 9 miesięcy laborantkę Dr Wandę Jaruzelską, i 1 mies. D-ra Konstant. Pigulewskiego.

b) personel niższy Kliniki składał się: z 3 sióstr pielęgniarek, 2 woźnych, 5 posługaczy i posługaczek. Poza tym Klinika opłacała dodatkowo 2 siostry pielęgniarki, 1 sanitariusza, 2 sanitariuszki i z powodu prowadzenia własnej kuchni—kucharkę i posługaczkę.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza:

W roku sprawozdawczym została zakupiona diatermia krótkofalowa, dopełniane były narzędzia chirurgiczne, sprzęty gospodarcze, naczynia i bielizna. Klinika wypisywała również 3 czasopisma polskie, 3 niemieckie, 4 francuskie. 2 amerykańskie i 2 rosyjskie.

3. Remont.

Remontu większego nie przeprowadzono, gdyż w okresie wakacji przewidziano remont kapitalny bardzo zniszczonego budynku zajmowanego przez Klinikę.

4. Wykłady i ćwiczenia.

a) obowiązkowe — wykłady Prof. J. Szmurło do marca 1938 r. włącznie odbywały się co 2 tygodnie po 4 godz. W trymestrze wio-

sennym wykłady Prof. Cz. Czarnowskiego odbywały się 2 razy tygodniowo w poniedziałki i czwartki po 2 godziny.

W wykładach uwzględniono klinikę chorób uszu, nosa, gardła, krtani, tchawicy i przełyku. Wykłady prowadzono metodą poglądową, ilustrując je pokazami chorych z dziedziny otolaryngologii. Poza tym korzystano z aparatów anatomicznych, tablic, przezroczy, fotografij chorych klinicznych i t. p. Również pokazywano niektóre zabiegi jak tracheotomię, bronchoesophagoskopię, antrotomię oraz mniejsze zabiegi ambulatoryjne.

b) zajęcie praktyczne—w trymestrze jesiennym i zimowym odbywały się w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godz. 14 do 15. Cały kurs był podzielony na 4 grupy. Każda grupa co tydzień w dni dla niej ustalone ćwiczyła się najpierw na fantomach i na zdrowych w używaniu reflektora, w sposobie badania nosa, gardła, krtani i uszu. Stopniowo na ćwiczenia sprowadzano chorych, których pokazywano najczęściej przy pomocy polylaryngoskopu Brüningsa. W ten sposób przyuczano studiujących do patologii chorób nosa, gardła i uszu. W trymestrze wiosennym ćwiczenia odbywały się w ambulatorium Kliniki codziennie w godzinach od 10 do 12 — grupa z 5 przydzielona do asysentów Kliniki zaznajamiała się z bieżącym materiałem ambulatoryjnym, ucząc się już nietylko badania, lecz rozpoznawania i leczenia w dziedzinie otolaryngologii. Frekwencja na ćwiczeniach była wyjątkowo duża — zajęcia praktyczne opuszczali tylko wyjątkowo od czasu do czasu pojedyńczy słuchacze. Poza ćwiczeniami każdy student otrzymywał w ciągu roku akademickiego stałego chorego, którego historię choroby po ukończeniu obserwacji składał Kierownikowi Kliniki.

c) Oprócz powyższego wykładał w trymestrze wiosennym raz na 2 tygodnie po 1 godzinie docent dr B. Dylewski w zakresie wad mowy i głosu oraz pierwszej pomocy w otolaryngologii.

5. Prace naukowe Profesora i asystentów:

Kierownika Kliniki — Prof. J. Szmurło. a) O twardzieli, o anginach, o zapaleniu pryszczykowym jamy ustnej, o pleśniawkach. W 3-ch tomowym wydawnictwie Choroby Zakaźne pod redakcją prof. L. Karwackiego i F. Malinowskiego. b) O bólach głowy pochodzenia nosowego i usznego (Lekarz Wojskowy 1937 r.). c) Rozwój wskazań leczniczych Ciechocinka od początku jego istnienia jako miejscowości kuracyjnej aż do najnowszych czasów (Lekarz Wojskowy 1938 r.). d) Wziewalnictwo i metody wziewalniane (Lekarz Wojskowy 1938 r.). e) O nowotworach złośliwych krtani (Wydawnictwo Monografii Lekarskich).

Dr N. Wołkowyskiego — Do kliniki zapalenia piramidy kości skalistej (Medycyna 1938 r.).

Dr P. Czeladzina — Badania nadzawartości w wapnia w ropie przy ropnym zapaleniu ucha środkowego (praca doktorska) wydawana Pogoń, Wilno 1937 r.

Dr J. Świtka — Przyczynek do zapalenia piramidy kości skalistej (Nowiny Lekarskie 1937 r.).

Dr B. Prużańskiego — Badania porównawcze nad sposobem określenia drożności nosa u dorosłych (praca doktorska — wydawana Pogoń 1938 r.).

6. Referaty i pokazy.

Prof. J. Szmurło — a) Odczyt na posiedzeniu Polskiego Towarzystwa Otolaryngologicznego Otolaryngologia i szpitale Warszawskie. b) Demonstrował na posiedzeniu w Polskim Towarzystwie Otolaryngologicznym: Preparat kostniaka nosa.

Dr N. Wołkowyski — w Towarzystwie Otolaryngologicznym w Wilnie—pokazy: a) 3 przypadki powikłań oczodołowo ocznych w przebiegu zapalenie zatok bocznych nosa. b) 2 przypadki operacji plastycznej małżowiny usznej. c) 1 przypadek operacji plastycznej nosa. d) 3 przypadki ograniczonego zapalenia błędnika w przebiegu ropnego zapalenia ucha środkowego.

W Wileńskim Towarzystkie Lekarskim w Wilnie - pokazy.
e) 2 przypadki zapalenia piramidy kości skalistej.
f) 2 przypadki ropni mózgu pochodzenia usznego.

Dr J. Świtek — 5 pokazów chorych w Tow. Otolaryngologii w Wilnie.

Dr M. Danowski — 3 pokazy chorych w Tow. Otolaryngologicznym w Wilnie.

Dr B. Prużański — 3 pokazy chorych w Tow. Otolaryngologicznym w Wilnie.

7. Działalność Społeczno-Naukowa.

Prof. J. Szmurło jest — Prezesem Polskiego Towarzystwa Otolaryngologicznego, Stowarzyszenia Lekarzy Zdrojowych w Ciechocinku, Komitetu Organizacyjnego Kursów Wakacyjnych w Ciechocinku-Cieplicy. Członkiem Zarządu—Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej, Polskiego Towarzystwa Eugenicznego. Członkiem — Polskiej Akademii Umiejętności, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego, Klubu Lekarzy Polskich w Warszawie.

8. Ruch chorych stałych i ambulatoryjnych i ilość zabiegów.

Ambulatoryjnych chorych przyjęto pierwszorazowych	— 2756
i powtórnych	— 834
Razem	— 3590

Stacjonowanych w Klinice było 736. Dni spędzonych w Klinice 8028. Operacji dokonano: na chorych stacjonowanych w Klinice — operacji 757; ambulatoryjnych operacji — 284.

Inne zabiegi: Lampa Solux—94, lampa kwarcowa – 65, lampa Perihel — 108, lampa Rosultra — 69, lampa łukowa — 33, masaż pneumatyczny — 386, galwanizacja — 96, masaż wibracyjny—10, D'Arsonval—242, inhalacje — 274.

9. Sprawozdanie finansowe.

Klinika Otolaryngologiczna w roku sprawozdawczym dotacji nie otrzymała.

SPRAWOZDANIE

z działalności Kliniki Ocznej U. S. B. w Wilnie za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik — Prof. dr Ignacy Abramowicz. Starszy asyst.— Dr Stanisław Markiewicz. St. asyst.—Dr Maria Dulewiczowa. Mł. asyst. — Lek. Maria Morawska. Asyst. płatna z ryczałtu — Dr Zofia Okołow-Hrynkiewiczowa. Asyst. łącznikowy — Kpt. dr Edward Rittler. Wolontariusze—Lek. Nojma Gordonowa, Lek. Abram Goldberg, Lek. Maria Karużas-Horodniczyna, Lek. Antonina Prościewiczówna, Dr Brocha Szejnkierowa.

Personel niższy — 8 osób (3 pielęgniarki, 1 pielęgniarz, 1 woźny, 2 sanitariuszki, i 1 sanitariusz).

2. Najważniejsze zmiany inwentarza.

Wielki elektromagnes Schumanna, perymetr wg Maggiore Zeissa, 2 szafy biblioteczne i 1 szafa-kartoteka (do hist. chorób).

3. Remontu — większego nie było.

4. Wykłady i ćwiczenia:

W trymestrach: jesiennym, zimowym i wiosennym wykładów było po 4 godz. tygodniowo, ćwiczeń po 4 godz. tygodniowo. Frekwencja na wykładach — 50—80%, na ćwiczeniaah 100%.

5. Prac naukowych studentów nie było (tematy konkursowe).

6. Prace naukowe.

Asystentów—Dr Z. Okołow-Hrynkiewiczowa—Profilaktyka jaglicy (Klinika Oczna, 1938). Wolontariusz—Dr B. Szejnkierowa — Przypadek gruźlicy worka łzowego (Klinika Oczna, 1938 r). Doktorantów—Dr M. Morawska—Refrakcja na tarczy i na plamce żółtej w świetle badań skiaskopowych.

Referaty, odczyty i pokazy nie ogłoszone drukiem.

Prof. dr I. Abramowicz — O roli ciałka szklistego w akomodacji (Referat wygłoszony na Międzynarodowym Kongresie Okulistów w Kairze w grudniu 1937 r.).

— Rozpoznanie i przebieg jaglicy (Odczyt wygłoszony dla lekarzy województwa Wileńskiego i Nowogródzkiego, 20.X.37 r.).

— Jaglica. (Odczyt wygłoszony dla lekarzy woj. Białostockiego i Poleskiego, 4.VI.38 r. w Augustowie).

— Choroby zawodowe oczu. (Odczyt wygłoszony na Kursie Medycyny Społecznej 19.V.38 r.)

Dr St. Markiewicz — Jaglica a choroby ogólne. (Odczyt wygłoszony dla lekarzy woj. Wileńskiego i Nowogródzkiego 21.X. 1937 roku).

— Znaczenie społeczne jaglicy (Odczyt wygłoszony na Kursie Medycyny Społecznej, 21.V.38 r.).

Dr M. Dulewiczowa — Leczenie operacyjne jaglicy (Odczyt wygłoszony dla lekarzy woj. Wileńskiego i Nowogródzkiego, 21.X. 1937 roku).

Dr Z. Okołow-Hrynkiewiczowa — Profilaktyka jaglicy (Odczyt wygłoszony dla lekarzy woj. Wileńskiego i Nowogródzkiego, 21.X.37).

Lek. M. Reginis-Morawska — Leczenie zachowawcze jaglicy (Odczyt wygłoszony dla lekarzy województwa Wileńskiego i Nowogródzkiego, 21.X.37 r.).

7. Działalność społeczno-naukowa.

Prof. I. Abramowicz był do grudnia 1937 r. Wice-Prezesem Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego oraz jest członkiem Komitetu Redakcyjnego „Kliniki Ocznej", uczestniczył na Międzynarodowym Kongresie Okulistów w Kairze w grudniu 1937 r.

Dr St. Markiewicz był do grudnia 1937 r. sekretarzem Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego oraz jest sekretarzem Klubu Lekarzy Polskich, sędzią Sądu Izby Lekarskiej i sekretarzem Komisii Podatkowej Izby Lekarskiej.

Klinika Oczna Uniwersytetu Stefana Batorego wspólnie z Wojewódkim Wydziałem Zdrowia zorganizowała Kurs Dokształcający przeciwjagliczy dla lekarza Województwa Wileńskiego i Nowogródzkiego w czasie od 19 do 21.X. 1937 r.

8. Sprawozdanie szczegółowe z prac bieżących.

Ruch chorych:

Ilość chorych pierwszorazowych w przychodni	2804
„ „ powtórnych w przychodni	7681
„ „ stacjonowanych w przychodni	461
Większych operacji dokonano	562
Mniejszych operacji dokonano	176
Dni szpitalnych	9017

9. Sprawozdanie finansowe.

Dotacje zwyczejne	—
Fundusz Opłat Studenckich	—
Stan zadłużeń	7538.41 zł.
Należne zaległe sumy (Zarządy Gmin i Miejskie, Ubezpieczalnie Społeczne, Urzędy Zdrowia i inne)	22451.13 zł.

SPRAWOZDANIE
z działalności Kliniki Stomatologicznej U. S. B. w Wilnie za rok akademicki 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Kliniki Stomatologicznej Adiunkt Dr med. Eugeniusz Mancewicz. Asystent łącznikowy—Lek. dent. kap. Wincenty Jordański. Praktykanci—Dr L. Berlinerblau, Dr St. Czepulaniec, Dr S. Ślowes, Dr Z. Pieszczyńska. Sanitariuszka — Zofja Mełdunówna. Dietariusz — Stanisław Jackiewicz.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza:

Nabyto stół operacyjny. Dwa taborety metalowe do operacyjnej. Pięć fantomów do ćwiczeń w usuwaniu zębów, manipulowaniu w zębach przy plombowaniu i leczeniu przewodów korzeniowych. Aparat do powiększania zdjęć fotograficznych i roentgenowskich. Lampa do wytwarzania promieni podczerwonych. Dwie wiertarki elektryczne. Wirówka ręczna do 10000 obrotów na dwie próbówki. Kamerę Kürkera. Urządzoną całkowitą ciemnię do badań jam szczękowych i do wywoływania klisz roentgenowskich i fotograficznych. Urządzono podręczne laboratorium badawcze. Maska do narkozy eterowej.

Bielizna — Uszyto fartuchy dla sanitariuszek i siostry miłosierdzia.

Biblioteka — Prenumeruje się czasopisma krajowe i zagraniczne. Miesięczniki: 1) Polska stomatologia. I przegląd Dentystyczny. 2) Dwumiesięcznik Stomatologiczny. Z obcych miesięczników 3) The medical and dental Bulletin. 4) Deutsche Zahn Mund und Kieferheilkunde. 5) Zentralblat für gesamte zahn und Kieferheilkunde. 6) La Revue de Stomatologie. 7) La Stomatologia. 8) Ceskoslovenská Stometologie. 9) Sovietskaja Stomatologia.

Nabyto podręcznik Dyagnostyki i Terapii. Dwa tomy Chemii fizjologicznej. Pierwszy tom Chirurgii Rutkowskiego. Protetyka dentystyczna. J. Łączyńskiego. Z Niemiec wypisano — W. Simson. System einer Biologisch-Mechanischen Therapie der Gebissanomalien. (P. Kranz Chirurgie des praktischen Zahnarztes). E. Budtz. Jorgensen die prothetische Behandlung der Paradentose. (H. Rehm. Die Unterfütterung ganzer oberer und unterer Prothesen). Dr M. Ebbers. Praktikum der Diathermie in der Zahnheilkunde. (J. Münch. Pulpa—und Wurzel — behandlung. (A. Loos. Zahnarztliche Protetik.

Prof. Wrzosek Archivum Historii i Filozofii Medycyny i Nauk Przyrodniczych.

3. Remont:
Pomalowano podłogę i okna farbą emaliową.

4. Wykłady i ćwiczenia.
Na trymestrze XVI rozpoczęły się normalnie.

Wyłożono higienę jamy ustnej i zębów w wojsku, w szkole średniej, powszechnej i przedszkolach. Higienę jamy ustnej z punktu widzenia socjalnego, gospodarczego. Sposoby zapobiegania próchnicy zębów i krzywicy u dziecka przed urodzeniem, działając na ustrój matki i po urodzeniu przez mleko matki i przez odpowiednio dobraną dietę jak również przez podawanie preparatów witaminowych. Higiena jamy ustnej u ciężarnych. Choroby jamy ustnej i paradontalne i ich związek z chorobami ustroju. Choroby ważnych do życia organów w ustroju i ich związek przyczynowy z chorobami przyzębnemi. Chirurgia szczękowa w czasie działań wojennych i w czasie pokoju. Ortopedia szczękowa. Choroby jam szczękowych pochodzenia zębowego. Roentgenografia i roentgenodyagnostyka stomatologiczna z praktycznymi zajęciami w odczytywaniu zdjęć roentgenowskich z zębów, szczęk, kośćca twarzowego i stawu żuchwowego w stanie normalnym i patologicznym. Zastosowanie termo i helioterapii w stomatologii i ich działanie fizykalne i chemiczne. Patogeneza rwy nerwu trójdzielnego, pochodzącej od schorzałych zębów i z ognisk patologicznych przyszczytowych, pochodzących od miazgi zgorzelinowej, od zębów pozbawionych miazgi t. zw. leczonych i po dawno usuniętych zębach, po których pozostały ogniska patologiczne.

Na kursie V trymestrach: XIV i XV wyłożone było:

Zagadnienie próchnicy. Patologia i terapia chorób zębowych. Patologia ozębnej i sprawy wytwórcze w ozębnej w obrębie szczytu korzenia zębów martwych, leczonych i nieleczonych. Zapalenie ozębnej włóknikowe, ziarniniakowe i ziarninujące. Wpływ czynnej postaci ziarninującego zapalenia ozębnej na powstawanie uczulenia organizmu i na powstawanie chorób o charakterze septycznym. Nowotwory jamy ustnej i szczęk. Morfologia i patologia jam szczękowych. Ziarninowe i torbielowate twory w szczękach i sposoby usuwania ich drogą operacyjną. Rwa nerwu trójdzielnego pochodzenia zębowego. Znieczulenia miejscowe i przewodowe szczęk i twarzy w celu zabiegów operacyjnych. Wskazania i przeciwskazania do usuwania zębów. Przyczyny wadliwego ukształtowania łuków zębowych i podniebienia, skutki tego ukształtowania, ich wpływ na drogi oddechowe górne i na zewnętrzny wygląd chorego. Specjalne aparaty ortopedyczne i ortodontyczne, przeznaczone do usuwania tych anomalii. Hiegiena jamy ustnej i zębów wieku szkolnego.

Podano plan systematycznego prowadzenia higieny jamy ustnej w szkołach powszechnych i gimnazjach.

Ćwiczenia odbywały się w następującym porządku: — Badania jamy ustnej, zębów, umiejętne postawienie rozpoznania, doraźna pomoc w wypadkach zapalenia miazgi zębowej. Ćwiczenia wstępne odbywały się na fantomach. Fantomowe ćwiczenia w znieczulaniu miejscowym i przewodowym. Usuwanie zębów za pomocą kleszczy i dźwigni na fantomach — typowe i atypowe. Na trymestrze XVI zakładanie szyn ustalających przy obrażeniach szczękowych. Podano różnego rodzaju przyrządy ortopedyczne stosowane przy złamaniach szczęk górnych i żuchwy. Akademicy roku V również pomagali przy operacjach stomatologicznych.

4. Frekwencja studentów na wykładach na trymestrze XVI wahała się od 55% do 100%. Na trymestrze XIV i XV frekwencja studentów była od 70% do 100%. Przeważnie opuszczali wykłady studenci wyznania mojżeszowego.

5. Praca naukowa Kliniki — Kierownik Kliniki w roku bieżącym ogłosił drukiem dwie prace z dziedziny stomatologii:

1) Czy ziarninujące zapalenie ozębnej może powodować zakażenie ustroju ludzkiego.

2) Stosowanie natrium fluoratum w dentystyce zachowawczej. (Własny pomysł autora).

Nadal prowadził badania nad patologią jamy szczękowej.

Dr L. Berlinerblau — uzupełniał badania nad chorobami oraz pochodzenia zębowego.

Dr Z. Piaszczyńska ogłosiła drukiem pracę pod tytułem: Bakteriobójcze działanie drebra ologodynamicznego i stosowanie go w dentystyce zachowawczej.

Dr S. Czepulis — prowadził porównawcze badania nad obrazem krwi u chorych na osteomyelitis. Phlegmony. Ropne ziarninujące zapalenia ozębnej pochodzenia zębowego i przy t. zw. przewlekłym zakażeniu ustroju pochodzenia zębowego.

Kierownik Kliniki Stomatologicznej Dr E. Mancewicz na VIII Zjeździe Stomatologicznym został wybrany na generalnego przewodniczącego. Po Zjeździe Dr Mancewicz został wybrany na przewodniczącego Stałej Delegacji Polskich Zjazdów Stomatologicznych. Uczestniczył na Zjeździe Docentów Stomatologii pod przewodnictwem Prof. Cieszyńskiego i brał czynny udział w obradach.

Jest naczelnym redaktorem i współautorem podręcznika Stomatologii dla lekarzy i studentów. (Wydaje firma „Eskulap" w Warszawie). Został zaproszony na redaktora czasopisma „Archivum Stomatologicum).

6. Rok szkolny zamknięto bez długów.

Wykaz wykonanych zabiegów w Klinice Stomatologicznej U. S. B. w Wilnie.

I. Oddział Chirurgiczno-Stomatologiczny.

Kierownik Adiunkt Dr Med. Eugeniusz Mancewicz.

Zabiegi chirurgiczno-stomatologiczne.

A. Ekstrakcje zębów:

ogółem	726
typowych	520
atypowych	206
ze seperacją korzeni	68
z dłutowaniem	34
z dłutowaniem zatrzymanych	16
grupowe z założeniem szwów na dziąsła	88

B. Znieczulenia:

a) za pomocą wstrzykiwań:	
ogółem	780
miejscowe	307
mandibularne	336
kombinowane	74
b) za pomocą zamrożenia	45
c) za pomocą uśpienia	19

C. Inne zabiegi operacyjne:

a) odcięcie szczytu korzenia:	
u chorych	16
liczba resekowanych korzeni	16
b) resectio manbibulae partialis	3
c) zabiegi operacyjne przy periostitis	47
d) przy periodontitis chr. granulomatosa ascendens	11
e) rozszczep podniebienia	2
f) przerost dziąsłowy gimgivitis fibrosa	23
h) zachyłki przy zębie mądrości	14

D. Torbiele przyszczytowe i zawiązkowe 38

E. Ziarniniaki przy szczytowe:
- ogółem 584
- przy górnych zębach 208
- przy dolnych zębach 376

F. Ścięcie wyrostka zębodołowego:
- górnego 10
- dolnego 14
- wyrównanie brzegów kostnych po elstrakcji 73

G. Przetoki bródkowe i licowe
- ogółem 28

H. Ropne zapalenie jamy szczękowej
- ogółem 12
- wyleczone bez operacji, tylko przez usunięcie zębów przyczynowych 9
- wyleczone operacyjnie 3
- operowano jamę szczękową celem usunięcia przepchniętych korzeni zgorzelinowych 3

I. Gingivoectomia
- ogółem 51
- podczas paradontosis verticalis 14
- wraz z wygładzeniem wyrostka zębodołowego w/g Neumana przy 306 zębach 37

K. Paradontosis
- leczono zachowawczo 41

L. Ropowice
- ogółem 60
- pochodzące od periodontitis apicalis 32
- przy utrudnionym wykłuwaniu się 8
- przy osteomaelitis 20

M. Otwarcie ropowic
- od zewnątrz 20
- od wewnątrz 54
- kombinowane 6

N. Otwarcie ropni
- podniebiennych 11
- na dnie jamy ustnej 8
- na łuku podniebiennym przednim 6
- podokostnych 30

O.	Osteomyelitis	
	pochodzący od zębów	58
	pochodzące od ropnego zapalenia jamy szczękowej	1
P.	Sequestrotomis	28
Q.	Ranula	2
R.	Pseudoarthrosis	2
S.	Anculosis mandibuale	1
T.	Ostitis fibrosa cystica	2
U.	Leczenie rwy nerwu trójdzielczego gał. II	1
	Neuritis optica pochodzenia zębowego	1
	Ceratotis, cyclitis, iritis pochodzenia zębowego	12
W.	Lymphadenitis pochodzenia zębowego	24
Z.	Leczenie obrażeń szczękowych	
	ogółem	20
	żuchwy	14
	górnej	6
Ż.	Porad udzielono bez zabiegów	163
Y.	Opatrunków powtórnych	3322
V.	Ilość chorych leżących	107
X.	Ilość dni leżących w klinice	964

II. **Oddział zachowawczy.** — Pracowali praktykanci pod kierownictwem D-ra E. Mancewicza.

ogólna liczba wizyt	546
pacjentów nowych	171
założono wypełnień ogółem	201
z nich z leczeniem	76
z nich bez leczenia	125
zdjęto osad i leczono zapalenie dziąseł	28
stomatitis ulcerosa	13
stomatitis aphtosa	3

III. **Oddział roentgenologiczny.**—Prowadzi Dr E. Mancewicz.

Zdjęć intraoralnych	120
„ extraoralnych	24
Ogółem	144

IV. **Helio i Termoterapia.**

Naświetlań lampą kwarcową	602
„ „ Sollux	714
„ wspólnych	102

Naświetlań lampą Perihel	140
„ „ Rosultra	153
Stosowano diatermię	246
Ogółem . . .	1857

V. Protetyka.

Sporządzono nadstawek kauczukowych	4
Mostów złotych i koronek	16
Aparatów ortodontycznych do regulacji	10
Aparatów ortopedycznych na złamane szczęki	20
Ogółem . . .	50

Ruch chorych.

Na oddziale chirurgiczno-stomatologicznym pierwszorazowych	889
„ „ „ „ powtórnych . .	3322
„ „ zachowawczym	546
„ „ Roentgenologicznym	144
„ „ Heliò i termoterapii	1857
„ „ Protetycznym i ortopedycznym	50
Ogółem . . .	6808

SPRAWOZDANIE

Oddziału Farmaceutycznego Uniw. Stef. Bator. za rok akademicki 1937/38.

W roku sprawozdawczym 1937/38 uruchomiono pierwszy i drugi kurs Oddziału Farmaceutycznego.

W styczniu 1938 r. złożyli resztę zaległych egzaminów absolwenci Oddziału Farmaceutycznego z dawnych lat: Pomeranc Ignacy, Cukiermanówna Rachela, Rykówna Danuta, Stukator Izaak, Sznejerzon-Kinzburski Leonid, Zakrzewska Maria, Janina.

Studenci I i II kursu słuchali wykładów i odrabiali ćwiczenia w pracowniach wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, oraz Wydziału Lekarskiego i Oddziału Farmaceutycznego. W wypadkach, gdy przedmioty w programie studiów farmaceutycznych nie pokrywały się z obowiązującymi programami na wyżej wspomnianych wydziałach, były uruchamiane specjalnę wykłady i ćwiczenia zlecone. W roku ubiegłym akad. odbywały się następujące zlecone wykłady i ćwiczenia dla studentów Oddziału Farmaceutycznego: z botaniki, fizyki (ćwiczenia), mineralogii,

zoologii, chemii fizjologicznej, higieny, pierwszej pomocy oraz bakteriologii.

W ubiegłym roku akademickim Oddział Farmaceutyczny U. S. B. otrzymał nową katedrę Farmacji Stosowanej, którą objął Dr Henryk Ruebenbauer.

Istniejąca Apteka uniwersytecka została przydzielona do Zakładu Farmacji Stosowanej. Zakład Farmacji Stosowanej tymczasowo otrzymał zbyt szczupły lokal, w którym niema miejsca do uruchomienia pracowni dla studentów III roku. Jest rzeczą konieczną przydzielenie Zakładowi Farmacji Stosowanej jeszcze kilku pokoi, inaczej bowiem nie będzie można rozpocząć w przyszłym roku akad. ćwiczeń z farmacji stosowanej.

W Zakładzie Chemii Farmaceutycznej jeszcze w roku 1937/38 nie było obowiązujących wykładów i ćwiczeń, a odbywały się wykłady i ćwiczenia z chemii gazów bojowych dla studentów medycyny oraz ćwiczenia z chemii fizjologicznej dla studentów drugiego kursu farmacji.

Doc. dr Wacław Strażewicz, długoletni inspektor Ogrodu Roślin Lek. U. S. B., w jesieni 1937 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego farmakognozji do Poznania i opuścił Wilno. Stanowisko inspektora ogrodu objęła absolwentka U. S. B. Mgr. Maria Dobrzyńska, która po skończeniu studiów przez dwa lata prowadziła organizację i zbiór roślin leczniczych na Polesiu. Ogólna ilość prac drukowanych i wydanych przez profesorów i współpracowników trzech specjalnych Zakładów Oddziału Farmaceutycznego wynosiła: 14: Zakład Farmakognozji — 10, Zakład Chemii Farmaceutycznej — 3. Zakład Farmacji Stosowanej — 1. Stopień Magistra Farmacji uzyskało 6 osób, a od wskrzeszenia U.S.B. — 422 Magistrów Farmacji.

Dzięki działalności specjalnych katedr Oddziału Farmaceutycznego w Wileńszczyźnie rozwija się zbiór i uprawa roślin leczniczych. W roku 1920 na terenach woj. północno-wschodnich Polski istniała tylko jedna hurtownia zielarska i ani jednej plantacji roślin lekarskich. W roku bieżącym zaś został zorganizowany przez Izbę Przemysłowo-Handlową przy współudziale Zakładu Farmakognozji pierwsze Targi ziołowe. Na Targach tych było reprezentowanych 16 zielarskich firm kresowych, a ilość tranzakcji handlowych w ciągu dwu dni wyniosła około stu tysięcy złotych.

W roku sprawozdawczym 1937/38 uzyskał stopień Doktora Farmacji Mgr. farm. p. M. Dudel za pracę „Wpływ Ilirenu na zdolność dopełniającą surowicy krwi u królików i świnek morskich". Promocja odbyła się 17.VI. 38 r.

SPRAWOZDANIE
z działalności Ogrodu Roślin Lekarskich U. S. B. w Wilnie za rok akademicki 1937/38.

Dyrektor Ogrodu Roślin Lekarskich — Prof. Jan Muszyński
Inspektor „ „ „ — Mgr. Maria Dobrzyńska
Ogrodnik „ „ „ — Wacław Antoniewicz
Robotnik „ „ „ — Bolesław Butkiewicz.

Na początku roku akademickiego 1937/38 opuścił zajmowane dotychczas stanowisko Inspektora Ogrodu Roślin Lekarskich Dr Wacław Strażewicz mianowany profesorem Farmakognozji na Uniwersytecie Poznańskim.

Stanowisko inspektora ogrodu objęła Mgr. Maria Dobrzyńska.

Ogród Roślin Lekarskich U. S. B. w Wilnie w roku sprawozdawczym 1937/38 wzorem lat ubiegłych prowadził pracę nad uprawą, aklimatyzacją i selekcją roślin leczniczych. Prace te były prowadzone z następującymi roślinami.

Cytwar	Grindelia
Melissa	Koper włoski
Naparstnica purpurowa	Wilcza jagoda
„ wełnista	Rumian dalmacki
Gorzknik kanadyjski	Rumianek rzymski
Lukrecja	Ruta stepowa
Badan	Podophyllum
Miłek wiosenny	Mięta
Ciemiernik	Waleriana
Lawenda.	

Z roślin przemysłowych aklimatyzowanych w Wilnie soja dała bardzo dobre wyniki. Otrzymane drogą selekcji odmiany soji nietylko wyróżniają się wcześniejszym dojrzewaniem od odmian uprawianych w innych dzielnicach kraju, ale również większą zawartością tłuszczu. Soja jako roślina oleista o wysokiej zawartości białka posiada ogromne znaczenie gospodarcze i zdobywa coraz więcej zwolenników wśród plantatorów. Z odmian soji wyselekcjonowanych w Wilnie wysłano na życzenie plantatorów w kraju — 83 klg. i za granicę do Szwecji — 155 klg. nasion.

Wysłano również próbki soji do Francji i Holandii.

W roku sprawozdawczym wysłano sadzonki następujących roślin:

Waleriany	12000	Mięty	22000

Miłka wiosennego .	300	Lukrecji	370
Wilczej jagody . .	450	Estragonu	5000
Gorzknika kanadyjsk.	950	Melissy	350
Żywokostu	9800		

oraz sadzonki ślazu, naparstnicy, szakłaku, rumianku rzymskiego, komosy, gencjany, szałwji i inne.

W roku bieżącym podobnie jak i w latach ubiegłych powiększono teren uprawy roślin przez wykonanie prac niwelacyjnych i melioracji.

W roku sprawozdawczym 1937/38 wydano szesnasty z rzędu katalog nasion roślin hodowanych w ogrodzie roślin lekarskich zawierający 103 rodz. botaniczne i 1039 gatunków. Katalog ten w ilości 147 egzemplarzy wysłano celem wymiany do ogrodów botanicznych Europy, Ameryki, Australii, Afryki i Azji.

Na podstawie otrzymanych tą drogą zamówień wysłano 105 przesyłek nasion.

Ogród Roślin Lekarskich otrzymał 89 katalogów ogrodów botanicznych i 82 przesyłki z nasionami.

Poza pracami naukowo - doświadczalnymi w ogrodzie, szerzono również znajomość uprawy roślin leczniczych i zbioru z dzikiego stanu wśród ludności rolniczej, przez udzielanie wskazówek i informacji wszystkim zainteresowanym.

Korespondencja zielarska w roku sprawozdawczym wynosiła 405 listów. Ustnych informacyj udzielono przeszło 150.

W roku 1937 zorganizowano kurs zielarski dla instruktorów, który prowadzony był przez Zakład Farmakognozji i obejmował zajęcia praktyczne w Ogrodzie Roślin Lekarskich U. S. B. z dziedziny uprawy roślin leczniczych.

Kurs zielarski ukończyło 22 osoby. Poza uczestnikami kursu, praktykę zielarską w ogrodzie odbyło 6 osób.

Inspektor Ogrodu Roślin Lekarskich Mgr. Maria Dobrzyńska w dniu 11.V.1938 r. wygłosiła pogadankę przez radio o zbiorze roślin leczniczych i grzybów i w dniu 24 czerwca b. r. na Targach zielarskich w Wilnie - o organizacji zbioru roślin leczniczych.

Ogród Roślin Lekarskich i Zakład Farmakognozji brał czynny udział w Targach zielarskich w Wilnie w dniu 24 i 25 czerwcu 1938 r. organizując dział naukowy i bibliograficzny.

W czasie odbywających się Targów zielarskich Ogród zwiedziły liczne wycieczki, a między innymi wycieczka studentów farmacji z Królewca pod przewodnictwem prof. Mothesa.

Ogród Roślin Lekarskich w roku sprawozdawczym utrzymywał żywy kontakt z zagranicznymi stacjami doświadczalnymi uprawy roślin, przez wysyłanie komunikatów i streszczeń z prac poczynionych nad uprawą roślin.

SPRAWOZDANIE

z działalności Zakładu Farmakognozji i Hodowli Roślin Lekarskich U. S. B. za rok akad. 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Zakładu Farmakognozji i Hodowli Roślin Lekarskich— Prof. Jan Muszyński. Adiunkt Zakładu — Mgr. Justyn Welento. St. asyst. — Dr Piotr Oficjalski, Mgr. Wiktor Stec. Mł. asyst. — Mgr Michał Serafinowicz. Laborant Zakładu Farmakognozji—Jan Michałowski. Woźny—Jan Dajnowicz.

W roku sprawozdawczym nabyto do biblioteki zakładowej 19 dzieł w 21 tomach na sumę 546 zł 40 gr oraz 8 dzieł w 8 tomach otrzymywanych drogą darów.

2. Wykłady i ćwiczenia obowiązkowe.

Prof. Jan Muszyński — Botanika lekarska 1 godz. tygodniowo przez I, II, III trym. dla studentów I-go roku.
— Farmakognozja 3 godz. tygodniowo przez I, II, III trym. dla studentów II-go kursu.
— Ćwiczenia z farmakognozji 6 godz. tygodniowo I, II, III trym. dla studentów II kursu.

Mgr. Justyn Welento — Ćwiczenia zlecone z botaniki lekarskiej 6 godz. tygodniowo I, II, III trym. dla studentów I kursu.

Frekwencja na wykładach 90%, na ćwiczeniach 96%.

3. Prace naukowe profesora i współpracowników.

Prof. Jan Muszyński — Wartość lecznicza drożdży piwnych. Prasa lekarska Nr 4, 1938 r.
— Nawrót do fytoterapii w lecznictwie współczesnym. Przegląd Weterynaryjny Nr 2, 1937, Lwów.

— O toksyczności alkaloidów widłakowych. Czasopismo Tow. Aptekarskiego we Lwowie, Nr 9, 1937.

— Dżeń - szeń - magiczny lek chiński. Wiadomości Farmaceutyczne, Nr 22 i 23, 1938 r.

— Fytoterapia—Encyklopedia lekarza-praktyka, tom. III. Wyd. Eskulapa.

— Ukryte skarby lecznicze w przyrodzie. Wydanie F. Heroda. Warszawa.

wspólnie z Mgr. Serafinowiczem — O t.zw. intractach oraz wyniki badań niektórych intractów rynku polskiego — w druku.

Dr Piotr Oficjalski — Contribution à l'etude de la toxicité des alcaloides des Lycopodes. Bulletin des Sciences Pharmacologiques Nr 10, 1937 r.

Mgr. Farm. Wiktor Stec — Wpływ nawożenia na zawartość olejku w Salvia officinalis, uprawianej w Kisielnicy w roku 1937 nr. 50. Wyd. Polsk. Komitetu Zielarskiego.

— Mąka sojowa — w druku, Kronika Farmaceutyczna 1938.

4. Działalność społeczna i naukowa.

Prof. Jan Muszyński — Odczyt o ziołach leczniczych w Mołodecznie.

— Odczyt o witaminach i hormonach w Wileńskim Towarzystwie Farmaceutycznym.

— Wykłady o witaminach, hormonach i specyfikach dla lekarzy Wileńskiej Ubezpieczalni Społecznej.

— Odczyt o zielarstwie w Wileńskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej.

— Odczyt o ziołach podczas Targów zielarskich w dniu 25.VI. w Izbie Przemysłowo-Handlowej.

Prof. Jan Muszyński prowadził wykłady z obrony przeciwgazowej dla absolwentów medycyny U. S. B.

Prof. Jan Muszyński jest członkiem Komisji Specyfikowej Farmaceutycznej, Międzynarodowej Federacji Farmaceutycznej, Komisji Międzynarodowej Produkcji Roślin Leczniczych i Przemysłowych, Tow. Przyrodniczego im. M. Kopernika, członkiem Zarządu Wileńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego, członkiem Komitetu Zielarskiego, Towarzystwa Popierania Produkcji Roślin Lekarskich w Warszawie, Polskiego Powszechnego Towarzystwa Farmaceutycznego w Warszawie, Towarzystwa Chemii Biologicznej w Paryżu, członkiem Towarzystwa Naukowego Wileńskiego.

Dr Piotr Oficjalski jest członkiem Wileńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego oraz Młodej Farmacji. W początkach roku akademickiego 1937/38 otrzymał urlop naukowy oraz zapomogę z Funduszu Kultury Narodowej celem wyjazdu na studia do Francji, gdzie pracuje pod kierunkiem wybitnego toksykologa R. Fabre'a.

Program prac Zakładu dotyczy badań roślin leczniczych i aklimatyzacji w Polsce roślin leczniczych — egzotycznych.

Badane są zioła ludowe oraz zioła nadsyłane z różnych stron Polski pod względem chemicznym i toksykologicznym.

Prowadzone są badania nad selekcją odmian naparstnicy purpurowej i wełnistej, lukrecji, cytwaru turkiestańskiego, rumianku rzymskiego i t. d.

Kierownik Zakładu Farmakognozji, prof. J. Muszyński wykonywa analizy i wydaje orzeczenia o surowcach roślinnych dla władz sądowych oraz innych urzędów państwowych w Polsce.

Do Zakładu Farmakognozji zwracają się osoby i instytucje z zagranicy w sprawach dotyczących polskiej produkcji roślin leczniczych.

5. Dotacje zwyczajne Zakładu Farmakognozji.

Saldo z roku akademickiego 1936/37	13 zł. 50 gr.
dochody własne	4500 „ —
dotacje z F. O. S.	1587 „ —
Razem . .	6100 „ —

Z powodu, że dochody własne z Ogrodu Roślin Lekarskich zostają pochłaniane przez potęgującą się z roku na rok działalność tegoż Ogrodu, dlatego sam zakład i laboratoria zakładu mają dotacje z F. O. S-u niedostateczne. Wobec tego Zakład Farmakognozji z powodu braku środków musiał zrzec się prenumeraty niektórych pism i dzieł naukowych i ograniczyć prace doświadczalne.

SPRAWOZDANIE

z działalności Zakładu Chemii Farmaceutycznej.

1. Stan personalny.

Prof. nadzw. Inż. Władysław Karaffa-Korbutt. St. Asystent Mgr. farm. Henryk Ellert. Mld. Asystent Mgr. farm. Stefan Bisikiewicz. Woźny — Stanisław Michałowski.

2. Najważniejsze zmiany inwentarza.

Meble: Szafa dębowa (poz. inw. 172(. Książki: 41 sztuk (pozycje inw. 450 – 490). Pomoce naukowe: (poz. inwen. 553—558, w tej liczbie aparat do oznaczania punktu topnienia, przyrząd do oznaczania jonów wodorowych, suszarka elektryczna.

3. Remonty.

Odremontowany cały Zakład z wyjątkiem gabinetu Profesora (malowanie ścian i podłogi). Zmiana instalacji (elektr. i inne).

4. Wykłady i ćwiczenia.

Nieobowiązkowe — Chemia gazów bojowych dla studentów 3-go kursu Wydziału Lekarskiego w ilości 8 godzin wykładów i 3 godzin ćwiczeń odbywały się regularnie. Frekwencja około 40 studentów. 36 odrobiło ćwiczenia.

5. Prace zaawansowanych studentów.

6. Artykuły naukowe.

Prof. W. Karaffa-Korbutt — Zastosowanie metody kroplowej do wykrywania alkaloidów. Acta Pol. Pharm. Nr 2, 1938.

H. Ellert — Kilka metod ilościowej analizy urotropiny. Acta Pol. Pharm. 1937.

S. Bisikiewicz — Zastosowanie metody kroplowej do wykrywania niektórych preparatów (w druku).

7. Działalność społeczno-naukowa.

Prof. W. Karaffa-Korbutt był członkiem Lokalnego Komitetu Zjazdu Chemików. Zgłosił referat na Zjazd pod tytułem: Termalna metoda badania zdolności chłonnej węgli.

SPRAWOZDANIE
z Zakładu Farmacji Stosowanej (ul. Zakretowa 23).

Kierownik — Prof. nadzw. dr med. i fil., mag. farm. Henryk Rubenbauer. Asystent mł. mag. farm. Tadeusz Burchaciński. Woźny prowizoryczny — Józef Bajko.

Inwentarz.

Zakład posiada: W dziale I — Meble i sprzęty: stoły odczynnikowe, stoły chemiczne, szafy na odczynniki, biurko, stoły, szafę biblioteczną. Razem przedmiotów 35, wartości — 2765 złotych.

W dziale II-a — Naczynia porcelanowe i szklane. Razem przedmiotów 902, wartości — 2765 złotych.

W dziale II-b — Aparaty i Urządzenia — wagę analityczną, wagę Westphala, fotometr Pulfricha, łaźnie, palniki, statywy, łapy, łączniki, piec elektryczny muflowy. Razem przedmiotów 100, wartości — 2517 zł.

W dziale III — Książki i Czasopisma — Książek 4⁵, Czasopism 7 (Czasopismo T-wa Aptekarskiego, Journal de Pharmacie et de Chimie, Ztschrift f. Angew. Chemie, Chemist and Druggist, Pharmaceutische Monatshefte, Archiv der Pharmazie, Ztschrift f. Lebensmittel). Wartości — 789 złotych.

W dziale VI — Sprzęty gospodarskie — Przedmiotów 598, wartości — 276 złotych.

W dziale Odczynniki — Przedmiotów 315, wartości — 1888 zł.

Prace i odczyty.

Zakład rozpoczął swoje istnienie od dnia 9 stycznia 1938 roku. W nieurządzonym zakładzie nie można było wykonać żadnych prac.

H. Ruebenbauer — wygłosił wykład inauguracyjny w Auli Kolumnowej U. S. B. p. t. „Jak powstają leki".

Opracował na prośbę Dyrekcji P. Zakładu Higieny ustęp p. t.: „Przedmioty użytku", przeznaczony do ukazać się mającego Kodeksu spożywczego.

Na kursach medycyny społecznej wygłosił Prof. H. Ruebenbauer odczyt p. t.: „O fałszowaniu artykułów spożywczych".

Sprawy finansowe.

Zakład otrzymał —	Dotację zwyczajną	5000 zł.
	Dotację nadzwyczajną	4000 „
	Dar T-wa Przyjaciół Wydziałów i Oddziałów Farmacji	2000 „
	Razem . .	11000 „

Do Zakładu Farmacji Stosowanej przyłączona została Apteka U.S.B.

SPRAWOZDANIE

z działalności Apteki U.S.B. przy Zakładzie Farmacji Stosowanej U.S.B. w Wilnie, za rok 1937/38.

1. Stan personalny.

Kierownik Apteki — Dr farm. F. Biełoszabska — pracuje, od 15.X.37 r. do chwili obecnej.

Mgr. Farm. — Stefan Krzywiec—pracował do dn. 28.II. 38.
— Tacjanna Ellertowa — pracuje od dn. 1.XI. 36 do chwili obecnej.
— Franciszek Pobol — pracuje od dn. 15.X. 37 do chwili obecnej.
— Maria Malkiewiczówna — pracowała honorowo od 2.I. 38 — 16.II. 38.
— Danuta Rykówna — pracuje od dn. 18.I. 38 do chwili obecnej.
— Irena Kozłowska—pracowała od dn. 15.III. 38 do 31.V. 38 r.

Sekretarz rachunkowy — Janina Krakowska—pracowała od 1.IX. 37 do 28.II. 38 r.
— Felicja Bastowska—pracuje od dn. 1.III. 38 do chwili obecnej.

Funkcjonariusze Apteki niżsi:
a) woźny,
b) goniec.

2. Zmiany inwentarza — nabyto w roku bież.

a) meble:
— szafa kancelaryjna — dz. I, poz. 70
— stół szafkowy do labor. — dz. I, poz. 69
— stół do piwnicy — dz. I, poz. 71
— półka do piwnicy — dz. I, poz. 72.

b) przyrządy naukowe:
— maszynka do pigułek—dz. II, poz. 30
— „ „ czopków—dz. II, poz. 34
— palniki gazowe „Teclu" 3 — dz. II, poz. 31/33.

c) Książki i czasopisma:
— Obowiązujące ustawodastwo w przedmiocie subs. i przetwor. odurzających — Henryk Szancer — dz. V, poz. 40,

— Książka personelu fachowego — dz. V, poz. 41,
— książka analiz—dz. V, poz. 42,
— książka laborator.—dz. V, poz. 43.
— Bakteriologia — Gryglewicz—dz. V, poz. 44.
— Manuał farmaceutyczny—Podbielski i Rostafiński—dz. V, poz. 4 5.
— Płyny injekcyjne—J. Fabicki—dz. V, poz. 46.
— Kalendarz farmaceutyczny na rok 1938 dz. V, poz 47.
— Prenumerata czasopisma „Wiadomości farmaceutyczne".

3. Remonty.

Obmurowano ściany w piwnicy i pomalowano ją.

4. Sprawozdanie finansowe.

Wpływy:	a) z F. O. S-u	zł.	10165.—
	b) z budżetu par. 15	„	3547.—
	c) dochody własne do dn. 30 czerwca rb.	„	74862.11
Zadłużenia:	a) z roku budżetowego 1936—37 . .	„	1513.19
	b) w r. budżetowym 1937—38	„	3300.—

Filja Apteki Uniwersytetu Stefana Batorego przy Klinice Chorób Wewnętrznych U. S. B. Wilnie.

Personel:

1. Kierownik — Mgr. Irena Kozłowska
2. Mgr. Maria Malkiewiczówna
3. Pomocnik — Piotr Katinas.

Funkcjonarjusze niżsi: 1 woźna.

PROTOKÓŁY POSIEDZEŃ

Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego.

VII Posiedzenie Naukowe Wileńskiego T-wa Lekarskiego z dnia 8.VI. 1938 r.

Przewodniczący: Prof. Dr *S. Schilling-Siengalewicz.*
Obecnych 15 członków i 11 gości.

1. Protokółu poprzedniego posiedzenia nie odczytano.

2. Pokazy: Dr *E. Samborski* zademonstrował i omówił „Przypadek czerniaka". Dyskusji nie było — streszczenia nie nadesłano.

3. Referaty:

a) Dr *Skwarczyńska* — L'ame du medecin (Dusmenil). Omówienie rozdziałów książki Dysmenil'a. Dyskusji nie było — streszczenia nie nadesłano.

b) Dr *St. Januszkiewicz* — Sprawozdanie z podróży naukowej do Wiednia. Bez dyskusji. Referat przeznaczony do druku—streszczenia nie nadesłano.

c) Dr *E. Salitówna* — Przypadki zapalenia woreczka żółciowego, wywołane przez Lamblia duodenale. Streszczenia nie nadesłano. Referat przeznaczony do druku, ukaże się w czasopiśmie „Nowiny Lekarskie".

4. Wolnych wniosków nie było.

(—) T. Kołaczyński (—) *S. Schilling-Siengalewicz*
Sekretarz. Przewodniczący.

VIII Posiedzenie Naukowe Wileńskiego T-wa Lekarskiego z dnia 19X. 1938 r.

Przewodniczący — Prof. Dr *S. Schilling-Siengalewicz.*
Obecnych — około 50 członków i gości (niezapisanych na liście).

1. Odbyło się wyświetlanie filmu naukowego F-my Bayer p. t.: Chirurgja szczęk.

2. Referat Doc. Dr *E. Czarneckiego* i Dr *B. Rubinsztejna* p. t.: „Żółciopędne działanie alfa-dwunitrofenolu" — przesunięto z powodu spóźnionej pory na następne posiedzenie naukowe.

3. Wolnych wniosków nie było.

(—) T. Kołaczyński (—) *S. Schilling-Siengalewicz*
Sekretarz. Przewodniczący.

IX Posiedzenie Naukowe Wileńskiego T-wa Lekarskiego z dnia 9.XI. 1938 r.

Przewodniczący: — Prof. Dr *S. Schilling-Siengalewicz*.

Obecnych — 16 członków i 9 gości.

1. Pokazów nie zgłoszono.

2. Referaty:

a) Doc. Dr *E. Czarnecki* i Dr *B. Rubinsztejn* — Działanie żółciopędne alfa-dwunitrofenolu.

Alfa-dwunitrofenol został niedawno wprowadzony do leczenia stanów otyłości. Większe dawki dwunitrofenolu powodują uszkodzenie miąższu wątroby. Autorzy postanowili prześledzić wpływ dwunitrofenolu na czynność wątroby, w dawkach małych, terapeutycznych.

Doświadczenia wykonano na psach (19) w uśpieniu chloralozowym. Po podwiązaniu przewodu pęcherzykowego (d. cysticus) zakładano kaniulę do przewodu żółciowego (d. choledochus): w ten sposób zbierano żółć wydzielaną przez wątrobę, a nie nagromadzoną poprzednio w pęcherzyku żółciowym. Ilości wydzielanej żółci odmierzano w okresach 5-minutowych.

Dwunitrofenol w postaci 1%-go alkalicznego roztworu (sól sodowa dwunitrofenolu) był stosowany zarówno drogą podawania doustnego (zgłębnik żołądkowy), jak i w zastrzykach. Poza wydzielaniem żółci badano także zachowanie się ciepłoty i oddychania.

Z doświadczeń wynika, że

1) alfa-dwunitrofenol wywiera u psów silne działanie żółciopędne,

2) działanie żółciopędne dwunitrofenolu występuje już przy stosowaniu stosunkowo małych dawek, nie przewyższających stosowanych w lecznictwie u ludzi i niepowodujących jeszcze żadnego podniesienia ciepłoty ciała,

3) działanie żółciopędne dwunitrofenolu jest najszybsze i najsilniejsze po dodaniu doustnym, słabsze i wolniejsze w zastrzykach dożylnych, najpowolniejsze w zastrzykach domięśniowych,

4) działanie żółciopędne dwunitrofenolu nie zależy od zmian ciepłoty i oddychania,

5) działanie żółciopędne dwunitrofenolu zależy od stanu odżywienia badanych zwierząt.

Dyskusja: Prof. *S. S. Siengalewicz* — Od czasu wprowadzenia alfa-dwunitrofenolu do wyrobu środków wybuchowych poczyniono liczne obserwacje świadczące o wielkiej toksyczności tego ciała — zanotowano też wiele wypadków śmiertelnych w związku z leczniczem jego zastosowaniem. Obserwacje te przemawiają przeciwko stosowaniu dwu nitrofenolu w celach terapeutycznych.

Prof. *A. Januszkiewicz* — zapytuje, czy szybkie działanie dwunitrofenolu drogą doustną nie da się wytłumaczyć bezpośredniem drażnieniem wątroby przez wessanie ciała do układu żyły wrotnej.

Dr *B. Rubinsztejn* — Działanie po podaniu doustnym było tak szybkie, że nie można przyjąć tego rodzaju tłumaczenia.

Dr *W. Łobza* — Alfa-dwunitrofenol ma działanie moczopędne, powoduje spadek wagi przez odwodnienie i stąd jego zastosowanie w leczeniu stanów otyłości. Działania odchudzającego nie posiada.

b) Dr *E. Salitówna* — Przemiana węglowodanowa a solna.

Bez dyskusji — streszczenia nie nadesłano. Referat ukaże się w druku w czasopiśmie „Nowiny Lekarskie".

(—) T. Kołaczyński Sekretarz. *(—) S. Schilling-Siengalewicz* Prezes.

X Posiedzenie Naukowe Wileńskiego T-wa Lekarskiego z okazji 40-lecia odkrycia radu i Ogólno-Polskiego Tygodnia Przeciwrakowego z dnia 23.X. 1938 r.

Przewodniczący — Prof. Dr *S. Schilling-Siengalewicz.*

Obecnych — 39 członków i 84 gości.

1. Po zagajeniu przez przewodniczącego Mgr. *Wacław Turczyński* wygłosił referat p. t.: Pierwiastki promieniotwórcze i ich własności.

Odkrycie pierwiastków promieniotwórczych miało wielkie znaczenie dla fizyki i medycyny. W fizyce odkrycie promieniotwórczości spowodowało jej ogromny postęp, przede wszystkim w dziedzinie poznania budowy materii.

Sztucznie otrzymane radioizotoy lekkich pierwiastków (np.. radiofosfor, radiosód) przedstawiają dla nauk lekarskich wielkie możliwości: mogą służyć jako środki zastępcze preparatów naturalnych oraz dzięki ich własnościom można rozszerzyć wiadomości o przemianie materii w organizmach żywych.

2. Prof. Dr *K. Michejda* — Zabiegi operacyjne przy nowotworach złośliwych.

Bez dyskusji — referat będzie wydrukowany w całości w „Pamiętniku Wil. T-wa Lekarskiego.

3. Prof. Dr *W. Jakowicki* — Kilka uwag w sprawie raka macicy, na podstawie materiału Kliniki Ginekologicznej Wileńskiej.

Bez dyskusji — streszczenia nie nadesłano.

4. Prof. Dr *K. Pelczar* — Niektóre wytyczne postępowania w przypadkach daleko posuniętych spraw nowotworowych.

Bez dyskusji — streszczenia nie nadesłano.

(—) T. Kołaczyński Sekretarz. *(—) S. Schillling-Siengalewicz* Prezes.

XI Posiedzenie Naukowe Wil. T-wa Lekarskiego poświęcone pamięci Prof. Dra Maksymiljana Rosego w pierwszą rocznicę śmierci z dnia 30 XI. 1938 r.

Przewodniczący — Prof. Dr *S. Schilling-Siengalewicz.*

Obecnych — 23 członków i 60 gości.

1. Prof. Dr *S. S. Siengalewicz* — Zagajenie.

Obchodzimy dziś bolesną rocznicę po stracie Prof. *Rosego*. — Rok temu zmarł wybitny uczony, którego stratę odczuła dotkliwie tak nauka polska jak i zagraniczna, Wydział Lekarski, a również Wil. T-wo Lekarskie. Prof. Rose był redaktorem Pamiętnika Wil. T-wa Lekarskiego — rozpoczął zaledwie swą działalność w tym kierunku i niewątpliwie dzięki swej energji, zdolnościom i doświadczeniu byłby to czasopismo postawił na wysokim poziomie. Niestety los zrządził inaczej. Dziś jak i rok temu jesteśmy nadal wstrząśnięci Jego tak nagłym i niespodziewanym odejściem i pragniemy dzisiejszym posiedzeniem złożyć cześć Jego pamięci.

2. Prof. Dr *K. Michejda* — W pierwszą rocznicę śmierci Prof. Dr *Maksymiljana Rosego*.

Posiedzenie dzisiejsze, którym uczcić mamy pamięć zmarłego przed rokiem profesora Maksymiliana Rosego, zorganizowane zostało z inicjatywy asystentów i lekarzy kliniki neurologiczno-psychiatrycznej i państwowego szpitala psychiatrycznego. Jest to dowód pamięci i czci, jaką uczniowie i współpracownicy zachowali dla swego zmarłego profesora. Prace zaś, które przedstawią są dowodem, że wraz z doczesnymi szczątkami nie uleciał z tych uroczych wzgórz, ogrodów i lasów antokolskich duch, który wśród nich położonym zakładom nadał żywą treść, czyniąc z nicz ognisko umiłowania nauki i świątynię sztuki lekarskiej.

Był bowiem prof. Rose sługą Nauki, oddającym jej wszystko, co w sobie miał najlepszego: niezmordowaną pracowitość, wierność dozgonną, a nade wszystko najczystsze intencje, z jakimi do przybytków nauki wchodził i z nich wychodził. Był z tych, których praca dla Nauki była równie czystą i bezinteresowną jaką jest sama Nauka.

Był sługą chorych. By służba ta była jaknajlepsza, o to dbał niezmordowanie. Za krzywdę uczynioną choremu ten gołębiego serca człowiek gotów był karać bezlitośnie. Jako psychiatra i neurolog zdobywał niezmiernie łatwo szczególne zaufanie chorych i tak kształtował stosunek, jaki wytwarza się między chorym a lekarzem, że stosunek ten mógł być i był wzorem i przykładem do naśladowania. Wszystko co było bólem chorego, było i jego bólem.

Mnie jako z woli Rady Wydziału Lekarskiego zastępczemu kierownikowi jego kliniki i Instytutu Badań Mózgu i reprezentantowi jego nieobecnego następcy przypadł w udziale zaszczyt zagajenia dzisiejszego posiedzenia. Czyniąc to składam cieniom wielkiego uczonego i wielkiego lekarza hołd.

3. Dr *St. Witek*—Wspomnienie pośmiertne o profesorze M. Rose.

4. Dr *J. Rose* — O pracy naukowej prof. M. Rose.

Streszczeń nie nadesłano.

5. Prof. Dr *W. Jakowicki* i Dr *M. Sumorok*. — Przypadek bąblowca mózgu.

Położnica J. W., lat 19 odbyła w klinice klasyczny poród bez żadnych komplikacji. Czuła się zupełnie dobrze, zaczęła chodzić a w 10 dni po porodzie, nagle zmarła wśród nieznacznych drgawek. Przeprowadzona sekcja zwłok wykazała rozsianego bąblowca mózgu i opon mózgowych.

Proces zakażenia był świeży, pęcherzyki drobne, zakażenie nastąpiło prawdopodobnie niedawno, pęcherzy jest niewiele.

Zakażenie bąblowcem zachodzi wtedy, gdy do żołądka i górnej części przewodu pokarmowego (duodenum) trafiają dojrzałe jaja (onkosfery) tasiemca

które następnie przechodzą przez śluzówkę do naczyń limfatycznych i krwi. Jaja mogą się tam gostać z pokarmami i napojami przez zanieczyszczone ręce jajami własnego lub zwierzęcego pasorzyta (tasiemca) albo naskutek odwrotnej perystaltyki (wymioty). W danym wypadku badanie histologiczne wykazało w pęcherzykach bęblowca główkę tasiemca samotnego (Taenia solium — armata). Pęcherzyki były wielkości 1/2 do 2 cmt. Zakażenie było obce ponieważ w przewodzie pokarmowym zmarłej nie stwierdzono obecności tasiemca, a tylko askarydy.

Rozwijająca się z jaja finna—bęblowiec usadawia się najchętniej w tkankach dobrze unaczynionych np. w mięśniach kośćca (najczęściej piersiowych), w mięśniu sercowym, korze mózgowej, oponach mózgowych, splocie naczyniówki mózgowej i komorach. W danym przypadku stwierdzono je tylko w mózgu i oponach.

Bęblowiec dochodzi do zupełnego rozwoju po dwóch i pół miesięcach od usadowienia i utrzymuje się w ustroju przez 3 do 6 lat w stanie żywym. Obumierając ulega zwapnieniu, a we wnętrzu jego stwierdza się wtedy kulki tłuszczu, kryształki cholesteryny i ewentualnie haczyki.

Pęcherze bęblowca mogą pływać luźnie w płynach jam ustroju np. w komorach lub poruszać się w oku i zatykając ważne dla życia objawów klinicznych, prowadzących jak w naszym wypadku do śmierci.

Postacie usadowione mogą czasem nie rozwijać typowej otoczki i pasorzyt przedstawia się w postaci delikatnych, groniastych tworów (Echinococeus racemosus), luźno otaczających naczynia. Czasem nie rozwija się w pęcherzyku główka, przyczem powstają t. zw. akephalocysty.

Przy bęblowcach usadowionych na wielkich tętnicach podstawy mózgu powstają obrazy podobne do kiły mózgu z silnym odczynem naczyniowym i dążnością do zarośnięcia światła tych naczyń.

Licznie rozsiany pasorzyt spotyka się również w śledzionie, węzłach chłonnych, płucach, opłucnej, kościach i t.p. Usadowione w tkance podskórnej mogą przypominać powiększone węzły chłonne.

W omawianym przypadku stwierdzono obecność bęblowca tylko w mózgu i to we wczesnym okresie, z drobnymi, niedochodzącymi wielkości grochu pęcherzykami i przypadkowe podprosowate pojedyńcze skupienie nacieku z komórkami eozynochłonnymi w wątrobie, którego to nacieku nie mamy jeszcze prawa uważać za odczyn dokoła świeżo usadowionego tam pasorzyta, chaciaż jest on w tym kierunku bardzo podejrzany.

Bąblowiec uszkadza tkanki gospodarza w dwojaki sposób: mechanicznie w miejscu usadowienia (ucisk i t.p.) i toksycznie, uszkadzając tkanki i narządy odległe produktami swej przemiany materji. Wokół pasorzyta i jego torebki powstaje umiarkowany odczyn zapalny jak przy innych ciałach obcych nawet nieorganicznego pochodzenia, z tą różnicą, że obok komórek okrągłych, plasmocytów i spotykanych tam często komórek olbrzymich widzimy tam liczne leukocyty eozynochłonne. Miejscowy ten odczyn zapalny jest jednak nieznaczny.

Ze zmian ogólnych na pierwszy plan wysuwa się eozynofilia krwi i często anemia toksyczna oraz częste dolegliwości jelitowe w pierwszym okresie choroby — okres przenikania jaj do śluzówki jelita i przemiany enkosiery na finny.

Bąblowce mózgu jak i innych narządów nie zawsze powodują śmierć nagłą i nie zawsze nawet dają wyraźne objawy kliniczne. Zależy to od miejsca usadowienia i ilości wysianych pęcherzy. Czasem ostry okres schorzenia przechodzi

w niewyraźne cierpienie z anemią i niezdecydowanymi objawami klinicznymi i tylko po długich poszukiwaniach udaje się ustalić rozpoznanie.

Czasem śmierć następuje nagle we wczesnym okresie zakażenia — tak jak w danym przypadku — jeżeli bąblowiec osiądzie w tkankach narządów ważnych dla życia.

Ze starszych autorów Kuchenmejster na 80 własnych przypadków stwierdził 16 (t. j. 18%) przypadków, które przebiegały bezobjawowo i zostały przypadkowo na sekcji ustalone.

6. Dr *J. Olszewski* — O dalszych wynikach leczenia schizofrenji insulinę.

Streszczenia nie nadesłano.

7. Dr *Z. Kanigowski* — Zapalenie nagminne mózgu na podstawie materiału klinicznego. (Z pokazem chorego).

Streszczenia nie nadesłano.

8. Referat Dra *J. Borysowicza* z powodu spóźnionej pory przesunięto na następne posiedzenie.

(—) *T. Kołaczyński*
Sekretarz.

(—) *S. Schilling-Siengalewicz*
Przewodniczący.

XII Posiedzenie Naukowe Wil. T-wa Lekarskiego wspólnie z Wileńskim Kołem T-wa Internistów Polskich z dnia 11.XII. 1936.

Przewodniczący — Dr *Józefat Bohuszewicz*.

Posiedzenie odbyło się w Klinice Wewnętrznej U. S. B. Odbyły się pokazy chorych z udziałem profesora i asystentów kliniki.

Pełny protokół sporządza sekretarz T-wa Internistów.

(—) Dr *T. Kołaczyński*
Sekretarz.

Nadzwyczane Walne Zebranie Wileńskiego T-wa Lekarskiego z dnia 3 III. 1938 r.

Obecnych — 12 członków.

1. Zebranie zagaił Prezes T-wa Prof. Dr *S. Schilling-Siengalewicz* odczytaniem par. 15 Statutu T-wa w myśl którego Walne Zebranie Nadzwyczajne może nie wybierać Prezydjum, powierzając prowadzenie obrad Prezesowi Zarządu.

Na wniosek p. Rektora *A. Januszkiewicza* zebrani powierzyli przewodniczenie Prezesowi Prof. *S. Schilling-Siengalewiczowi*.

2. Na zapytanie p. Rektora *A. Januszkiewicza* w przedmiocie ważności Zebrania Przewodniczący oświadcza, że Nadzwyczajne Walne

Zebranie zostało zwołane w myśl wszelkich postanowień statutu i uchwały jego są prawomocne bez względu na ilość obecnych.

3. Przewodniczący Prof. *S. Schilling-Siengalewicz* informuje, że chcąc nadal utrzymać księgozbiór T-wa należałoby opłacić powstały na rzecz Bibljoteki Uniwersyteckiej dług w sumie przeszło 600 zł., oraz regulować bieżące należności w sumie około 230 zł. rocznie za katalogowanie i oprawę czasopism wpływających, w myśl umowy zawartej z Bibljoteką w roku 1936, oddającej księgozbiór w depozyt Bibljotece Uniwersyteckiej na okres conajmniej lat 5 ciu. Należności tych T-wo nie pokrywałoby w wypadku przekazania księgozbioru na własność Bibljotece Uniwersyteckiej. Przewodniczący otwiera dyskusję nad wnioskiem Zarządu, aby Księgozbiór T-wa przekazać na własność Bibljotece Uniwersyteckiej w Wilnie celem zapewnienia mu fachowej opieki i uniknięcia zadłużenia T-wa, które ze swego budżetu sum tych pokryć nie może, z zastrzeżeniem, że księgozbiór będzie figurował jako dar Wileńskiego T-wa Lekarskiego.

Po dłuższej dyskusji przyjęto jednogłośnie wniosek P. Rektora *A. Januszkiewicza,* aby nie wyzbywać się Księgozbioru ze względu na jego wartość archiwalną i długoletnią tradycję T-wa, dług powstały wobec Bibljoteki Uniwersyteckiej pokryć z ofiar złożonych przez członków T-wa, do których należy zwrócić się ze specjalną odezwą. Zwrócić się o zasiłek pieniężny do Funduszu Kultury Narodowej, utrzymać w mocy dotychczasową umowę z Bibljoteką Uniwersytecką, w myśl której Ks'ęgozbiór T-wa znajduje się w depozycie Bibljoteki, pozostając nadal własnością T-wa.

4. Przewodniczący Prof. *S. Schilling-Siengalewicz* składa w imieniu Zarządu wniosek, aby na tych samych warunkach złożyć w Bibljotece Uniwersyteckiej jako depozyt Pamiętniki Franka.

P. Rektor *A. Januszkiewicz* proponuje uzupełnienie wniosku aby w umowie specjalnie zastrzec, że rękopisy Pamiętników nie mogą być wypożyczane żadnym instytucjom ani osobom prywatnym bez zgody T-wa.

Wniosek wraz z uzupełnieniem przyjęto jednogłośnie.

Wykonanie postanowień dotyczących Księgozbioru i Pamiętników Franka powierzono Bibljotekarzowi T-wa Doc. Dr *E. Czarneckiemu.*

5. Przyjęto przez aklamację wniosek Zarządu o nadanie członkostwa honorowego Dr Dr *Zygmuntowi Zawadzkiemu* i *Michałowi Minkiewiczowi.*

6. Doc. Dr *B. Zaleski* proponuje ustalić obecną listę żyjących członków honorowych na podstawie list drukowanych w ubiegłych latach

w Pamiętniku Wil. T-wa Lek. Mówca zapytuje czy wszystkie instytucje otrzymujące Pamiętnik przesyłają wzamian swoje wydawnictwa.

Dr *Zygmunt Zaleski* przypomina, że w okresie przedwojennym każdy członek T-wa po 30-tu latach należenia do T-wa zostawał automatycznie członkiem honorowym, usus ten obecnie nie jest stosowany.

P. Rektor *A. Januszkiewicz* przypomina, że 11 maja b. r. przypada 100-lecie śmierci Jędrzeja Śniadeckiego, I-go Prezesa T-wa. W związku z tym należy zorganizować Akademję i porozumieć się w tej sprawie z Uniwersytetem, ułożyć program uroczystości. Należałoby zaprosić na uroczystości żyjących członków rodziny Śniadeckich. W dniu 29 czerwca b. r. odbędzie się obchód ku czci Jędrzeja Śniadeckiego na Zjeździe Fizjologów w Wilnie, w którym T-wo winno również wziąć udział.

Przewodniczący oświadcza, że Zarząd T-wa poweźmie w tym względzie odpowiednią uchwałę po porozumieniu się z władzami uniwersyteckimi.

Na tym Przewodniczący Zebranie zamknął.

(—) *T. Kołaczyński*
Sekretarz.

(—) *S. Schilling-Singielewicz*
Przewodniczący.

XI Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego odbędzie się w Wilnie w dniach 30 czerwca i 1 lipca 1939 r.

Wszelką korespondencję w sprawie zjazdu należy adresować:
Sekretariat XI Zjazdu P. T. D.
Klinika Dermatologiczna U. S. B.
Wilno Antokol.

SEKRETARZ
(—) *Dr K. Kwiesielewicz.*

PRZEWODNICZĄCY
Komitetu Organizacyjnego XI Zjazdu PTD
(—) *Prof. Dr T. Pawlas.*

B000000 1659 199